

IZVJEŠTAJ

O objavljivanju podataka i informacija
banke na dan 31.12.2022. godine

ASA BANKA

ASA BANKA
Naša i snažna!

Sadržaj:

UVOD	4
1. OSNOVNE INFORMACIJE	5
2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE	8
2.1. Spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu banke ili glasačkim pravima u banci	8
2.2. Članovi nadzornog odbora i uprave Banke	9
2.3. Broj direktorskih funkcija na kojima se nalaze članovi nadzornog odbora i uprave banke	12
2.4. Politike za izbor i procjenu članova nadzornog odbora i uprave banke	12
2.5. Članovi odbora za reviziju	14
2.6. Članovi odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor	15
2.7. Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca Interne revizije	15
2.8. Društvo za reviziju finansijskih izvještaja	17
3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA POLITIKU NAKNADA	18
3.1. Politike i prakse naknada za identifikovane zaposlenika	18
3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju i sprovođenju politike naknada	18
3.3. Informacije o vezi između plate i uspješnosti i broj zaposlenika za koje je predviđena isplata varijabilnog dijela naknada	18
3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada	19
3.5. Pregled omjera između fiksnih i varijabilnih dijelova naknada	20
3.6. Kriterij uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, finansijske instrumente povezane sa dionicama ili varijabilni dio naknada	20
3.7. Opis, kriteriji i obrazloženja varijabilnih dijelova naknada koji se dodjeljuju i isplaćuju u banci	21
3.8. Ukupne naknade prema značajnim područjima poslovanja	21
3.9. Naknade po kategorijama zaposlenika čije aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke	21
3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih dijelova naknada i drugih nenovčanih pogodnosti	22
3.11. Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000 KM ili više	22
4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA	22
5. INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE ..	22
5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik	22
5.2. Organizacija funkcije upravljanja rizicima, uključujući njenu poziciju, ulogu i status u organizacionoj strukturi banke	40
5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika	46
5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju	50
5.5. Politike zaštite od rizika i politike smanjenja rizika, i načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika	50
5.6. Opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti	52
5.7. Opis načina na koji se obezbjeđuje izvještavanje organa banke o rizicima, posebno učestalost, područje primjene i glavni sadržaj izvještaja o izloženosti riziku, te način uključivanja organa banke u određivanje sadržaja izvještavanja	55
5.8. Opšti okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih	56
6. INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA REGULATORNI KAPITAL	60

6.1.	Iznos regulatornog kapitala, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke:	60
6.2.	Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala	62
6.3.	Ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ograničenja odnose.	63
7.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA KAPITALNE ZAHTJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA	64
I.	Informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala:	64
7.1.	Iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup), za svaku kategoriju izloženosti ..	64
7.2.	Iznos kapitalnog zahtjeva za rizik namirenja (isporuke)	65
7.3.	Iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike, sa posebnim objavljivanjem iznosa kapitalnih zahtjeva za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenat, dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima, kapitalnih zahtjeva za devizni rizik i kapitalnih zahtjeva za robni rizik	65
7.4.	Iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup)	65
7.5.	Dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja	65
7.6.	Stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala)	65
II.	Informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:	66
7.7.	Primjenjenu definiciju izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	66
7.8.	Opis pristupa i metoda za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik	66
7.9.	Iznos izloženosti Banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti), kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti:.....	69
7.10.	Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima i kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi u slijedećem obrascu:.....	70
7.11.	Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti:	71
7.12.	Preostali rok dospijea svih izloženosti, po kategorijama izloženosti:	72
7.13.	Prema značajnoj privrednoj grani:	73
7.14.	Prikaz promjena u ispravcima vrijednosti (Rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke):	74
8.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA	76
9.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA STOPU FINANSIJSKE POLUGE	77
9.1.	Finansijska poluga izračunatu u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke:.....	77
9.2.	Stavke uključene prilikom utvrđivanja mjere ukupne izloženosti banke	77
9.3.	Najznačajniji faktori koji su uticali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu	77
9.4.	Postupci koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge.....	78
10.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTJEVE	78
10.1.	Strategije i postupke za upravljanje rizikom likvidnosti.....	78
10.2.	Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti	79
10.3.	Politike i postupci za praćenje stabilne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti	81
10.4.	Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom	81

10.5.	Podatke o koeficijentu pokriva likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog:	82
11.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA	84
12.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI.....	85
12.1.	Izvori rizika, metode i učestalost njegovog mjerenja.....	85
12.2.	Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju.....	86
12.3.	Promjena prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama	88
13.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA ICAAP I ILAAP	88
14.	INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA NEOPTEREĆENU (NEZALOŽENU) I OPTEREĆENU (ZALOŽENU) IMOVINU	91
15.	INFORMACIJE O NEKVALITETNIM I RESTRUKTURIRANIM IZLOŽENOSTIMA I STEČENI KOLATERAL	92
15.1.	kreditna kvaliteta izloženosti razvrstanoj u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka.....	92
15.2.	kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita.....	92
15.3.	kreditna kvaliteta restrukturiranih izloženosti	93
15.4.	promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda.....	94
15.5.	ukupan iznos stečene materijalne imovine.....	94
16.	ZAVRŠNE ODREDBE	94

UVOD

Na osnovu Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/21) (u nastavku teksta: Odluka) koju je Agencija za bankarstvo FBiH donijela u 2021. godini, ASA Banka d.d. Sarajevo godišnje javno objavljuje kvantitativne i kvalitativne informacije.

Objavljene kvantitativne i kvalitativne informacije prikazuju cjelovit profil rizičnosti Banke.

Izveštaj je usvojen na 18. sjednici Uprave Banke dana 17.05.2023. godine i usvojen od strane Nadzornog odbora Banke na 56. sjednici dana 29.05.2023. godine.

Izveštaj se javno objavljuje na web stranici ASA Banke d.d. Sarajevo : www.asabanka.ba.

U ime Uprave Banke:

Predsjednik Uprave Banke

Samir Mustafić

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Investiciono - komercijalna banka d.d. Zenica („Banka“) registrovana je kod Kantonalnog suda u Zenici dana 20. avgusta 1998. godine. Banka je osnovana 1957. godine kao Komunalna banka, Zenica. Pod tadašnjim nazivom Banka posluje do 30. marta 1990. godine, kada se izdvojila iz sistema Privredne banke Sarajevo. Banka posjeduje dozvolu za obavljanje bankarskih poslova broj 04-3-1370-1/05 izdatu 10. februara 2006. godine od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).

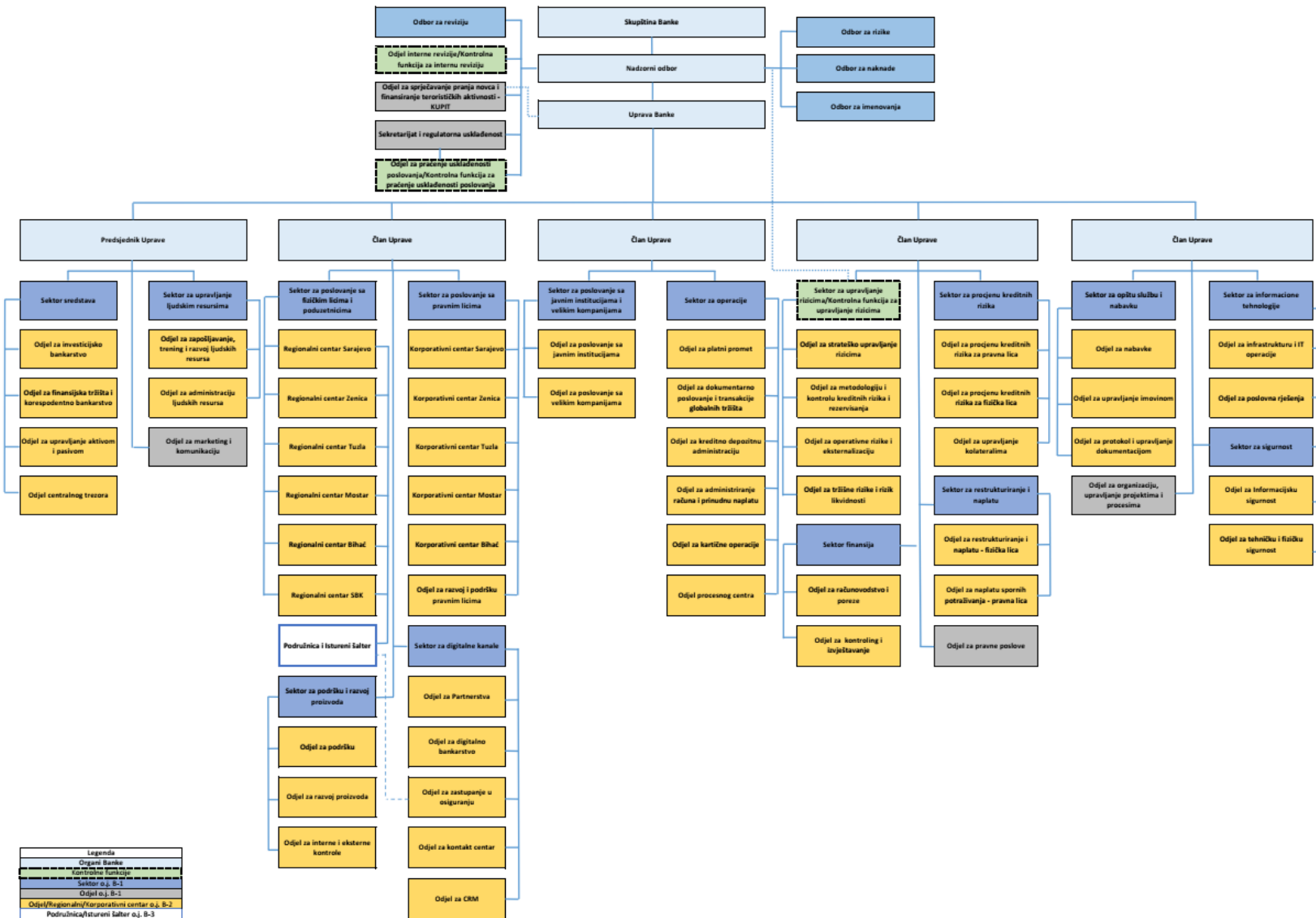
Na osnovu odluke Skupštine dioničara Investiciono-komercijalne banke d.d. Zenica o statusnoj promjeni pripajanja Moja banka d.d. Sarajevo Investiciono-komercijalnoj banci d.d. Zenica, broj 01/3-7491-12/16 od dana 20. juna 2016. godine i Odluke Skupštine dioničara Moja banka d.d. Sarajevo o statusnoj promjeni pripajanja Moja banka d.d. Sarajevo Investiciono-komercijalnoj banci d.d. Zenica, broj 1-5750-11/16 od 20. juna 2016. godine u Registru privrednih društava, Općinskog suda u Zenici, izvršen je upis promjene na dan 15. septembar 2016. godine – pripajanje Moja banka d.d. Sarajevo društvu Investiciono-komercijalna banka d.d. Sarajevo Rješenjem br. 043-0-Reg-16-000747.

Rješenjem Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-Reg-16-004922 od 30. decembra 2016. godine izvršena je promjena naziva i sjedišta Investiciono-komercijalne banke d.d. Zenica u ASA Banka d.d. Sarajevo, sa sjedištem na adresi Trg međunarodnog prijateljstva br. 25, Sarajevo; SWIFT code: IKBZBA2X; Web stranica: www.asabanka.ba; e-mail: info@asabanka.ba.

Na osnovu odluke Skupštine dioničara o statusnoj promjeni pripajanja Vakufske banke d.d. Sarajevo ASA Banci d.d. Sarajevo od 30. juna 2020. godine u Registru privrednih društava Općinskog suda u Sarajevu izvršen je upis nove statusne promjene formalno-pravno provedene na dan 13. decembra 2021. godine – pripajanje Vakufske banke d.d. Sarajevo društvu ASA Banka d.d. Sarajevo Rješenjem br. 065-0-Reg-21-004678.

Na osnovu odluke Skupštine dioničara o statusnoj promjeni pripajanja ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo ASA Banci d.d. Sarajevo od 31. avgusta 2022. godine, u Registru privrednih društava Općinskog suda u Sarajevu izvršen je upis nove statusne promjene formalno-pravno provedene na dan 1. decembra 2022. godine – pripajanje ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo društvu ASA Banka d.d. Sarajevo Rješenjem br. 065-0-Reg-22-004501.

Schema unutrašnje organizacije ASA BANKA d.d. Sarajevo na dan 31.12.2022.godine:

Na dan 31.12.2022. godine, Banka je imala 67 poslovnih jedinica i 667 zaposlenih. Pregled poslovnih jedinica:

R.br.	Poslovna jedinica	Sjedište	R.br.	Poslovna jedinica	Sjedište
1.	Podružnica Centar	ul. S. H. Muvekita br. 10, Centar	35.	Podružnica Bugojno	ul. Vrbas Naselje bb, Bugojno
2.	Podružnica Centar 1	ul. Danijela Ozme br. 18, Centar	36.	Podružnica Tuzla	ul. I inženjerske brigade bb, Tuzla
3.	Podružnica Novo Sarajevo	ul. Kolodvorska br. 5, Novo Sarajevo	37.	Istureni Šalter Tuzla	ul. Univerzitetska br.16, Tuzla
4.	Podružnica Novo Sarajevo 1	ul. Kolodvorska broj 11A, Novo Sarajevo	38.	Istureni Šalter Jelah	ul. Tešanjka bb, Usora
5.	Podružnica Grbavica	ul. Hasana Brkića bb, Novo Sarajevo	39.	Podružnica Tuzla 1	ul. Maršala Tita broj 2a-2b, Tuzla
6.	Podružnica Marijin Dvor	ul. Fra Anđela Zvizdovića br.1, Centar	40.	Podružnica Tuzla 2	ul. Univerzitetska br. 16, Tuzla
7.	Podružnica Otoka	ul. Bulevar Meše Selimovića bb, Novi Grad	41.	Podružnica Gračanica	ul. Branilaca grada bb, Gračanica
8.	Podružnica Stari Grad	ul. Štrosmajerova broj 3, Stari Grad	42.	Istureni Šalter Gračanica	ul. Alije Izetbegovića br. 30, Gračanica
9.	Podružnica Novi Grad	ul. Trg međunarodnog prijateljstva 25, Novi Grad	43.	Podružnica Gračanica 1	ul. Hajdarovac bb, Gračanica
10.	Podružnica Dobrinja	ul. Dobrinjske bolnice broj 9, Novi Grad	44.	Podružnica Tešanj	ul. Osmana Pobrića bb, Tešanj
11.	Podružnica Alipašino Polje	ul. Trg solidarnosti broj 2A, Novi Grad	45.	Podružnica Tešanj 1	ul. Maršala Tita bb, Tešanj
12.	Podružnica Ferhadija	ul. Ferhadija br. 4, Sarajevo	46.	Podružnica Kraševo	ul. Kraševo bb, Tešanj
13.	Podružnica Ilidža	ul. Dr. Mustafe Pintola br. 27, Ilidža	47.	Podružnica Lukavac	ul. Mehmedalije Maka Dizdara bb, Lukavac
14.	Podružnica Ilidža 1	ul. Butmirska cesta br. 14, Ilidža	48.	Podružnica Srebrenik	ul. M. Tita broj 49, Srebrenik
15.	Podružnica Ilijaš	ul. 126. brigade bb, Ilijaš	49.	Podružnica Gradačac	ul. Huseina kapetana Gradašćevića bb, Gradačac
16.	Podružnica Breza	ul. Bosanska bb, Breza	50.	Podružnica Banovići	ul. Alije Izetbegovića broj 31, Banovići
17.	Podružnica Goražde	ul. Sinan-paše Sijerčića bb, Goražde	51.	Podružnica Živinice	ul. Trg Alije Izetbegovića broj 4, Živinice
18.	Podružnica Zenica	ul. Bulevar Kulina bana br. 28C, Zenica	52.	Podružnica Mostar	ul. Musala br. 4, Mostar
19.	Istureni Šalter Crkvice	ul. Aleja Šehida 19, Zenica	53.	Istureni Šalter Mostar	ul. Kralja Petra Krešimira IV br. 8a, Mostar
20.	Istureni Šalter Titova	ul. Londža broj 88, Zenica	54.	Podružnica Mostar 1	ul. Kardinala Stepinca bb, Mostar
21.	Istureni Šalter Radakovo	ul. Bistua Nuova 5A, Zenica	55.	Podružnica Mostar 2	ul. Braće Fejića bb, Mostar
22.	Podružnica Zenica	ul. M. Tita br. 28, Zenica	56.	Podružnica Mostar 3	ul. Petra Krešimira IV bb, Mostar
23.	Podružnica Zenica 1	ul. Trg Alije Izetbegovića broj 69, Zenica	57.	Podružnica Jablanica	ul. Branilaca grada br. 43, Jablanica
24.	Podružnica Kakanj	ul. Alije Izetbegovića bb, Kakanj	58.	Podružnica Konjic	ul. Maršala Tita bb, Konjic
25.	Podružnica Kakanj 1	ul. Alije Izetbegovića 157, Kakanj	59.	Podružnica Široki Brijeg	ul. Trg Ante Starčevića broj 6, Široki Brijeg
26.	Podružnica Visoko	ul. Branilaca bb, Visoko	60.	Podružnica Bihać	ul. Trg Maršala Tita bb, Bihać
27.	Podružnica Visoko 2	ul. Branilaca bb, Visoko	61.	Podružnica Bihać 1	ul. 5. Korpusa broj 3, Bihać
28.	Podružnica Vitez	ul. Poslovni centar 96, Vitez	62.	Podružnica Cazin	ul. Cazinskih brigada br.24, Cazin
29.	Podružnica Busovača	ul. Branitelja domovine bb, Busovača	63.	Istureni Šalter Velika Kladuša	ul. Nurije Pozderca br.1, Velika Kladuša
30.	Podružnica Zavidovići	ul. Safvet bega Bašagića br. 3, Zavidovići	64.	Podružnica Cazin 1	ul. Lojička bb, Cazin
31.	Istureni Šalter Maglaj	ul. Ilijasa Smajlagića br.1, Maglaj	65.	Podružnica Sanski Most	ul. Hasana Kikića broj 10, Sanski Most
32.	Istureni Šalter Žepče	ul. Prva bb, Žepče	66.	Podružnica Orašje	ul. XIV ulica br. 97, Orašje
33.	Podružnica Travnik	ul. Čabruša br. 7, Travnik	67.	Podružnica Brčko	ul. Bulevar Mira br. 10/I, Brčko
34.	Podružnica Travnik 1	ul. Bosanska br. 70, Travnik			

Banka obavlja slijedeće poslove:

- primanje i polaganje depozita ili drugih sredstava sa obavezom vraćanja;
- davanje i uzimanje kredita i zajmova,
- izdavanje garancija i svih oblika jemstva,
- usluge unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa i prenosa novca u skladu sa posebnim propisima,
- kupovina i prodaja strane valute i plemenitih metala,
- izdavanje i upravljanje sredstvima plaćanja (uključujući platne kartice, putne i bankarske čekove),
- finansijski lizing,
- kupovina, prodaja i naplata potraživanja (faktoring, forfeting i dr.),
- učešće, kupovina i prodaja instrumenata tržišta novca za svoj ili tuđi račun,
- kupovina i prodaja vrijednosnih papira (brokersko – dilerskih poslova),
- upravljanje portfoliom vrijednosnih papira i drugim vrijednostima,
- poslovi podrške tržištu vrijednosnih papira, poslovi agenta i preuzimanja emisije u skladu sa propisima koje uređuje tržište vrijednosnih papira,
- poslovi investicionog savjetovanja i skrbnički poslovi,
- usluge finansijskog menadžmenta i savjetovanja,
- usluge prikupljanja podataka, izrada analiza i davanje informacija o kreditnoj sposobnosti pravnih i fizičkih lica koji samostalno obavljaju registrovanu poslovnu djelatnost,
- usluge iznajmljivanja sefova,
- posredovanje u poslovima osiguranja, u skladu s propisima koji uređuju posredovanje u osiguranju osim u osiguranju od ogovornosti za motorna vozila,
- druge poslove, koji predstavljaju podršku konkretnim bankarskim poslovima.

2. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA VLASNIČKU STRUKTURU I ČLANOVE NADZORNOG ODBORA I UPRAVE BANKE

2.1. Spisak dioničara banke koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu banke ili glasačkim pravima u banci

Na dan 31.12.2022. godine Banka je imala 1.086 dioničara.

Struktura dioničara:

Broj dioničara	Opis	Dionički kapital	Učešće (%)
215	Pravna lica	3.000.223	95,59%
205	Rezidenti	2.964.225	94,44%
10	Nerezidenti	35.998	1,15%
869	Fizička lica	137.231	4,37%
794	Rezidenti	129.017	4,11%
75	Nerezidenti	8.214	0,26%
1.084	UKUPNO REDOVNIH DIONICA	3.137.454	99,96%
2	UKUPNO PRIORITETNIH DIONICA	1.281	0,04%
1.086	UKUPNO DIONIČKI KAPITAL	3.138.735	100,00%

Vlasnička struktura:

Vlasnička struktura			
R.br	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redosljed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1	ASA FINANCE DD SARAJEVO	89,10%	0,00%

2.2. Članovi nadzornog odbora i uprave Banke

Članovi Nadzornog odbora		
Redni br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1	Eldin Hadžiselimović <i>Predsjednik Nadzornog odbora ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Eldin Hadžiselimović , Predsjednik Nadzornog odbora ASA Banke, zvanje Magistra ekonomskih nauka stiče 2018. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Svoje dugogodišnje iskustvo stekao je rukovođenjem u ASA Grupaciji, kroz 15 kompanija sa preko 1000 uposlenih, na pozicijama Generalnog i Izvršnog direktora. Za Predsjednika Nadzornog odbora Banke imenovan je 2015. godine. Svoje stručno usavršavanje dobija kroz edukacije i seminare za profesionalno usavršavanje članova nadzornih i upravnih odbora, te raznih seminara i konferencija na kojima je prisustvovao.
2	Samir Redžepović <i>Član Nadzornog odbora ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Samir Redžepović , član Nadzornog Odbora, diplomirao je na Pravnom fakultetu u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo stekao je obavljajući pravne poslove i poslove pri sekretarijatu, te kao Član uprave – Izvršni direktor za pravne, opšte poslove i ljudske resurse na nivou ASA grupacije. Trenutno obnaša funkcije Savjetnika Uprave Društva za ekonomski, finansijski i pravni konsalting ASA HOLDING, Direktor Direkcije za internu reviziju i kontroling, Direktor ASA INVEST. Za Člana Nadzornog Odbora ASA Banke (raniji naziv IK Banka d.d. Sarajevo) imenovan je u junu 2011. godine. Stručno se usavršava kroz seminare kompanije Deloitte, kao i drugih relevantnih institucija registrovanih za stručno usavršavanje i edukaciju.

Članovi Nadzornog odbora		
Redni br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
3	Sead Aganspahić <i>Član Nadzornog odbora ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Sead Aganspahić , Član Nadzornog Odbora, diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo u oblasti ekonomije stekao je rukovođenjem službom računovodstva, kao pomoćnik direktora za ekonomsko-finansijske poslove, te je dugi niz godina radio kao samostalni stručni saradnik za računovodstvo. Obnašao je i funkciju Direktora društva, a trenutno radi kao Interni kontrolor u ASA Holding. Za Člana Nadzornog Odbora ASA Banke imenovan je 2015. godine. U toku radnog angažmana pohađao niz seminara i edukacija za dodatno stručno usavršavanje iz oblasti finansija.
4	Arif Brkić <i>Nezavisni Član Nadzornog odbora ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Arif Brkić , nezavisni je član Nadzornog odbora. Zvanje diplomiranog ekonomiste stiče na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Svoje profesionalno iskustvo stiče u firmama „BRKIĆ PETROL “d.o.o Zenica i „Brkić petrol II “d.o.o. Zenica na Rukovodećim pozicijama i kao Savjetnik Direktora za računovodstvene finansijske poslove u velikim privrednim društvima. U bankarskom sektoru se stručno usavršavao kroz razne seminare organizirane od strane stručnjaka iz oblasti finansija i bankarstva. Funkciju člana Nadzornog odbora obnaša već drugi mandat.
5	Ibrahim Fazlić <i>Nezavisni Član Nadzornog odbora ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Ibrahim Fazlić , nezavisni je član Nadzornog Odbora ASA Banka. Zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Profesionalno iskustvo stekao je obavljajući poslove pri plansko-analitičkom sektoru, stručnoj službi interne kontrole, te kao savjetnik rukovodioca računovodstveno-finansijskog i komercijalnog sektora. Funkcije direktora računovodstvo-finansijskog i komercijalnog sektora, izvršnog direktora obnašao je dugi niz godina, a trenutno je član Uprave-izvršni direktor za ekonomske poslove. Dodatno usavršavanje stekao je polaganjem stručnih ispita i pohađanjem kurseva. U toku radnog angažmana pohađao niz seminara i obuka za dodatno stručno usavršavanje iz oblasti finansija.

Od februara 2023. godine Nadzorni odbor Banke je u sljedećem sastavu: Samir Redžepović-Predsjednik, Sead Aganspahić-član, Arif Brkić-nezavisni član, Ibrahim Fazlić – nezavisni član.

Članovi Upravnog odbora		
Redni br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1	Samir Mustafić <i>Predsjednik Uprave ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Samir Mustafić , Predsjednik Uprave Banke, zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je na University of Applied Sciences u Frankfurtu, te zvanje Magistar ekonomskih nauka na University of Delaware – Ekonomski Fakultet Sarajevo. Trenutno pohađa doktorski studij na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Dugogodišnje profesionalno iskustvo započinje 2006. godine uspješno obavljajući poslove u raznim segmentima poslovanja u oblasti bankarstva. Pored navedenog obnašao je funkciju Direktora ASA leasinga. Za Predsjednika Uprave ASA Banke imenovan je u augustu 2016. godine. Dodatne kvalifikacije stekao je kontinuiranim i stručnim usavršavanjem iz oblasti finansija i bankarstva.
2	Edina Vuk <i>Član Uprave ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Edina Vuk , član Uprave Banke, zvanje diplomiranog ekonomiste u oblasti bankarstva i osiguranja stekla je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo u bankarstvu stekla je obavljajući poslove upravljanja rizicima i na rukovodećim pozicijama u segmentu poslovanja rizika. Za člana Uprave ASA Banke imenovana je 2018. godine. Dodatno usavršavanje u oblasti bankarstva stekla je polaganjem stručnih ispita i edukacija iz segmenta upravljanja rizicima i srodnih oblasti.
3	Aldijana Rakić <i>Član Uprave ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Aldijana Rakić , član Uprave Banke, zvanje diplomiranog kriminaliste u oblasti ekonomije stekla je na Fakultetu kriminalističkih nauka u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo u bankarstvu stekla je obavljajući poslove iz oblasti bankarstva kao Rukovodilac za odnose sa klijentima, Voditelj poslovnica Banke, Direktor sektora Prodaje (segment poslovanja sa pravnim i fizičkim licima). Za člana Uprave ASA Banke imenovana je početkom 2022. godine. Dodatne kvalifikacije stekla je stručnim usavršavanjem u oblasti prodaje, finansija i bankarstva.
4	Davor Tomić <i>Član Uprave ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Davor Tomić , član Uprave Banke, diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Profesionalno iskustvo stekao je obavljajući poslove iz oblasti finansija i bankarstva kao Account Manager u prodaji, te kao rukovodilac različitih sektora iz segmenta upravljanja rizicima, finansija, operacija i sl. Pored toga, obnašao je i poziciju člana Uprave u PBS d.d. Sarajevo. Za člana Uprave ASA Banke odgovornog za upravljanje finansijama i Informacionim sistemima imenovan je u julu 2018. godine. Dodatne kvalifikacije stekao je stručnim usavršavanjem za članove Uprave Banke, te ima zvanje Stalni sudski vještak ekonomske struke.

Članovi Upravnog odbora		
Redni br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
5	Enver Lemeš <i>Član Uprave ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Enver Lemeš , član Uprave Banke, diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo u bankarstvu stekao je obavljajući poslove iz oblasti finansija i bankarstva u različitim bh bankama u poslovanju sa stanovništvom, malim i srednjim, te velikim preduzećima. Početkom 2018. godine imenovan je na funkciju člana Uprave Sberbank BH d.d., početkom 2022. godine za član Uprave ASA Banka Naša i snažna d.d. te krajem 2022. godine za člana Uprave ASA Banke d.d. Dodatne kvalifikacije stekao je stručnim usavršavanjem za članove Uprave Banke.

Od aprila 2023. godine, Uprava Banke je u sljedećem sastavu: Samir Mustafić - Predsjednik, Edina Vuk - član, Aldijana Rakić - član, Davor Tomić - član, Hasan Hasić - član.

2.3. Broj direktorskih funkcija na kojima se nalaze članovi nadzornog odbora i uprave banke

Rb.	Ime i prezime člana nadzornog odbora ili uprave banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
Nadzorni odbor						
1.	Eldin Hadžiselimović	3	2	3	2	0
2.	Samir Redžepović	3	2	3	2	0
3.	Sead Aganspahić	0	1	0	1	0
Uprava						
1.	Samir Mustafić	1	1	0	0	0

2.4. Politike za izbor i procjenu članova nadzornog odbora i uprave banke

Politikama za izbor i procjenu ispunjenja uslova za članove Nadzornog odbora, koje na prijedlog Nadzornog odbora usvaja Skupština Banke, te za članove Uprave i nositelje ključnih funkcija u Banci, koje na prijedlog Uprave usvaja Nadzorni odbor Banke, definisana je strategija izbora i proces procjene primjerenosti kandidata i članova organa Banke, odnosno postupka izbora i procjene pojedinačnih kandidata i članova organa Banke, te organa Banke u cjelini, kao i mjere koje se preduzimaju nakon sprovedene procjene. U skladu sa navedenim aktima Banka sprovodi inicijalnu i redovnu procjenu članova organa Banke: inicijalnu procjenu prije podnošenja zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti za imenovanja člana organa Banke, a redovnu procjenu najmanje jednom godišnje, u toku obavljanja funkcije imenovanih članova organa Banke, o čijim se rezultatima izvještava Agencija za bankarstvo FBiH do 31.03. tekuće za prethodnu godinu, uz dostavljanje propisane dokumentacije. Banka također vrši procjenu članova organa Banke u slučajevima, za koje Banka ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana organa Banke.

Pored toga, Politikama se definišu lica odgovorna za sprovođenje procjene, uslovi i kriteriji procjene, definišu se kriteriji za ukidanje izdatih saglasnosti od strane Agencije za bankarstvo FBiH, zatim uslovi i načini stručnog usavršavanja članova Nadzornog odbora.

Navedene Politike su u skladu sa profesionalnim vrijednostima i dugoročnim interesima Banke, te se baziraju na prirodi, obimu i složenosti poslovnih operacija Banke, kao i odgovornostima funkcija koju obavljaju članovi organa Banke. S obzirom na odgovornost koju imaju u upravljanju i nadzoru nad poslovanjem Banke, članovi organa Banke moraju ispunjavati propisane uslove, te zadovoljavati posebne kriterije podobnosti. Osim toga, za vrijeme trajanja svog mandata, članovi organa Banke obavezni su upotpunjavati i unapređivati potrebna kolektivna i individualna znanja, vještine i stručna znanja, dodatno se obrazujući iz oblasti koje su važne za efikasno i kvalitetno obavljanje njihovih dužnosti, u okviru programa Banke.

Prije nego što bude izabran za člana organa Banke, svaki kandidat mora uspješno proći procjenu stručnosti i primjerenosti. Procjena se provodi na osnovu propisane dokumentacije koju dostavlja kandidat odnosno član organa Banke. Procjenu primjerenosti provodi Nadzorni odbor Banke (odnosno Odbor za imenovanja, ukoliko je uspostavljen), uz tehničku podršku stručnih službi Banke, kao što je Sekretarijat Banke, Upravljanje ljudskim resursima, itd., koje uz međusobnu saradnju asistiraju članovima organa Banke u postupku pribavljanja propisane dokumentacije, te Nadzornom odboru u provođenju postupka procjene primjerenosti.

O rezultatima provedene procjene Banka informiše Agenciju za bankarstvo FBiH u roku od 30 dana od dana izvršene procjene, uz dostavu propisane dokumentacije. Osim toga, o rezultatima procjene informišu se i članovi organa Banke, za koje je procjena provedena.

Ukoliko se rezultatom procjene kandidata za članove Uprave utvrdi da kandidati ispunjavaju propisane uslove primjerenosti, kako za obavljanje pojedinačnih funkcija, tako i cjelokupnog sastava Uprave, Nadzorni odbor Banke donosi odluku o imenovanju članova Uprave. Po istom principu se utvrđuje primjerenost članova Nadzornog odbora. Ukoliko rezultat procjene bude pozitivan, Nadzorni odbor utvrđuje prijedloge odluka, koje podnosi Skupštini Banke na razmatranje, a u svrhu donošenja odluke o imenovanju članova Nadzornog odbora. Ovom procjenom se osigurava transparentna odluka koja se temelji na ključnim kriterijima kao što su osobni ugled, odgovarajuće profesionalno iskustvo, nezavisnost, nepostojanje sukoba interesa, dovoljna dostupnost vremena, vještine i uticaj na kolektivnu podobnost organa Banke. Prije imenovanja članova organa Banke, Banka podnosi zahtjev za davanje prethodne saglasnosti na predložene kandidate Agenciji za bankarstvo FBiH, na način i u skladu sa propisanim rokovima. Za člana organa Banke može biti imenovano samo lice koje je dobilo prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo FBiH za obavljanje te funkcije.

Svi članovi Uprave i Nadzornog odbora Banke posjeduju adekvatnu stručnu spremu, raznovrsna znanja, sposobnosti i profesionalna iskustva u specifičnim oblastima bankarskog poslovanja i drugim referentnim oblastima, te pojedinačno i kao cjelina ispunjavaju sve propisane kriterije primjerenosti, neophodne za obavljanje funkcija, na koje su imenovani.

2.5. Članovi odbora za reviziju

Članovi Odbora za reviziju		
Redni br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
1	Nihad Čivgin <i>Predsjednik Odbora za reviziju ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Nihad Čivgin , Predsjednik Odbora za reviziju, zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu. Profesionalno iskustvo stekao je radeći kao komercijalni direktor, rukovodilac finansijsko-računovodstvenog sektora, direktor proizvodnje, a iskustvo u oblasti bankarstva stekao je obavljajući funkciju člana Izvršnog odbora Pljevaljske banke. Također je radio kao Stručni saradnik za marketing, Savjetnik za poreze, a za Predsjednika Odbora za reviziju ASA Banke imenovan je 2015. godine i obnaša drugi mandat. Dodatne kvalifikacije stekao je prisustvom na edukacijama, seminarima i okruglim stolovima na temu finansija i računovodstva.
2	Dženan Prevljak <i>Član Odbora za reviziju ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Dženan Prevljak , Član Odbora za reviziju, diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i ima zvanje diplomiranog ekonomiste. Dugogodišnje profesionalno iskustvo stekao je radeći kao projektni menadžer u osiguranju i kreditni analitičar u banci, a od 2004. godine obnaša funkciju direktora DUF Šib Ar Invest d.d. Sarajevo, te od 2019. godine funkciju izvršnog direktora odnosno direktora DUF Blago d.o.o Sarajevo. Dodatne kvalifikacije su licencirani investicijski savjetnik i licencirani broker na Sarajevskoj berzi. Za člana Odbora za reviziju ASA Banke imenovana je u junu 2022. godine.
3	Emina Hasagić <i>Član Odbora za reviziju ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Emina Hasagić , član Odbora za reviziju, zvanje diplomiranog ekonomiste stekla je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Profesionalno iskustvo stekla je obavljajući poslove kao Saradnik za obračun plaća, zatim kao Stručni saradnik za finansije, a trenutno radi kao Koordinator i vodeći stručni saradnik u AP Grupaciji. Za člana Odbora za reviziju ASA Banke imenovana je 2015. godine i obnaša drugi mandat.
4	Zijada Kobilj <i>Član Odbora za reviziju ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Zijada Kobilj , član Odbora za reviziju, zvanje diplomiranog ekonomiste stekla je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo stekla je u bankarstvu obavljajući poslove u segmentu rizika, revizije, te upravljanje procesima i projektima. Za člana Odbora za reviziju ASA Banke imenovana je 2021. godine.

Članovi Odbora za reviziju		
Redni br.	Ime i prezime	Kratka biografija (ili lokacija na kojoj banka isto objavljuje)
5	Samir Đanan <i>Član Odbora za reviziju ASA BANKA d.d. Sarajevo</i>	Samir Đanan , član Odbora za reviziju, zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Dugogodišnje iskustvo stekao je obavljajući poslove Rukovodioca računovodstva i finansija, te kao Savjetnik Direktora za računovodstveno-finansijske poslove. Dodatne kvalifikacije su certificirani računovođa i ovlašteni revizor. Za člana Odbora za reviziju ASA Banke imenovan je 2015. godine i obnaša drugi mandat.

Odbor za reviziju je od februara 2023. godine u sljedećem sastavu: Dženan Prevljak - Predsjednik, Rusmir Pašić - član, Emina Hasagić - član, Samir Đanan - član, Zijada Kobilj - član.

2.6. Članovi odbora koje je u skladu sa zakonskim propisima osnovao nadzorni odbor

Odbor za rizike čine članovi Nadzornog odbora: Ibrahim Fazlić, Sead Aganspahić i Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima. Odbor za Imenovanja te Odbor za naknade su imenovani početkom 2023. godine, te će biti predmet objave podataka na 30.06.2023. godine.

Članovi ostalih odbora Nadzornog odbora		
Odbor za imenovanja		Učestalost zasjedanja
1.	n/a	
Odbor za rizike		Učestalost zasjedanja
1.	Ibrahim Fazlić	Najmanje jednom godišnje, po potrebi i češće
2.	Sead Aganspahić	
3.	Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima	
Odbor za naknade		Učestalost zasjedanja
1.	n/a	

2.7. Način organizovanja funkcije Interne revizije i rukovodioca Interne revizije

Funkcioniranje Interne revizije u banci se organizuje na način kojim se osigurava nezavisnost, kompetentnost, objektivnost i nepristrasnost u obavljanju poslova za koje je odgovorna, trajnost i efikasnost obavljanja funkcije interne revizije, adekvatnost i pravovremenost izvještavanja o nalazima i preporukama interne revizije. Funkcija Interne revizije organizovana je kao posebna organizaciona jedinica, funkcionalna i nezavisna od aktivnosti koje revidira i od drugih organizacionih dijelova Banke.

Banka funkciju Interne revizije vrši u skladu sa propisima, standardima profesionalne prakse interne revizije i osnovnim načelima organizacije i rada interne revizije.

U skladu sa čl. 38 Odluke o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine FBiH“, br. 39/21), Interna revizija daje nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije.

U okviru svojih zadataka, Interna revizija će vršiti ocjenu:

- efikasnosti i adekvatnosti sistema internog upravljanja u banci i značajnih rizika u cilju identifikovanja, procjene odnosno mjerenja, praćenja, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci,
- adekvatnosti Strategije rizika i Politika za preuzimanje i upravljanje rizicima u segmentu internog upravljanja, te njihove usklađenosti s propisima, internim aktima, zahtjevima Agencije i usvojenom sklonošću ka preuzimanju rizicima i s poslovnom strategijom banke,
- usklađenosti uspostavljenih procedura i postupka banke s propisima, internim aktima i odlukama organa banke,
- adekvatnosti i efikasnosti uspostavljenih procedura i postupka banke, uključujući sveobuhvatnost postupka, koji osiguravaju pouzdanost metodologija i metoda, pretpostavki i izvora informacija, koji se upotrebljavaju u internim modelima banke,
- adekvatnosti, kvaliteta, efikasnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke,
- sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca,
- tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija,
- adekvatnosti upravljanja imovinom banke,
- primjene Politike naknada,
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov utjecaj na izloženost rizicima,
- adekvatnosti informacionog sistema u banci,
- strategije i postupke za ICAAP i ILAAP,
- sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom i propisima Agencije,
- slabosti u poslovanju banke i njenih zaposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanja banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju i
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

Banka je obavezna da u okviru funkcije Interne revizije osigura minimalno obavljanje poslova utvrđenim zakonom i podzakonskim aktima.

Zaposleni u organizacionoj jedinici Interne revizije imaju pravo uvida u poslovne knjige, finansijske izvještaje i svu dokumentaciju banke i njenih podređenih društava, kao i članova iste bankarske grupe, te da vrše nadzor nad poslovanjem Banke i učestvuju na sjednicama Nadzornog odbora.

Organizaciona jedinica Interne revizije dužna je da Nadzornom odboru i Odboru za reviziju daje nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, daje savjete i preporuke za unapređenje postojećeg sistema internih kontrola i poslovanja Banke, kao i da pruža pomoć Nadzornom odboru i Odboru za reviziju u ostvarivanju njihovih ciljeva, primjenjujući sistematičan, disciplinovan i dokumentovan pristup vrednovanju i unapređenju postojećeg načina kontrole, upravljanja rizicima i rukovođenja procesima.

Banka je obavezna da ima najmanje jednog zaposlenog u organizacionoj jedinici Interne revizije koji ima zvanje i certifikat ovlaštenog internog revizora.

Zaposleni u organizacionoj jedinici interne revizije ne mogu obavljati rukovodeće ni druge poslove iz djelatnosti Banke, osim poslova koji se odnose na obavljanje interne revizije, niti mogu učestvovati u pripremi i izradi akata i druge dokumentacije koji mogu biti predmet interne revizije.

Banka je imenovala lice odgovorno za rad kontrolne funkcije odnosno rukovodioca organizacione jedinice Interne revizije. Odluku o imenovanju i razrješenju kao i naknadi za rad, te za osiguranje adekvatnog hijerarhijskog položaja i ovlaštenja rukovodioca organizacione jedinice kontrolne funkcije Interne revizije donosi Nadzorni odbor Banke.

Rukovodilac izvještava direktno Nadzorni odbor i/ili Odbor za reviziju kao i druge nadležne odbore, uz informisanje uprave banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nedostataka te učestvuje najmanje jednom godišnje na sjednicama organa koje izvještava.

Uprava Banke i Nadzorni odbor dužni su da osiguraju pravovremeno i efikasno preduzimanje korektivnih mjera po preporukama interne revizije, sa ciljem otklanjanja uočenih nepravilnosti i slabosti konstatovanih u izvještajima interne revizije.

Na dan 31.12.2022. godine Odjel Interne revizije se sastojao od Rukovodioca Odjela interne revizije i pet uposlenika.

2.8. Društvo za reviziju finansijskih izvještaja

U skladu sa Zakonom o bankama („Službene novine FBiH“, broj 27/17) i Odlukom o eksternoj reviziji i sadržaju revizije u banci („Službene novine FBiH“, 81/17 i 26/22), Skupština Banke, a na prijedlog Nadzornog odbora Banke, imenuje nezavisnog eksternog revizora uz prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo FBiH, najkasnije do 30.09. tekuće godine. Po dobijanju saglasnosti/ usvajanju odluke potpisuje se ugovor kojim se regulišu međusobni odnosi.

Društvo za reviziju (eksterni revizor) obavlja slijedeće aktivnosti:

- a) najkasnije do 31. oktobra tekuće godine dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH plan obavljanja revizije za tu poslovnu godinu iz kojeg su vidljiva područja koja će biti revidirana, opis sadržaja planirane revizije po oblastima kao i predviđeno vrijeme trajanja revizije,
- b) dostavlja Banci pismo preporuke,
- c) vrši reviziju godišnjih finansijskih izvještaja Banke i organima Banke podnosi izvještaj sa mišljenjem da li finansijski izvještaji daju potpun, tačan i vjerodostojan pregled finansijskog stanja Banke u skladu sa odredbama Zakona o bankama i propisima Agencije za bankarstvo FBiH, te da li su izvještaji sastavljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI), drugim Zakonskim i podzakonskim propisima koji regulišu ovu oblast, te podnosi prošireni izvještaj sa ocjenom/mišljenjem o izvršenoj reviziji,
- d) u godišnjem izvještaju daje komentare Nadzornom odboru, Odboru za reviziju, Upravi Banke i Agenciji za bankarstvo FBiH, o:
 - materijalno značajnoj razlici u procjeni rizika prisutnih u poslovanju banke,
 - utvrđenim nezakonitostima ili činjenicama i okolnostima koje mogu na bilo koji način ugroziti daljnje poslovanje banke,
 - okolnostima koje su razlog za ukidanje odobrenja za rad u skladu sa Zakonom,
 - težem kršenju internih akata,
 - značajnijoj slabosti u uspostavi sistema internih kontrola ili propustima u primjeni sistema internih kontrola i
 - činjenicama koje bi mogle dovesti do mišljenja s rezervom, negativnog mišljenja ili suzdržavanja od izražavanja mišljenja na finansijske izvještaje.
- e) dostavlja izvještaj o obavljenoj reviziji za potrebe Agencije ,
- f) dostavlja izvještaje o posebnoj reviziji i reviziji u slučaju statusne promjene.

Banka dostavlja Agenciji godišnje finansijske izvještaje na način i u rokovima propisanim zakonom i podzakonskim aktima Agencije.

Eksterni revizor odnosno društvo za reviziju finansijskih izvještaja ASA Banke d.d. Sarajevo za 2022. godinu je BDO BH d.o.o. Sarajevo.

3. PODACI I INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA POLITIKU NAKNADA

3.1. Politike i prakse naknada za identifikovane zaposlenika

Politikom se uređuju prava, obaveze i konkretni uslovi varijabilne naknade koja se isplaćuje identifikovanim zaposlenicima koji imaju materijalni uticaj na profil rizika Banke.

U skladu sa ovom Politikom, a polazeći od zakonske regulative, analize rizika i utvrđivanjem profila rizičnosti Banke, kao i analize mjerenja učinka radnika čije poslovne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, Nadzorni odbor posebnom Odlukom identificira ovu kategoriju zaposlenika:

- Članovi Uprave Banke;
- Zaposlenici identifikovani kao Ključne funkcije u Banci;
- Zaposlenici identifikovani kao Kontrolne funkcije u Banci.

3.2. Postupak odlučivanja pri određivanju i sprovođenju politike naknada

U skladu sa Politikom naknada, a polazeći od zakonske regulative, analize rizika i utvrđivanjem profila rizičnosti Banke, kao i analize mjerenja učinka radnika čije poslovne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, ključne kategorije radnika će identifikovati/utvrditi Nadzorni odbor posebnom Odlukom.

Nadzorni odbor donosi odluku o ukupnom iznosu varijabilnih naknada i pojedinačnim iznosima varijabilnih naknada za članove Uprave Banke i zaposlenike kojima Nadzorni odbor utvrđuje materijalna primanja, dok za sve druge zaposlenike odluku o isplati varijabilnog dijela naknade donosi Uprava banke, u skladu sa internim aktima Banke.

U Banci na 31.12.2022. godine nije bio formiran Odbor za naknade. Odbor za naknade je formiran početkom 2023. godine, te će biti predmet objave podataka na 30.06.2023. godine.

3.3. Informacije o vezi između plate i uspješnosti i broj zaposlenika za koje je predviđena isplata varijabilnog dijela naknada

Ukupna visina varijabilne naknade u skladu sa ovom Politikom utvrđuje se u na godišnjem nivou, posebnom Odlukom koju usvaja Nadzorni odbor. Prilikom procjene i utvrđivanja ukupne varijabilne naknade uzimaju se mjere prinosa izračunate za buduće razdoblje (ex-ante), odnosno u cilju podešavanja varijabilnih naknada, za sadašnje i buduće, a koje zajedno utiču na dugoročni profil rizika Banke. U tom pogledu vrši se procjena na osnovu slijedećih faktora:

- Profitabilnost Banke;
- Troškovi kapitala;
- Trošak likvidnosti;
- Rast kapitala;
- Rizici;
- Pojedinačni rezultati.

Godišnja uspješnost za identifikovane radnike koji imaju uticaj na profil rizika Banke ocjenjuje se kvantitativnim i kvalitativnim mjerilima uspješnosti, kao što su:

- finansijski rezultati,
- ulaganja (istraživanja i razvoj, prihvaćanje inovacija, usavršavanje radnika, itd.),
- poslovni postupci (ovladavanje rizicima, vođenje, kvaliteta rada i produktivnost, itd.),
- nefinansijski rezultati (zadovoljstvo radnika, zadovoljstvo i postojanost klijenata, ugled)
- ocjene (društvena odgovornost, etičnost, itd.)

Dodatna pravila za naknade zaposlenika kontrolnih funkcija:

- da varijabilni dio naknada zaposlenih koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija zavisi od postignutih ciljeva povezanih sa njihovim funkcijama,
- ne smije zavisiti od uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu ili njihove ocjene o uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu.

Vrste varijabilne naknade i osnovna mjerila za određivanje njihove visine zavisi od ispunjenja konkretnih kriterija koji se određuju svake godine Odlukom, i to:

- konkretni ciljevi za poslovnu godinu koji su u skladu sa strategijom Banke i usvojenim godišnjim poslovnim planom Banke,
- minimalna mjerila realizacije ciljeva potrebnih za ostvarivanje prava na varijabilni dio naknade.

Prilikom utvrđivanja visine i primjerenosti naknada, potrebno je uzeti u obzir i slijedeće elemente:

- obim nadležnosti identifikovanih radnika koji imaju uticaj na profil rizika Banke,
- ličnu uspješnost u obavljanju poslova,
- finansijsko stanje Banke,
- privredno okruženje u kojemu Banka posluje,
- ispunjavanje strateških i godišnjih planova.

Kako bi se osiguralo da ukupna varijabilna naknada ispravno oslikava održive rezultate poslovanja, te da svi rizici budu ispravno procjenjeni, za ukupan iznos varijabilne naknade koji će biti isplaćen, prethodno je potrebno utvrditi slijedeće:

- a) adekvatnost kapitala;
- b) neto dobit Banke;
- c) vrijednost ukupnih varijabilnih naknada na nivou Banke, koja ne ograničava jačanje kapitala Banke.

Broj zaposlenika na koje se odnosi varijabilna naknada je 60.

3.4. Najvažnije karakteristike sistema naknada

Nadzorni odbor dužan je donijeti odluku o ukupnom iznosu varijabilnih naknada i pojedinačnim iznosima varijabilnih naknada za članove Uprave banke i zaposlenike kojima Nadzorni odbor utvrđuje materijalna primanja, dok za sve druge zaposlenike odluku o isplati varijabilnog dijela naknade donosi Uprava banke, u skladu sa internim aktima Banke.

Varijabilna naknada je dio ukupne naknade koji zavisi od uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice i banke, a zasnovan je na unaprijed definiranim i mjerljivim kriterijima. Poslovna jedinica je organizacijska jedinica banke, za koju banka može samostalno ocjenjivati uspješnost.

Varijabilnim naknadama i pogodnostima ne smatraju se plaćanja i pogodnosti koji ne ovise o donošenju diskrecijske odluke, odnosno na koje pravo imaju svi zaposlenici banke, te koje zaposlenike banke ne potiču na preuzimanje rizika za banku (npr. obvezni zakonski doprinosi na mirovinsko, socijalno i zdravstveno osiguranje, kolektivne police osiguranja i ugovoreni zdravstveni pregledi svih zaposlenika, naknade plaća sukladno zakonskim propisima i kolektivnom ugovoru).

Banka ne smije isplatiti varijabilne naknade ili prenijeti prava iz financijskih instrumenata, uključujući odgođeni dio naknada, ako takve naknade nisu održive i opravdane. Varijabilne naknade smatraju se održivim, ako u razdoblju od utvrđivanja tih naknada do njihove konačne isplate ne dođe do narušenog financijskog stanja, odnosno do ostvarivanja gubitka banke. Varijabilne naknade smatraju se opravdanim, ako su zasnovane na uspješnosti banke, poslovne jedinice i relevantnog zaposlenika.

3.5. Pregled omjera između fiksnih i varijabilnih dijelova naknada

Varijabilna naknada za članove Uprave banke može da varira, ali visina iste ne smije prelaziti iznos od 100% ukupne godišnje fiksne naknade.

Radnicima koji nisu članovi Uprave banke, nisu više rukovodstvo i nisu uključeni u kontrolne funkcije Uprava Banke može za učešće u projektima/aktivnostima koji su od posebnog značaja za Banku, isplatiti varijabilnu naknadu, s tim što iznos ove varijabilne naknade ne može biti veći od iznosa fiksnog dijela ukupnih naknada.

Pored opštih principa ova Politika uvodi i konkretne uslove u varijabilnu naknadu koja se isplaćuje identifikovanim zaposlenicima koji imaju materijalni uticaj na profil rizika Banke.

Cilj odredbi vezanih za varijabilno nagrađivanje radnika koji su utvrđeni kao ključni radnici koji imaju uticaj na profil rizika Banke jeste da se osigura da:

- a) Odnos između fiksne i varijabilne naknade bude ujednačen, odnosno izbalansiran.
- b) Odgođeni dio varijabilne naknade procjenivaće se naknadno tj. ex-post evaluacijom za sve ključne radnike koji imaju uticaj na profil rizika Banke pojedinačno (malus i povrat naknade).
- c) Iznos varijabilne naknade koja se dodjeljuje određenom radniku utvrđuje se prema pojedinačnim rezultatima, rezultatima Banke, primjenjujući uticaj pojedinačnog rizika. Faktor za srednju vrijednost (ponderisanje) tih rezultata utvrđuje se unaprijed i adekvatno, uravnotežen sa odgovornostima radnika, rizicima i potrebom Banke za profitom.
- d) Varijabilna naknada zasniva se kako na financijskim tako i na kriterijima za ocjenu rezultata koji nisu financijski.

3.6. Kriterij uspješnosti na kojima se zasnivaju prava na dionice, financijske instrumente povezane sa dionicama ili varijabilni dio naknada

Prilikom utvrđivanja visine i primjerenosti naknada, potrebno je uzeti u obzir i slijedeće elemente:

- a) obim nadležnosti ključnih radnika koji imaju uticaj na profil rizika Banke,
- b) ličnu uspješnost u obavljanju poslova,
- c) financijsko stanje Banke,
- d) privredno okruženje u kojemu Banka posluje,
- e) ispunjavanje strateških i godišnjih planova.

3.7. Opis, kriteriji i obrazloženja varijabilnih dijelova naknada koji se dodjeljuju i isplaćuju u Banci

Varijabilna naknada isplaćuje se ključnim radnicima koji imaju uticaj na profil rizika Banke u onom vremenskom periodu u kojem svaki rizik povezan sa poslovanjem može biti uzet u razmatranje.

Pravo na isplatu dijela ugovorene varijabilne naknade u novčanom obliku, isplaćuje se po završetku poslovne godine, odnosno po usvajanju privremenog izvještaja koji se dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH, čiju ocjenu uspješnosti rada će dati Nadzorni odbor prije usvajanja godišnjeg izvještaja, uz potvrdu finansijskog izvještaja od strane vanjskog revizora, ukoliko Nadzorni odbor donese Odluku o isplati naknade.

U slučaju da ključni radnik koji ima uticaj na profil rizika Banke prestane sa radom u Banci, a da je u toku rada dogovorena isplata varijabilne naknade sa odgodom, isplata iste definisat će se posebnom Odlukom Nadzornog odbora.

Nenovčani oblik varijabilne naknade isplaćuje u obliku finansijskih instrumenata u visini od najmanje 50% ukupnog iznosa varijabilne naknade, ukoliko takva Odluka bude donesena od strane Nadzornog odbora.

3.8. Ukupne naknade prema značajnim područjima poslovanja

Ukupna naknada sastoji se od fiksnog i varijabilnog djela, finansijskih i nefinansijskih plaćanja i drugih oblika naknada ili pogodnosti na koje radnici imaju pravo, po osnovu ugovora zaključenog sa Bankom ili drugim pravnim licem iz bankarske grupe. Ukupna naknada iskazuje se u bruto iznosu.

Finansijska plaćanja obuhvataju plaću, naknadu troškova, bonuse za uspješnost u radu, uključujući i naknade u obliku dionica, opcija na dionice, police životnog osiguranja, dodatno ugovorene otpremnine i druge slične naknade i druge pogodnosti u slučajevima prijevremenog prekida radnog odnosa, koje se ugovaraju na pojedinačnoj i diskrecionoj osnovi.

Nefinansijska plaćanja uključuju dodatno zdravstveno osiguranje, korištenje službenog automobila u privatne svrhe, mobilnog telefona, laptopa i druge dodatne povlastice.

U skladu sa uslovima određenim u Politici, radnici ključne kategorije koji imaju značajan uticaj na profil rizika Banke imaju pravo na fiksne i varijabilne naknade

3.9. Naknade po kategorijama zaposlenika čije aktivnosti imaju značajan uticaj na rizični profil banke

Red . br.	Opis	Bruto troškovi fiksnih naknada u 2022. godini	Bruto troškovi varijabilnih naknada u 2022. godini	Broj zaposlenih na koji se navedeni iznosi odnose
1	Naknade članovima Uprave za 2022. godinu	1.961	380	4
2	Naknade članovima Nadzornog odbora	103	0	5
3	Naknade članovima Odbora za reviziju	24	0	5
4	Naknade zaposlenika na kontrolnim funkcijama	349	16	8
5	Naknade zaposlenika B-1 rukovodilaca	620	128	11
6	Ukupno	3.057	524	33

Diskrecione penzione pogodnosti se ne primjenjuju u Banci.

3.10. Najvažniji parametri i argumenti za sistem varijabilnih dijelova naknada i drugih nenovčanih pogodnosti

Nenovčani oblik varijabilne naknade isplaćuje u obliku finansijskih instrumenata u visini od najmanje 50% ukupnog iznosa varijabilne naknade, ukoliko takva Odluka bude donesena od strane Nadzornog odbora.

Finansijski instrumenti mogu biti:

- redovne dionice Banke,
- finansijski instrumenti povezani sa redovnim dionicama Banke, čija se vrijednost zasniva na tržišnoj cijeni dionice i koji imaju ugovorenu klauzulu kojom se najveća moguća vrijednost instrumenta ograničava na onu vrijednost koja je vrijedila na dan utvrđivanja naknade,
- nekumulativne prioritetne dionice, uz prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo FBiH,
- ostali finansijski instrumenti, uz prethodnu saglasnost Agencije za bankarstvo FBiH.

Isplata preostalog djela varijabilne naknade se može plaćati i tokom perioda od 4 godine.

3.11. Broj zaposlenika čije naknade iznose 100.000 KM ili više

Broj zaposlenika čije ukupne bruto naknade iznose 100.000,00 KM ili više je 7 zaposlenika.

4. INFORMACIJE O OBUHVATU PRIMJENE REGULATORNIH ZAHTJEVA

ASA Banka d.d. Sarajevo nije članica bankarske grupe.

5. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STRATEGIJU, CILJEVE I POLITIKE UPRAVLJANJA RIZICIMA BANKE

5.1. Kratak opis strategije i politika za svaki pojedinačni rizik

Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju (dalje u tekstu: Strategija rizika) je definisana vizija, apetit za preuzimanje rizika, organizacijsko uređenje i sposobnosti potrebne za identifikaciju, razumijevanje i pravilnu reakciju na sve vrste materijalnih i nematerijalnih rizika sa ciljem upravljanja i zaštite Banke, njenih dioničara, klijenata, zaposlenih i svih poslovnih procesa čime se povećava i sposobnost odgovaranja na nove izazove u poslovanju. Strategije, politike i principi upravljanja pojedinačnim rizicima primjenjuju se u svrhu postizanja ravnoteže između ciljeva rizika i povrata, usmjerenih na održivi rast i odgovarajući povrat na kapital. Rizici se preuzimaju samo u kontekstu poslovanja Banke, a ti se rizici identifikuju u ranoj fazi i njima se upravlja na odgovarajući način.

Strategija rizika predstavlja osnovni i najvažniji skup pravila unutar područja upravljanja rizikom. Definiše osnovna načela i principe prema kojima se određuje apetit za rizik i sistem upravljanja adekvatnošću kapitala i likvidnosti Banke. Strategija rizika sadrži informacije o metodama procjene rizika, ograničenjima i mjerama ublažavanja rizika. Ista opisuje postupke upravljanja rizicima uključujući raspodjelu funkcija upravljanja rizicima između Nadzornog odbora, Uprave i ostalih odjela Banke koji obavljaju poslove podložne rizicima i poslove upravljanja rizicima. Pored drugih instrumenata, sistem upravljanja rizicima provodi se kroz interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), te interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP).

Tako su sve ugovorne strane Banke (interne i vanjske) zainteresovane za osiguranje da Banka ne preuzima rizike koji bi, ukoliko bi se realizovali, ugrozili postojanje Banke. Cilj ILAAP-a je da osigura opstanak Banke, osiguravajući dovoljno likvidnosti i stabilne izvore finansiranja kako bi ispunili svoje obaveze u trenutku dospijeca, da podnese svoje rizike i pokrije neto likvidnosne odlive u oba slučaja – normalnih i stresnih okolnosti (čak i tokom dužeg perioda nepovoljnih razvojnih trendova).

Prilikom izrade Strategije, Banka je vođena pristupom koji dugoročno osigurava kontinuitet poslovanja. Finansijska stabilnost Banke osigurava se pravovremenom identifikacijom nastanka potencijalnih rizika i njegove značajnosti, kompetentnim upravljanjem rizicima i izdvajanjem dovoljnog nivoa kapitala za pokriće takvih rizika.

Sistem upravljanja rizicima je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, postupaka i resursa koje podrazumijeva:

- a) identifikaciju rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- b) analizu identifikovanih rizika,
- c) mjerenje rizika,
- d) utvrđivanje značajnosti izloženosti rizicima,
- e) utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti,
- f) kontrolu i monitoring rizika,
- g) testiranje otpornosti na stres,
- h) planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala,
- i) planiranje likvidnosti i praćenje adekvatnosti likvidnosti,
- j) izvještavanje o rizicima i davanje prijedloga za poduzimanje aktivnosti za izbjegavanje negativnih učinaka izloženosti rizicima.

Proces upravljanja rizicima podrazumijeva uspostavljenost odgovarajućeg korporativnog upravljanja i kulture rizika u svakodnevnom poslovanju na nivou Banke.

Korporativno upravljanje uspostavlja se kroz zakonski okvir, statut i druge interne akte Banke kojima se definišu uloge, zadaci i odgovornosti nadzornih i upravljačkih tijela te višeg rukovodstva, sistem internih kontrola i kontrolne funkcije, organizacijska shema i poslovi i odgovornosti pojedinih organizacijskih dijelova i funkcija.

Kultura rizika obuhvata opštu svjesnost o rizicima na svim nivoima Banke, odnos i ponašanje zaposlenika prema riziku i upravljanju rizicima uz kvantitativna načela upravljanja rizicima kroz definisan Okvir apetita za rizik – RAF te Izjavu o apetitu za rizik – RAS. Usklađenost pozicija sa definisanim limitima izloženosti se prati i o tome se izvještava na redovnoj osnovi, dok profil rizičnosti sadrži analizu izloženosti najznačajnijim rizicima.

Banka stavlja značajan akcenat na razumijevanje i kompetencije upravljanja rizikom unutar cijele organizacije. Također, prioritetizira kontinuirano poboljšavanje kulture rizika i svijesti o njemu unutar cijele organizacije. Ključni cilj upravljanja rizikom u Banci je sveobuhvatno procijeniti identifikovane rizike, pratiti ih i adekvatno upravljati njima, odnosno ublažavati ih. Sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima zasniva se na razboritim i racionalnim konzervativnim orijentacijama preuzimanja rizika, uvažavajući relevantne stručne kriterije. Istovremeno, Banka obavlja razvojne aktivnosti u ovom području i to preko razvijanja metoda i modela za procjenu, praćenja i određivanja kriterija za ublažavanje svih relevantnih vrsta rizika.

Identifikacija rizika

Identifikacija rizika je sastavni dio i polazna osnova internih procesa procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti u Banci. Cilj ovih procesa je utvrditi da li Banka raspolaže dovoljnim iznosom kapitala i izvora likvidnosti za apsorpciju potencijalnih negativnih efekata proizašlih iz izloženosti pojedinim rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Na toj osnovi trebaju biti prepoznati svi materijalno značajni rizici i definisana

sklonost Banke ka preuzimanju rizika, kao i njena tolerancija i kapacitet za podnošenje rizika. Banka u svom poslovanju preuzima odgovarajući nivo rizika (u granicama njene sposobnosti za preuzimanje rizika čime nije ugroženo njeno postojanje), redovno ga prati i ima uspostavljen set mjera za upravljanje preuzetim rizicima.

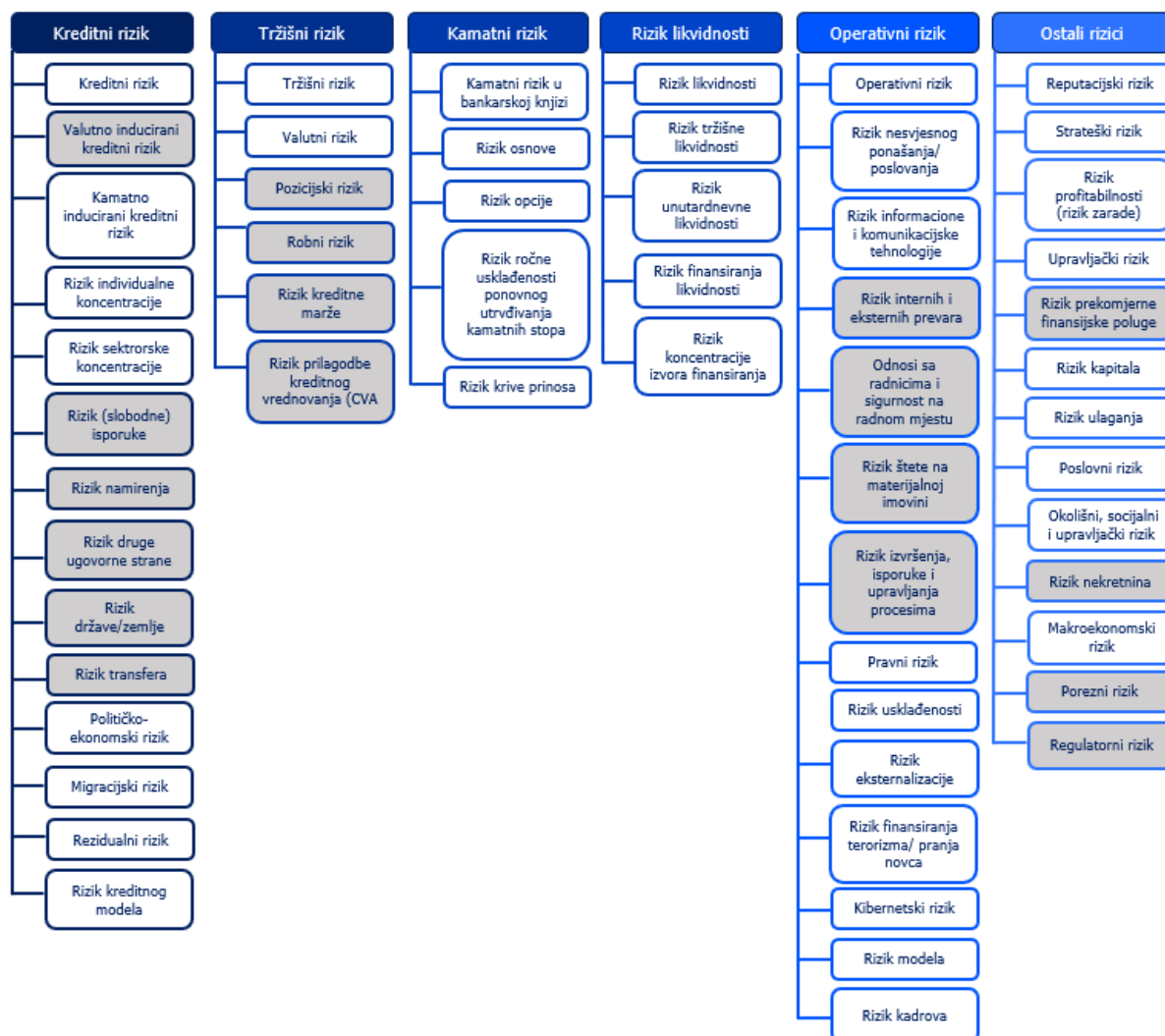
Banka na godišnjoj osnovi (a u slučaju značajnih promjena u profilu rizičnosti Banke i više puta godišnje) provodi procjenu rizika s ciljem primjene principa proporcionalnosti na način i u obimu koji je primjeren veličini i organizaciji Banke, te prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti u skladu sa poslovnom strategijom Banke, uzimajući u obzir i sve druge kriterije koji su relevantni za analizu rizika.

Rizični profil je procjena svih rizika kojima je ASA Banka d.d. Sarajevo izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Prilikom identifikacije rizika, Banka prvo polazi od razmatranja regulatornih rizika, a potom i ostalih rizika relevantnih za Banku, njen poslovni model i strategiju poslovanja. Rizični profil Banke procjenjuje se u skladu s pravilima i standardima ICAAP-a i ILAAP-a, odnosno općenito procesa upravljanja, kontrole i ovladavanja rizicima. Kao preduslov za utvrđivanje profila rizičnosti Banke potrebno je odrediti sve vrste rizika sa kojima se Banka susreće u poslovanju, a koji su svojstveni bankarskoj industriji, kao i onima koji su propisani od strane Agencije za bankarstvo FBiH.

Prva faza identifikacije rizika je prepoznavanje rizika koji trebaju biti procijenjeni. Potrebno je identificirati sve trenutne materijalne rizike kojima je Banka izložena, kao i buduće rizike kojima može biti izložena u narednom srednjoročnom periodu.

Polazna osnova utvrđivanja kataloga rizika i preliminarna lista rizika Banke je lista rizika od prethodne godine. Odjel za strateško upravljanje rizicima vrši analizu liste i provjerava da li su ti rizici relevantni za tekuće (ili buduće) poslovanje Banke, te uvažavajući princip proporcionalnosti i trenutne uslove u makroekonomskom okruženju, kao i preporuke regulatora u prethodnom periodu, kreira objedinjenu listu rizika. Identifikovana grupa eksperata provjerava da li je lista detaljna ili suvišna uzimajući u obzir sve iznad navedene stavke uvažavajući princip proporcionalnosti sa posebnim naglaskom na portfolio Banke, tržište na kojem Banka posluje i trenutnu poslovnu strategiju. Odjel za strateško upravljanje rizicima u koordinaciji sa grupom eksperata, odgovoran je za ažuriranje i finaliziranje liste rizika, za kreiranje i održavanje detaljnih definicija za svaku pojedinačnu vrstu rizika.

Uvažavajući princip proporcionalnosti, te Smjernice o izmjeni i dopuni Smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci broj: 01-934/23 od 07.03.2023. godine (Dodatak 4. Mapa za identifikaciju rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena) analizirane su sljedeće kategorije i vrste rizika:

Kreditni rizik

Unutar kategorije kreditnog rizika identifikovano je trinaest vrsta rizika od kojih su sljedeći rizici procijenjeni materijalno značajnim za Banku:

- Kreditni rizik** – Rizik gubitka zbog neispunjavanja dužnikove novčane obaveze prema banci.
- Kamatno inducirani kreditni rizik** – Rizik od gubitka kojem je dodatno izložena banka koja preuzima kreditni rizik iz izloženosti vezanih za promjenjivu kamatnu stopu.

Koncentracijski rizik je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica ili skup izloženosti koje povezuju zajednički činitelji rizika kao što su isti privredni sektor, odnosno geografsko područje, istovrsni proizvodi, odnosno primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika, uključujući posebno rizike povezane sa velikim indirektnim kreditnim izloženostima prema pojedinom davaocu kolaterala koji može dovesti do takvih

gubitaka koji bi mogli ugroziti nastavak poslovanja banke ili materijalno značajne promjene njenog rizičnog profila.

- c. **Rizik individualne koncentracije** je svaka pojedinačna, direktna ili indirektna, izloženost prema jednom licu, odnosno grupi povezanih lica.
- d. **Rizik sektorske koncentracije** predstavlja skup izloženosti koje povezuju zajednički faktori rizika zbog pripadnosti istim sektorima djelatnosti.
- e. **Političko-ekonomski rizik** – Rizik ostvarivanja gubitka zbog spriječenosti banke da naplati potraživanja uslijed ograničenja utvrđenih propisima/aktima državnih i drugih državnih organa iz države porijekla dužnika, kao i općih i sistemskih prilika u toj državi.
- f. **Migracijski rizik** – Rizik gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.
- g. **Rezidualni rizik** – Rizik gubitka koji nastaje ako su priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika kojima se koristi banka manje efikasne nego što se prvobitno očekivalo ili njihova primjena nedovoljno utječe na smanjenje rizika kojima je banka izložena.
- h. **Rizik kreditnog modela** – Rizik modela je rizik nastanka gubitka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.

Banka u svom svakodnevnom poslovanju važnost poklanja upravo procesu upravljanja kreditnim rizikom. Proces upravljanja kreditnim rizikom je stalna i neprekidna aktivnost i podrazumijeva praćenje vijeka trajanja svakog plasmana od momenta njegovog odobrenja do momenta naplate u cijelosti. Postupak internog upravljanja kreditnim rizikom podrazumijeva sveobuhvatan sistem internih akata, organizacije, sistema internih kontrola, te metodologiju mjerenja, praćenja i ovladavanja rizikom koji imaju za cilj usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću preuzimanju rizika odnosno apetitom za rizik.

Obzirom na veličinu Banke, strukturu njenog portfolija te učešće kreditnog portfolija u ukupnoj aktivi Banke uvažavajući frekvenciju i rast kreditnog portfolija, kao najveći rizik kojem je Banka izložena izdvaja se kreditni rizik. S tim u vezi, adekvatna kontrola i upravljanje ovom vrstom rizika predstavlja prioritet.

Upravljanje kreditnim rizikom je ključna aktivnost u poslovanju Banke. Osnovni principi finansiranja, kao i etički principi kojih se Banka pridržava definisani su posebnim internim aktima.

Najvažniji principi su:

- kreditni rizik se preuzima samo ako ukupni odnos sa klijentom ukazuje na adekvatan odnos preuzetog rizika i profita,
- preduslov za finansiranje svake transakcije je detaljno razumijevanje njenog ekonomskog smisla,
- kreditna sposobnost svakog klijenta mora biti procijenjena prije preuzimanja kreditnog rizika,
- svaki klijent mora biti analiziran sa aspekta pripadnosti grupi povezanih lica,
- u kreditni odnos sa klijentom Banka ulazi samo ako postoji dovoljno informacija o njegovoj kreditnoj sposobnosti.

Kreditni proces u Banci je zasnovan na strogoj podjeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika. Sektor za upravljanje rizicima je zadužen za kontrolu kvalitete, praćenje i prepoznavanje problema kod jednom preuzetih kreditnih rizika. Kreditni proces je u vlasništvu Sektora za procjenu kreditnih rizika, te Banka ima uspostavljen Kreditni odbor sa različitim nivoima ovlaštenja, u skladu sa Pravilnikom o ovlaštenjima u kreditnom poslovanju.

Detaljna pravila kreditiranja definisana su u Kreditnoj politici ASA Banka d.d. Sarajevo.

Kroz redovan monitoring postojećih klijenata Banka se fokusira na rano prepoznavanje rizika kako bi se na vrijeme obezbijedio povrat i naplata problematičnih kredita, te izbjegli veći gubici koji mogu nastati.

Uzimajući u obzir da je kreditni rizik najzastupljeniji rizik, strategija Banke je snažno usmjerena na adekvatno praćenje, kontrolu i mjerenje ove vrste rizika, s ciljem prevencije povećanja udjela nekvalitetne aktive uz kontinuirani razvoj alata koji će omogućiti visok nivo automatizacije, analize i kvalitete podataka, i kontrolu adekvatnosti parametara za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka. Strategija Banke je prvenstveno usmjerena na nastavak trenda smanjenja nivoa volumena nekvalitetnih kredita i učešća istog u ukupnim bruto kreditima, razvojem alata u smjeru ranog prepoznavanja upozoravajućih signala, te planom naplate nekvalitetne aktive koji je pripremljen na temelju analize cjelokupnog kreditnog portfolija, a uzimajući u obzir historijsku dinamiku naplate potraživanja, informacije o očekivanim prilivima klijenata, projekcije okončanja sudskih postupaka, te realizacije zaključenih i očekivanih dogovora sa klijentima o regulisanju izmirenja obaveza.

Banka ima uspostavljen sistem za izvještavanje kojim se osiguravaju primjerene informacije o strukturi kreditnog portfolija (vrste potraživanja, segmentacija, dani kašnjenja i drugi elementi potrebni za upravljanje), na bazi adekvatnih i redovnih analiza, te redovnih izvještaja koji obuhvataju kvalitetu aktive i ključne pokazatelje te ostale podatke značajne za upravljanje i kontrolu kreditnog rizika.

Pokazatelji kvaliteta aktive su najznačajniji u praćenju i upravljanju izloženošću Banke kreditnom riziku zbog toga što pogoršanje kvaliteta aktive Banke može biti dobar pokazatelj budućih gubitaka. Opadajući kvalitet portfolija Banke također može da obezbijedi povratnu informaciju o neodgovarajućim kreditnim standardima (politikama, procedurama, procesima, i sl.).

Upravljanje rizikom koncentracije najmanje obuhvata:

- koncentraciju koja se odnosi na jedno lice i grupu povezanih lica,
- koncentraciju koja se odnosi na grupu izloženosti koje povezuju isti ili slični izvori nastanka rizika kao što su: isti privredni sektor, geografsko područje, istovrsni poslovi, ista vrsta proizvoda, primjena istih tehnika smanjenja kreditnog rizika (isti instrument kreditne zaštite ili isti davalac kreditne zaštite),
- koncentraciju koja se odnosi na cijeli kreditni portfolio,
- aktivno upravljanje diverzifikacijom portfolija kreditnih izloženosti,
- određivanje limita koncentracije, koje je potrebno redovno razmatrati i vršiti njihovo prilagođavanje,
- prijenos, odnosno smanjenje kreditnog rizika.

Analizom profila rizičnosti, a u sklopu izloženosti kreditnom riziku, Banka je prepoznala dvije vrste koncentracijskog rizika kojima je izložena, i to:

- 1) Rizik individualne koncentracije i
- 2) Rizik sektorske koncentracije.

Dodatne analize izloženosti Banke riziku individualne koncentracije zasnivaju se na praćenju 15 najvećih izloženosti Banke, 10 najvećih blanco izloženosti, kretanju volumena i kvaliteta portfolija najkoncentrisanijih grupa zaposlenika, te strogi monitoring izloženosti Banke najvećoj grupi povezanih lica (ASA Prevent). Iako Banka aktivno na dnevnom nivou prati i upravlja rizikom individualne koncentracije, na osnovu realizacije kvantitativnih pokazatelja procjenjuje vrlo visok nivo izloženosti ovoj vrsti rizika u skladu s čime je uspostavljen i kvantitativni metod mjerenja izloženosti riziku koncentracije kroz pokazatelje primjerene prirodi njenog rizičnog profila.

Pokazatelji visine izloženosti kreditnom riziku za koje Banka definiše nivoe ograničenja kroz Izjavu o apetitu za rizik detaljno opisani Okvirom apetita za rizik, a za koje su definisane mitigacijske mjere Planom reagovanja u vanrednim situacijama, te koji su najznačajniji u praćenju izloženosti Banke kreditnom riziku (uključujući i koncentracijski rizik) su:

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Kreditni rizik	volumen nekvalitetnih kredita (h/KM)	– Smanjenje obima NPL-a prodajom (prodaja portfolija i duga trećim licima) ili otpis
	učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima	– Smanjenje obima NPL-a prodajom (prodaja portfolija i duga trećim licima) ili otpis – Rast performing kreditnog portfolija
	pokrivenost očekivanim kreditnim gubicima (nivo kreditnog rizika 1 - stage 1)	– Razmotriti 12-omjesečne modele PD-a i prateću metodologiju modeliranja. Opcija zahtijeva prethodno testiranje prije potencijalne upotrebe.
	pokrivenost očekivanim kreditnim gubicima (nivo kreditnog rizika 2 - stage 2)	– Ponovno razmatranje makro scenarija primjenjenih unutar doživotnih PD modela. Opcija zahtijeva prethodno testiranje PD-a prije potencijalne upotrebe; – Smanjenje volumena S2 akcijama upravljanja imovinom – Validacija primjenjenih SICR kriterija; – Odobravanje novog portfolija kredita samo klijentima koji imaju dodijeljen interni Rang niži od 5
	stopa rasta nekvalitetnih kredita	– Smanjenje obima NPL-a prodajom (prodaja portfolija i duga trećim licima), otpis i/ ili finansiranje raspodjele učešća u riziku;
	pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravnima vrijednosti	– Validacija definisanih scenarija naplate i potencijalno povećanje formiranih isptavki vrijednosti; – Smanjenje volumena NPL-a prodajom, otpisom i prijenosom rizika; – Osigurati aktualizaciju ciljeva rizika u okviru kreditnih politika (konzervativni prikaz); – Kontrola prihvatanja novog rizika: novo finansiranje novih / postojećih klijenata treba preusmjeriti samo na klijente sa internim rangom koji je definisan kao Pozitivni element za ocjenu u Metodologiji o ocjeni boniteta klijenta I internom risk rangu pravnih lica; – Smanjivanje (naplata, prodaja, prijenos) materijalnih izloženosti

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Rizik individualne koncentracije	najveća pojedinačna izloženost u odnosu na regulatorni kapital	<ul style="list-style-type: none"> – Prenos rizika ili podjela rizika sa trećim stranama (subordinirani dugovi); – Smanjenje RWA rasterećenjem aktive. Smanjenje (potpuna ili djelimična prodaja i/ili prijenos); – Intenzivnije poslovne aktivnosti kako bi se povećao portfolio kredita bez povećanja velikih izloženosti; – Usmjeravanje poslovne strategije na relativno manje tikete u segmentu korporativnih klijenata i na nove klijente, umjesto uvećavanja postojećih
	najveća pojedinačna bianco izloženost u odnosu na regulatorni kapital	
	velike izloženosti u odnosu na regulatorni kapital	
Rizik sektorske koncentracije	kreditna izloženost prema najzastupljenijem sektoru djelatnosti u portfoliju pravnih lica	<ul style="list-style-type: none"> – Prenos rizika ili podjela rizika sa trećim stranama (subordinirani dugovi); – Smanjenje RWA rasterećenjem aktive. Smanjenje (potpuna ili djelimična prodaja i/ili prijenos) izloženosti koji najviše doprinose koncentraciji po industrijama; – Intenzivnije poslovne aktivnosti kako bi se povećao portfolio kredita bez povećanja izloženosti prema najkoncentrisanijim industrijama; – Usmjeravanje poslovne strategije na relativno druge industrije u portfoliju pravnih lica

Programi, politike, procedure i drugi interni akti definisani u cjelokupnom procesu upravljanja kreditnim rizikom postavljeni su na principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i poslovanjima:

- Kreditna politika;
- Metodologija o ocjeni boniteta klijenata i internom risk rang u pravnih lica;
- Metodologija procjene vrijednosti kolaterala;
- Politika procjene i osiguranja kolaterala;
- Pravilnik o ovlaštenjima iz kreditnog poslovanja;
- Program za upravljanje kreditnim rizikom;
- Politika banke za poslovanje sa licima u posebnom odnosu sa Bankom;
- Politika i procedura za utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti i koncentracijskog rizika;
- Uputstvo za izračun rizikom ponderisane aktive (RWA);
- Uputstvo o identifikaciji i praćenju povezanih lica i lica u posebnom odnosu sa Bankom;
- Metodologija praćenja i umanjenja rizika koncentracije;
- Program sa politikama i procedurama za upravljanje kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka;
- Uputstvo za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka i evidencija u informacionom sistemu banke;
- Uputstvo za izračunavanje dana kašnjenja za potrebe obračuna očekivanih kreditnih gubitaka u IS Banke;
- Metodologija izračuna PD parametra.
- Politika naplate problematičnih potraživanja
- Pravilnik ovlaštenja Sektora za restrukturiranje i naplatu
- Uputstvo naplate potraživanja za pravna lica
- Uputstvo rane naplate za fizička lica
- Uputstvo kasne naplate za fizička lica
- Uputstvo o naplati problematičnih potraživanja kroz sudski postupak

- Uputstvo o postupanju Banke prilikom sticanja materijalne i finansijske aktive na ime naplate potraživanja

Tržišni rizici

Unutar kategorije tržišnih rizika identifikovano je šest vrsta rizika od kojih su sljedeći rizici procijenjeni materijalno značajnim za Banku:

- Tržišni rizik** – Rizik od gubitka na bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjene cijena na tržištu.
- Valutni rizik** – Rizik gubitka koji proizilazi iz promjene kursa valute i/ili promjene cijene zlata.

Procjena tržišnog rizika za 2022. godinu bazira se na procjeni gubitka uslijed promjena cijena na tržištu. Banka na dan 31.12.2022. godine ima neznačajno učešće portfolija vrijednosnih papira u ukupnoj aktivi, od čega dužnički vrijednosni papiri čine većinu portfolija (67%). S obzirom da se dužnički vrijednosni papiri uglavnom odnose na Ministarstvo finansija FBiH i Ministarstvo finansija RS koji se smatraju visoko likvidnom imovinom i ne podliježu značajnim oscilacijama u cijeni na tržištu, a uvažavajući udio u aktivi Banke, rizik se procjenjuje niskim. Banka generalno prvenstveno ulaže u dužničke vrijednosne papire čiji je izdavatelj država ili FBiH ili RS, ali aktivno prati i potencijalne prilike za ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosne papire pravnih lica te ostale oblike ulaganja kao što su udjeli u fondovima, udjeli u društvima ograničene odgovornosti itd. vodeći se načelima sigurnosti i stope povrata na ulaganja.

U cilju adekvatnog upravljanja valutnim rizikom Banka je uspostavila adekvatnu kontrolu nad izloženošću valutnom riziku u cilju njegova limitiranja na za Banku prihvatljivi nivo u skladu s visinom izloženosti i rizikom promjena kursnih razlika.

Kontrola se postiže:

- uspostavljanjem limita valutne izloženosti po svakoj pojedinačnoj valuti i ukupne valutne izloženosti, te dnevnim praćenjem poštivanja limita;
- uspostavljanjem limita za prekonoćnu i unutarnevnu poziciju;
- delegiranjem ovlaštenja za upravljanje valutnim rizikom kojim se nedvosmisleno utvrđuju odgovornosti;
- uspostavljanjem jasnih pravila rada nadležnih organizacionih jedinica unutar Banke.

U skladu sa članom 137. Odluke o izračunavanju kapitala banke, Banka je dužna da izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu prelazi 2% njenog ukupnog regulatornog kapitala. S obzirom da Banka nema otvorenu poziciju u zlatu te da ima nizak apetit za preuzimanje valutnog rizika u smislu optimizacije ukupne rizikom ponderisane aktive Stuba I, definiše limit za pokazatelj otvorena devizna pozicija u odnosu na regulatorni kapital u visini od <2% na kraju izvještajnog mjeseca. Važno je napomenuti da u toku mjeseca Banka može držati otvorenu deviznu poziciju na nivou internih limita koji su konzervativniji od regulatornih ograničenja, a u cilju optimizacije troškova i upravljanja viškom devizne likvidnosti.

Osnovni pokazatelj kojim se mjeri izloženost valutnom riziku, te mitigacijske mjere prikazane su u nastavku:

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Valutni rizik	otvorena devizna pozicija u odnosu na regulatorni kapital	– Zatvaranje pozicija pomoću FX instrumenata (npr. FX spot, FX Forward)

Programi, politike, procedure i drugi interni akti definisani u cjelokupnom procesu upravljanja tržišnim rizicima postavljeni su na principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i poslovanjima:

- Program i politika upravljanja deviznim rizikom;
- Priručnik za izradu izvještaja o knjizi trgovanja i kalkulaciju kapitalnih izdvajanja za pozicijski rizik.

Kamatni rizik

Unutar kategorije kamatnog rizika identifikovano je pet vrsta rizika koji su procijenjeni materijalno značajnim za Banku:

- Kamatni rizik u bankarskoj knjizi** – Rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa.
- Rizik osnove (engl. basis risk)** – Rizik kojem je banka izložena zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope (izvor definisanja: Odluka o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi).
- Rizik opcije (engl. optionality risk)** – Rizik koji proizlazi iz opcija, uključujući ugrađene opcije u kamatno osjetljive pozicije (npr. krediti sa mogućnošću prijevremene otplate, depoziti sa mogućnošću prijevremenog povlačenja i sl.)
- Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa (engl. repricing risk)** – Rizik kome je banka izložena zbog ročne neusklađenosti dospijeca (za fiksne kamatne stope) i ponovnog vrednovanja (za promjenjive kamatne stope) pozicija imovine, obaveza, te dugih i kratkih vanbilansnih pozicija u bankarskoj knjizi.
- Rizik krive prinose (engl. yield curve risk)** – Rizik kome je banka izložena zbog promjene oblika i nagiba krive prinosa.

Osnovna smjernica Banke u upravljanju kamatnim rizikom je spriječiti negativne efekte na prihode koji bi nastali zbog promijenjenih tržišnih kamatnih stopa. Struktura pozicije kamatne stope Banke je pod značajnim uticajem njene politike cijena (vrsta i količina kamatnih stopa koje Banka koristi u svojim kreditnim i depozitnim poslovima) i strukturi rezervi likvidnosti (aspekt trajanja). Svako povećanje nivoa rizika unutar izloženosti kamatnom riziku treba posmatrati sveobuhvatno sa obaveznom analizom utjecaja na kapital i profit Banke.

Kao posljedica toga, Banka nastoji upravljati svojim pozicijama kamatnih stopa umanjujući potencijalni negativni uticaj koji proizlazi iz potencijalne promjene kamatnih stopa, iznosa neto kamatnog prihoda i smanjivanja negativnih efekata vrednovanja finansijskih instrumenata na bilans uspjeha i kapital.

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi mjeri se i prati u skladu sa politikama i procedurama praćenja izloženosti riziku kamatnih stopa koja uspostavlja konzistentne metodologije, modele, sisteme limita i kontrole.

Banka upravlja izloženošću kamatnim rizikom kroz dvije glavne mjere:

- Osjetljivost ekonomske vrijednosti kapitala (EVE);
- Osjetljivost neto kamatnog prihoda (NII).

Banka je uvela takozvanu klauzulu „nulte stope“ (engl. zero floor) kako bi se umanjile negativne posljedice na neto prihod od kamata. U isto vrijeme stabiliziran je neto prihod od kamata uvođenjem šireg spektra proizvoda s fiksnom kamatnom stopom.

Osnovni pokazatelj kojim se mjeri izloženost kamatnom riziku, te mitigacijske mjere prikazane su u nastavku:

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Kamatni rizik	promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige	<ul style="list-style-type: none"> – Ročnosti portoflija obveznica radi smanjenja ukupne izloženosti kamatnom riziku – Zatvaranje pozicije sa izvedenim kamatnim stopama (npr. Swap kamatnih stopa) – Dugoročiji ciljevi različitih trajanja na strani aktive i pasive (sastav bilansa stanja/ promjena sastava proizvoda)

Programi, politike, procedure i drugi interni akti definisani u cjelokupnom procesu upravljanja kamatnim rizikom postavljeni su na principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i poslovanjima:

- Politika upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi;
- Uputstvo za izračun izloženosti kamatnog rizika;
- Metodologija za izračunavanje ITC;
- Kreiranje FTP krive;
- Pravilnik o obračunu kamata i naknada.

Rizik likvidnosti

Unutar kategorije rizika likvidnosti identifikovano je pet vrsta rizika koji su procijenjeni materijalno značajnim za Banku:

- a. **Rizik likvidnosti** – Rizik gubitka koji proizilazi iz postojeće ili očekivane nemogućnosti banke da podmiri svoje dospjele novčane obaveze.
- b. **Rizik tržišne likvidnosti** – Rizik koji proizilazi iz nemogućnosti banke da jednostavno napravi poravnanje pozicija ili eliminira te pozicije po tržišnoj cijeni zbog tržišnog poremećaja ili zbog nedovoljne dubine tržišta.
- c. **Rizik unutarodnevnne likvidnosti** – Rizik neadekvatnog upravljanja unutarodnevnne likvidnosti, što može dovesti do nemogućnosti pravovremene isplate obaveza te uticaja na likvidnosnu poziciju banke ili likvidnosti drugih strana.
- d. **Rizik finansiranja likvidnosti** – Rizik da banka neće biti u stanju uspješno ispuniti očekivane i neočekivane sadašnje i buduće potrebe za novčanim sredstvima, te potrebe za instrumentima osiguranja, a da ne utječe na redovno dnevno poslovanje ili finansijski rezultat banke.
- e. **Rizik koncentracije izvora finansiranja** – Rizik prevelike koncentracije izvora finansiranja u istoj ročnosti/vrsti/individualnom izvoru, što u slučaju negativnog kretanja može dovesti do negativnog utjecaja na likvidnosnu poziciju banke i rizik od nemogućnosti adekvatnog finansiranja poslovanja.

Upravljanje rizikom likvidnosti bitan je dio savjesnog i sigurnog poslovanja Banke. Za očekivane novčane odlive potrebno je osigurati odgovarajuće novčane prilive. Zato je potreban proces planiranja likvidnosti, kojim se ocjenjuju potencijalne buduće potrebe za likvidnim sredstvima, uzimajući u obzir promjene u ekonomskim, političkim, zakonskim i drugim područjima poslovanja. Savjesno upravljanje likvidnošću uključuje promišljeno upravljanje sredstvima i obavezama prema izvorima sredstava. Upravljanje likvidnošću je utvrđeno na način koji omogućava pouzdan postupak za utvrđivanje, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika likvidnosti, kratkoročno i dugoročno. Osiguravanje odgovarajućeg volumena likvidnosti i upravljanje rezervama likvidnosti u Banci provodi se u skladu sa zahtjevima lokalnih propisa o likvidnosti i važećim internim smjernicama i politikama unutar Banke. Izjavom o apetitu za rizik definisani su limiti kratkoročnih i strukturnih pokazatelja likvidnosti, te koncentracija u izvorima finansiranja.

Upravljanje rizikom likvidnosti u Banci obuhvata mjerenje i upravljanje kratkoročnim pozicijama likvidnosti, izradu i analiziranje izvještaja o izloženosti Banke riziku likvidnosti uz kvantificiranje ciljanih nivoa, izrada izvještaja o novčanim prilivima i novčanim odlivima po određenim vremenskim razdobljima, testiranja otpornosti na stres, analiza internih pokazatelja likvidnosti, analiza pokazatelja i izrada izvještaja.

Za potrebe praćenja, analize i kontrole pozicija likvidnosti kao i rizika kojima su ove pozicije izložene i analize svih budućih aktivnosti Banke koji mogu imati uticaj na poziciju likvidnosti, Banka ima uspostavljen ALCO koji na redovnim mjesečnim sjednicama prati sva kretanja vezana za likvidnosne pozicije. U radu ALCO-a učestvuje viši menadžment Banke, kao i funkcija kontrole rizika.

Identificirani i procijenjeni postojeći rizici likvidnosti i rizici likvidnosti, koje je razumno pratiti u skladu s regulatornim zahtjevima, imaju pravilno upravljanje i kontrolu rizika likvidnosti, što je osigurano ključnim metrikama rizika.

Banka koristi različite alate za mjerenje rizika likvidnosti u obliku struktura dospijeaća, testova otpornosti na stres, projekcija likvidnosti budućih novčanih tokova i drugih relevantnih pokazatelja. Interni metodološki pristupi omogućavaju praćenje likvidnosti na operativnom (uključujući unutardnevnu likvidnost) kao i strukturnom nivou, uključujući i definisanje kriznog plana i upravljanje likvidnošću u izuzetnim okolnostima.

Banka ublažava izloženost riziku likvidnosti kroz planiranje potreba za likvidnošću za različite stresne periode, održavanje dovoljnih rezervi likvidnosti, praćenje indikatora ranog upozorenja, provođenje testiranja otpornosti na stres i ažuriranje Plana za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Pokazatelji likvidnosti odražavaju kratkoročnu i dugoročnu likvidnost, potrebe za finansiranjem banke i ukazuju na zavisnost banke od tržišta novca i depozita stanovništva i pravnih lica. Pokazatelji likvidnosti pokrivaju i druge potencijalne potrebe za likvidnošću i izvorima finansiranja, te potrebe koje proizilaze iz vanbilansnih stavki.

Pokazatelji visine izloženosti riziku likvidnosti za koje Banka definiše nivoe ograničenja kroz Izjavu o apetitu za rizik detaljno opisani Okvirom apetita za rizik, a za koje su definisane mitigacijske mjere Planom reagovanja u vanrednim situacijama, te koji su najznačajniji u praćenju izloženosti Banke riziku likvidnosti (uključujući i koncentracijski rizik) su:

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Rizik likvidnosti	ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza do 30 dana	<ul style="list-style-type: none"> — Privlačenje dodatnih dugoročnih depozita pravnih i fizičkih lica; — Privlačenje dugoročnog finansiranja (uključujući subordinirani dug); — Ograničenja puštanja novih ili znavljanja kredita (posebno za > 1G kredite); — Privlačenje dodatnog kapitala.
	ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza do 90 dana	
	ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza do 180 dana	
	koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)	<ul style="list-style-type: none"> — Privlačenje dodatnih depozita pravnih i fizičkih lica (dužih od jednog mjeseca); — Prijevremeni raskid plasiranih MM depozita (zahtijeva odobrenje od strane ugovornih strana); — Prodaja HQLA imovine koja ima odbitak (marginalno povećanje HQLA);

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
		<ul style="list-style-type: none"> – Ograničenja na nova puštanja ili produženja kredita; – Korištenje raspoloživih međubankarskih linija.
	neto stabilno finansiranje (NSFR)	<ul style="list-style-type: none"> – Privlačenje dodatnih dugoročnih depozita (preko 1 godine); – Privlačenje dugoročnog finansiranja (uključujući subordinirani dug); – Ograničenja puštanja novih ili produženje kredita (posebno za > 1G kredite); – Privlačenje dodatnog kapitala.
	LTDR (odnos depozita i bruto kredita)	<ul style="list-style-type: none"> – Privlačenje dodatnih depozita klijenata; – Ograničenja na nova puštanja ili produženja kredita
	likvidna aktiva/ ukupna aktiva	<ul style="list-style-type: none"> – Zadržavanje i privlačenje likvidnosti povećanjem kamatnih stopa na depozite – Nastojati postići dogovor sa velikim klijentima sa ciljem odgađanja/prekida odobrenja kredita, ubrzana naplata i sl. – Blokiranje odobrenih opozivnih linija – Odgađanje puštanja kredita
	depoziti po viđenju/ (ukupna pasiva - kapital)	<ul style="list-style-type: none"> – Povećanje kamatnih stopa na oročene depozite – Nastojati postići dogovor sa javnim kompanijama o smanjenju koncentracije avista depozita
	najveći pojedinačni deponent (a'vista + oročeni) / NS	<ul style="list-style-type: none"> – Nastojati postići dogovor sa velikim klijentima o iznosu sredstava na avista i oročenju (te kroz saradnju sa drugim bankama uraditi preraspodjelu avista sredstava)
	najveći pojedinačni deponent (a'vista + oročeni) / ukupni depoziti	<ul style="list-style-type: none"> – Nastojati postići dogovor sa velikim klijentima o iznosu sredstava na avista i oročenju (te kroz saradnju sa drugim bankama uraditi preraspodjelu avista sredstava)
	15 najvećih deponenata (a'vista+oročeni)/ ukupni depoziti	<ul style="list-style-type: none"> – Nastojati raditi selekciju velikih depozitara (javnih kompanija) na način da se smanji koncentracija u skladu sa granskom koncentracijom i koncentracijom glavnih konkurenata
	udio specifičnog proizvoda (frekventna štednja) u ukupnim oročenim depozitima	<ul style="list-style-type: none"> – Koristiti različitu cjenovnu politiku na način da se destimulira proizvod frekventna štednja u odnosu na druge proizvode
	omjer sredstava iznad obavezne rezerve	<ul style="list-style-type: none"> – Povećanje kamatnih stopa na depozite – Prodaja vrijednosnih papira – Odgađanje puštanja kredita privremeno ili trajno ako je moguće

Programi, politike, procedure i drugi interni akti definisani u cjelokupnom procesu upravljanja rizikom likvidnosti postavljeni su na principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i poslovanjima:

- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti;
- Politika upravljanja rizikom likvidnosti;
- Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve;
- Plan likvidnosti i izvora finansiranja za period 2024-2026;
- Pokazatelji za praćenje izloženosti riziku likv. i koncentracije izvora sredstava;

- Radna procedura za praćenje unutardnevne likvidnosti;
- Poslovnik o radu ALCO;
- Politika upravljanja opterećenom i neopterećenom imovinom i kolateralima;
- Uputstvo za izradu izvještaja Obavezne rezerve;
- Procedura uspostavljanja i praćenja limita korespondentskih banaka;
- Metodološki priručnik za izračun koeficijenta pokriva likvidnosti (LCR);
- Metodološki priručnik za izračun koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR).

Operativni rizik

Unutar kategorije operativnog rizika identifikovano je četrnaest vrsta rizika od kojih su sljedeći procijenjeni materijalno značajnim za Banku:

- Operativni rizik** – rizik gubitka zbog neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili vanjskih događaja, uključujući pravni rizik.
- Rizik nesavjesnog ponašanja/poslovanja** – Rizik gubitka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa.
- Rizik informacione i komunikacijske tehnologije** – Rizik gubitka zbog neprimjerenosti ili prekida u radu hardverskih i softverskih komponenti tehničke infrastrukture, što može ugroziti raspoloživost, integritet, dostupnost i sigurnost takve infrastrukture i podataka.
- Pravni rizik** – Rizik koji nastaje zbog mogućnosti pokretanja sudskih postupaka protiv banke, neispunjenja ugovorene obaveze banke, kao i da donesene poslovne odluke banke za koje se ustanovi da su neprovođive, negativno utječu na poslovanje ili finansijski položaj banke.
- Rizik usklađenosti** – Rizik od izricanja mogućih mjera i kazni te rizik od nastanka značajnog finansijskog gubitka koji banka može pretrpjeti zbog neusklađenosti s propisima, standardima i kodeksima te internim aktima.
- Rizik eksternalizacije** – Rizik koji nastaje kada banka ugovorno provjerava trećoj strani (pružiocima usluga) obavljanje aktivnosti koje bi inače sama obavljala.
- Rizik finansiranja terorizma/pranja novca** – Rizik da klijent zloupotrijebi banku za pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti i da neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod budu posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca i/ili finansiranje terorističkih aktivnosti.
- Kibernetički rizik** – Rizik gubitka uslijed povrede povjerljivosti gubitka integriteta sistema i podataka, neprikladnosti ili nedostupnosti sistema i podataka ili nemogućnosti promjene informacionih tehnologija unutar razumnog roka i uz razumne troškove u slučaju promjene zahtjeva okruženja ili poslovanja (tj. prilagodljivosti). Obuhvata sigurnosne rizike koji proizilaze iz neadekvatnih ili neuspješnih internih postupaka ili vanjskih događaja, uključujući kibernetičke upade ili neadekvatnu fizičku sigurnost.
- Rizik modela** – Rizik nastanka gubitaka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizika koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele za utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva i cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.
- Rizik kadrova** – Potencijalni gubitak banke uslijed odlaska zaposlenih s kritičnim znanjima i odliva know how koji nisu zamjenjivi u kratkoročnom periodu.

Upravljanje operativnim rizicima u Banci odvija se na način da je odgovornost za upravljanje operativnim rizicima delegirana svim organizacionim jedinicama Banke koji u područjima svojih kompetencija prepoznaju, procjenjuju, kontroliraju/izbjegavaju/ublažavaju i nadziru operativne

rizike koji se u tim područjima pojavljuju. U okviru Sektora za upravljanje rizicima djeluje Odjel za operativne rizike i eksternalizaciju koji je dužan da vrši praćenje izvora operativnih rizika po svim organizacionim jedinicama sa ciljem proaktivne kontrole operativnih rizika kao jedne od kontinuiranih aktivnosti i strateških koraka koji su uspostavljeni u okviru Strategije rizika. Nadalje, Odjel za operativne rizike i eksternalizaciju je odgovoran za redovno održavanje i koordinaciju Odbora za upravljanje operativnim rizikom (ORCo) a imenovani članovi Odbora (ORCo) se bave pitanjima upravljanja operativnim rizicima, zaštitom Banke, prevencijom prevara i prevarnih radnji, kao i upravljanjem nastalih i identifikovanih događaja operativnih rizika, te ORCo koordinira i predlaže Upravi Banke implementaciju strategija upravljanja operativnim rizicima u Banci.

Sistem upravljanja operativnim rizicima provodi se kroz definisane aktivnosti sa određenim rokovima, a koje se ogledaju u sljedećem:

- Unapređenje internih akata kojima se opisuje upravljanje rizicima a sa ciljem usaglašavanja sa promjenama regulative i promjenama internih procesa i organizacije;
- Implementacija jedinstvenog sistemskog rješenja za upravljanje operativnim rizicima, rizikom eksternalizacije i sistemom internih kontrola na nivou Banke;
- Edukacija svih zaposlenika s ciljem podizanja nivoa svijesti kod svih nivoa unutar organizacije o značaju identifikacije i evidentiranja operativnih rizika, detektovanje i prijava neovlaštenih aktivnosti kao i sumnji na iste, praćenje menadžment kontrola i rizika eksternalizacije;
- Unapređenje procesa ocjena operativnih rizika kod novih proizvoda i procesa kako bi se Banka adekvatno pripremila na potencijalne negativne događaje koje bi mogle ugroziti rezultat poslovanja;
- Kontinuirano korištenje i unapređenje alata za monitoring sumnjivog ponašanja na kanalima elektronskog bankarstva (ELBA _Antifraud i HALCOM _Antifraud).

Banka prati sve identifikovane rizike i donosi akcije u cilju kontrole i sprečavanja rizika koji bi doveo do značajnih gubitaka za Banku, te s ciljem adekvatnog upravljanja ovom vrstom rizika, osnova strategije upravljanja se odnosi na razvoj alata za kontinuirano identifikovanje i mjerenje operativnih rizika, te identifikaciju potencijalnih scenarija gubitaka / događaja i kontinuiran razvoj svijesti uposlenika o značaju prijavljivanja i identifikacije događaja interne i eksterne prirode.

Osnovni pokazatelj kojim se mjeri izloženost operativnom riziku, te mitigacijske mjere prikazane su u nastavku:

Kategorija rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Operativni rizik	značajni gubici po osnovu operativnog rizika	<ul style="list-style-type: none"> — Otkriti razlog potencijalnih velikih gubitaka, te praćenje provođenja mjera ublažavanja, kako bi se izbjeglo ponavljanje takvih događaja u budućnosti — Podešavanje sistema internih kontrola (operativnih i menadžment) — Analiza rezultata kako bi se otkrila najugroženija rizična područja te definisanje mjera mitigacije u zavisnosti od nastalog rizika — Redovni izvještaji za ORCO i RICO

Programi, politike, procedure i drugi interni akti definisani u cjelokupnom procesu upravljanja operativnim rizikom postavljeni su na principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i poslovanjima:

- Politika upravljanja operativnim rizicima;
- Poslovnik o radu Odbora za upravljanje operativnim rizicima;
- Radna procedura za upravljanje operativnim rizicima;
- Politika upravljanja rizikom eksternalizacije;
- Poslovnik o radu Odbora za eksternalizaciju;
- Radna procedura za upravljanje rizikom eksternalizacije;
- Uputstvo za ocjenu operativnog rizika za nove proizvode, procese i sisteme banke;
- Uputstvo za pripremu COREP izvještaja C 17.00 (a. i b.) – Operativni rizik;
- Prevencija prevara;
- Odluka o uspostavi, održavanju i unapređenju sistema interne kontrole u Banci;
- Politika sistema internih kontrola;
- Procedura uspostavljanja i održavanja internih kontrola.

Ostali rizici

Unutar kategorije ostalih rizika identifikovano je trinaest vrsta rizika od kojih su sljedeći rizici procijenjeni materijalno značajnim za Banku:

- a. **Reputacijski rizik** – Rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital banke uslijed gubitka povjerenja u integritet banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama banke ili aktivnostima članova organa banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.
- b. **Strateški rizik** – Rizik gubitka do kojeg dolazi zbog nepostojanja dugoročne strategije razvoja banke, donošenja pogrešnih poslovnih odluka, neprilagođenosti promjenama u ekonomskom okruženju i sl.
- c. **Rizik profitabilnosti (rizik zarade)** – Rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti banke da osigura odgovarajući, stabilni i održivi nivo profitabilnosti.
- d. **Upravljački rizik** – Rizik gubitka zbog kojeg dolazi zato što banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje sofisticiranih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.
- e. **Rizik kapitala** – Odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti banke ili na poteškoće sa kojima se suočava banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.
- f. **Rizik ulaganja** – Rizik gubitka koji proizilazi iz ulaganja banke u fiksnu imovinu i ulaganja u druga pravna lica uslijed promjena njihovih tržišnih vrijednosti.
- g. **Poslovni rizik** – Negativna, neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog pogoršanja tržišnog okruženja i promjena u tržišnom takmičenju ili ponašanju potrošača na tržištu.
- h. **Okolišni, socijalni i upravljački (eng. Environmental. Social and governance - ESG) rizici** – Predstavljaju vjerovatnoću gubitka ili dodatnih troškova ili gubitka planiranih prihoda ili gubitak reputacije finansijske institucije radi negativnog finansijskog utjecaja sadašnjih ili budućih faktora ESG-a na druge ugovorne strane i njihovu imovinu.

- i. **Makroekonomski rizik** – Makroekonomski rizik je rizik utjecaja kretanja makroekonomskih faktora na cjelokupno poslovanje Banke.

Imajući u vidu ocjene pojedinačnih vrsta rizika, ukupna ocjena grupe ostalih rizika je vrlo visok, a posebno uvažujući značaj i visinu izloženosti Banke riziku kapitala, profitabilnosti i makroekonomskom riziku. S tim u vezi, Izjavom o apetitu za rizik definisani su pokazatelji kojima se mjeri visina izloženosti riziku kapitala i profitabilnosti, te mitigacijske mjere:

Vrsta rizika	Pokazatelj	Mjere/opcije ublažavanja
Rizik kapitala	stopa redovnog osnovnog kapitala (CET1)	– Smanjenje RWA-a putem optimizacije pondera rizika;
	iskorištenost kapitala (ICAAP)	– Smanjenje RWA rasterećenjem aktive i transferima;
	minimalni zahtjev za kapitalom i prihvatljivim obavezama (MREL)	– Smanjenje RWA putem smanjenja novih plasmana i znavljanja postojećih;
	finansijska poluga	– Aktivnosti na poboljšanju kapitala putem mjera za povećanje profitabilnosti;
Rizik profitabilnosti (rizik zarade)	profitabilnost imovine (ROA a.t.)	– Aktivnosti za poboljšanje kapitala putem dokapitalizacije ili konverzije kapitala;
	profitabilnost kapitala (ROE a.t.)	– Prilagođavanje i preispitivanje poslovne strategije i odgovarajućeg budžeta;
	CIR (Cost to Income ratio)	– Projekti optimizacije troškova;
		– Procjena kratkoročnih profitabilnih ulaganja, ako su usklađena sa strategijom rizika;

Za upravljanje rizikom kapitala koriste se sljedeći alati:

- Planiranje kapitala i predviđanje adekvatnosti kapitala;
- Planiranje dividendi i drugih raspodjela;
- Sistem limita adekvatnosti kapitala (uključujući Izjavu o apetitu za rizik, kao i Plan oporavka);
- Uključivanje testiranja otpornosti na stres u planiranje kapitala;
- Priprema plana oporavka kapitala i plana za nepredviđene situacije u slučaju krizne situacije.

Planom kapitala predviđeno je da Banka ispunjava zakonske obaveze u pogledu adekvatnosti kapitala, uključujući i (SREP) zahtjeve Agencije za bankarstvo FBiH.

Programi, politike, procedure i drugi interni akti definisani u cjelokupnom procesu upravljanja rizikom kapitala postavljeni su na principima Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i poslovanjima:

- Strategija kapitala ASA Banke d.d. Sarajevo za period 2023-2026;
- Plan upravljanja kapitalom Banke za period 2023.-2026. godine;
- Program, politike i procedure za održavanje adekvatnosti regulatornog kapitala Banke;
- Politika internog procesa procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP);
- Metodologija internog procesa procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP).

Testiranje otpornosti na stres

U skladu sa članovima 24.-30. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci, članom 8. Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci Agencije za bankarstvo FBiH, Sektor za upravljanje rizicima/Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima provodi sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres za sve materijalno značajne rizike za koje je Banka utvrdila kvantitativne metode mjerenja. Rezultate istih Banka koristi prilikom izračuna internih kapitalnih, odnosno

likvidnosnih zahtjeva, kao i za potrebe preispitivanja intenziteta pretpostavki korištenih za potrebe testiranja Plana oporavka na stres.

Internim aktima Program testiranja otpornosti na stres ASA Banka d.d. Sarajevo (dalje u tekstu: Program) i Metodologija testiranja otpornosti na stres ASA Banka d.d. Sarajevo (dalje u tekstu: Metodologija) definisani su metodološki proces i smjernice za provođenje testiranja otpornosti na stres za sve identifikovane i procijenjene materijalno značajne grupe rizika. Banka je prilikom testiranja otpornosti na stres uključila sve značajne faktore rizika specifične za njeno poslovno okruženje, uključujući i faktore iz makroekonomskog okruženja.

Prilikom provođenja sveobuhvatnog testiranja otpornosti na stres definišu se tri scenarija u ovisnosti od intenziteta pretpostavki – osnovni (baseline) i dva stresna scenarija – nepovoljni (ekstremni 1 – E1) i izrazito nepovoljni (ekstremni 2 – E2). U oblasti rizika likvidnosti definišu se tri scenarija u ovisnosti od vrste nastupajućih kriznih događaja – sistemska kriza, specifična/idiosinkratska kriza i kombinovana kriza, a koji se prema intenzitetu poistovjećuju sa iznad navedenim osnovnim, ekstremnim 1 i ekstremnim 2 scenarijem, respektivno.

Banka je rezultate otpornosti na stres identifikovala u odnosu na regulatorni kapital, sa ciljem da procijeni kapacitet Banke da apsorbira gubitke do kojih može doći usljed različitih šokova primijenjenih u scenarijima, procjenjujući pri tome i potencijalne gubitke koji mogu nastati iz specifične konfiguracije makroekonomskih varijabli.

Na osnovu rezultata testiranja otpornosti na stres, Banka vrednuje pouzdanost i održivost planova kapitala i izvora finansiranja i iste uzima u obzir pri izvještavanju o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u Banci. Za potrebe procjene adekvatnosti kapitala Banka se koristi rezultatima ekstremnog 1 scenarija u smislu uključivanja rezultata u interni kapitalni zahtjev za pokriće rizika.

U provedenom sveobuhvatnom testiranju otpornosti na stres na 31.12.2022. godine na stanje regulatornog kapitala je uticalo povećanje troškova, odnosno smanjenje prihoda zbog:

- a) povećanja troška ispravki vrijednosti za kreditni rizik usljed:
 - a. pogoršanja kreditnog portfolija kao rezultat smanjene sposobnosti otplate klijenata zbog snažnog inflatornog pritiska uzrokovanog rusko-ukrajinskom krizom i energetsom krizom;
 - b. smanjenja vrijednosti nekretnina;
 - c. povećanja stope risk parametra (PD) kao rezultat projekcije makroekonomskih pokazatelja;
- b) povećanja troškova za operativne rizike usljed primjene historijskog scenarija i skaliranja rizika;
- c) povećanja troškova usljed kursnih razlika (otvorena devizna pozicija),
- d) smanjenja kamatnih prihoda zbog pretpostavljenog zadržavanja kamatnih stopa na istom nivou i nuesklađivanja kamatnih stopa na kredite sa kretanjima EURIBOR-a i smanjenja kamatnih prihoda zbog pretpostavljenog povećanog stanja u nivou kreditnog rizika 3.

Na osnovu rezultata provedenog testiranja otpornosti na stres, Banka je definisala mjere za ispunjenje regulatornih zahtjeva u pogledu adekvatnosti kapitala te korektivne mjere za ispunjenje regulatornih zahtjeva za likvidnost koje imaju za cilj poboljšati sposobnost Banke da apsorbira potencijalne šokove koji mogu nastati iz finansijskih i ekonomskih kriza, te u cilju unapređenja procesa upravljanja rizicima.

Aktivnosti i mjere koje bi se primijenile u slučaju znatnog pogoršanja finansijskog stanja Banke, odnosno narušenih ključnih pokazatelja poslovanja su detaljno opisane u Planu za likvidnost za nepredviđene slučajeve, Planu oporavka Banke, kao i u Programu, politikama i procedurama za održavanje adekvatnosti regulatornog kapitala Banke.

5.2. Organizacija funkcije upravljanja rizicima, uključujući njenu poziciju, ulogu i status u organizacionoj strukturi banke

Banka se pri odlučivanju o načinu organizacije funkcije upravljanja rizicima rukovodi vrstom, obimom i složenošću usluga koje pruža. Nadzorni odbor Banke na adekvatan način, koji je primjeren veličini, značaju i kompleksnosti poslovanja Banke, te nivou i profilu rizika u poslovanju osigurava uspostavu kontrolne funkcije za upravljanje rizicima. Rukovodioca funkcije upravljanja rizicima imenuje i razrješava Nadzorni odbor Banke. S obzirom na vrstu, obim i složenost usluga koje Banka pruža, u izvršavanju poslova funkcije upravljanja rizicima na odgovarajući način sudjeluju Nadzorni odbor, Uprava, rukovodioci i zaposlenici svih organizacionih jedinica u području upravljanja rizicima, a u širem smislu i svi uposlenici Banke.

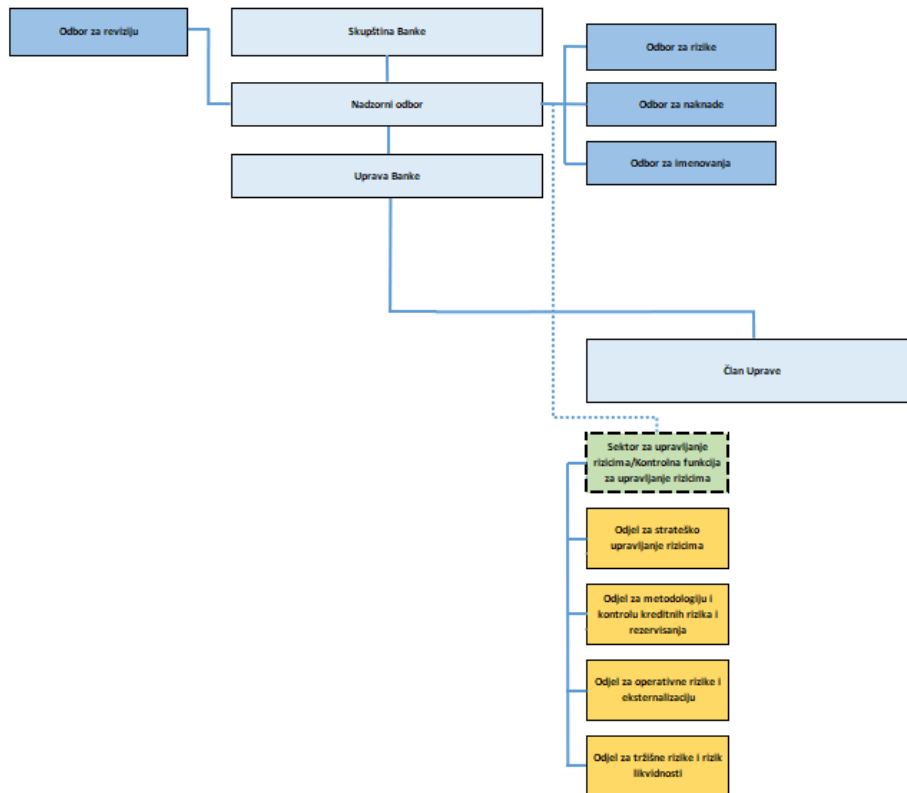
Organizaciona jedinica (OJ) Sektor za upravljanje rizicima predstavlja ujedno i Kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima uspostavljenu od strane Nadzornog odbora. Kao odgovorno lice Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima kao cjeline imenuje se Direktor Sektora za upravljanje rizicima.

Sektor za upravljanje rizicima sastoji se od četiri odjela:

- Odjel za strateško upravljanje rizicima,
- Odjel za metodologiju i kontrolu kreditnih rizika i rezervisanja,
- Odjel za operativne rizike i eksternalizaciju i
- Odjel za tržišne rizike i rizik likvidnosti.

Funkcija kontrole rizika ima za cilj osigurati jasno razgraničavanje ovlaštenja i odgovornosti, te sprečavanje nastanka sukoba interesa. U svrhu postizanja objektivnosti, Banka je uspostavila Kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima neovisno od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje. Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima uspostavljena je na način da se izbjegava sukob interesa, a po funkciji je nezavisna, odnosno funkcionalno odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje.

Sektor za upravljanje rizicima je neovisan o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima Banke, pa i o poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatornim zahtjevima. Prema organizacionoj shemi vidljivo je da je Sektor za upravljanje rizicima pod direktnom odgovornošću člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima (engl. Chief Risk Officer – CRO), ali i pod odgovornošću Nadzornog odbora Banke. Transparentnom organizacionom shemom i raspodjelom odgovornosti do nivoa Uprave, Banka osigurava neovisnost i objektivnost kontrolne funkcije rizika, a time i eliminira mogućnosti za sukob interesa.

Nadzorni odbor neovisnost rada Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima osigurava sljedećim mjerama:

- Funkcionalne odvojenosti od poslovnih područja/procesa u kojima rizik nastaje, odnosno koje prate, kontrolišu i ocjenjuju. Funkcija upravljanja rizicima ne smije biti postavljena na položaj gdje bi moglo doći do sukoba interesa između odgovornosti koja se odnosi na rad funkcije upravljanja rizicima kao cjeline i drugih odgovornosti, odnosno zaposlenici funkcije upravljanja rizicima ne smiju biti uključeni u obavljanje poslova u čijem nadziranju sudjeluju;
- Postojanje direktne linije izvještavanja i informisanja između Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima i Nadzornog odbora Banke;
- Osiguravanje dostatnih resursa za obavljanje ove funkcije uključujući dostatan broj osoba koje moraju imati primjerene kvalifikacije i iskustvo;
- Redovito stručno obrazovanje i osposobljavanje osoba koji obavljaju poslove funkcije upravljanja rizicima;
- Ovlaštenje za obavljanje aktivnosti u granicama vlastitih odgovornosti u svim OJ Banke, kao i provođenje istrage i po potrebi angažovanje stručnjaka unutar Banke ili izvan nje;
- Pristup svim informacijama u Banci i svim zaposlenicima Banke, kako bi mogli učinkovito obavljati svoje dužnosti;
- Način određivanja plate i dodatnih poticaja zaposlenicima koje obavljaju funkciju upravljanja rizicima ne smije umanjivati niti potencirati mogućnost umanjivanja objektivnosti njihovog rada;
- Visina naknada zaposlenicima koji obavljaju funkciju upravljanja rizicima ne smije zavisiti od uspješnosti poslovnih područja koja se kontrolišu;
- Sve osobe i OJ dužne su sarađivati sa funkcijom upravljanja rizicima, koja ima ovlaštenje izvještavanja Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodstva o svim nepravilnostima ili mogućim kršenjima propisa koje su otkrivene kontrolama, i to bez negativnih posljedica iniciranih od strane Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodstva ili ostalih zaposlenika Banke.

Lica koja obavljaju poslove funkcije upravljanja rizicima ne mogu biti lica povezana sa Bankom, niti lica kod kojih postoji sukob interesa, kako bi se u obavljanju njihovih poslova osigurala nezavisnost i objektivnost.

1) Podaci i informacije o općem okviru sistema internih kontrola i organizaciji kontrolnih funkcija i glavnim zadacima koje obavljaju

U svrhu efikasnog upravljanja rizikom i uzimajući u obzir potrebu za smanjenjem sukoba interesa između strana koje preuzimaju rizik, ograničavaju i kontrolišu nivoe rizika, kao i sistema revizije upravljanja rizicima, organizacijska struktura Banke razvijena je s posebnom pažnjom na neophodno razdvajanje funkcija i odgovornosti između poslovnih jedinica Banke, a u skladu s načelom "3 linije odbrane".

Funkcije navedene za svaku liniju odbrane ne moraju nužno biti obavljane od strane jedne strukturne jedinice, već mogu biti raspoređene između različitih poslovnih jedinica Banke:

U skladu s najboljim bankarskim praksama, četvrtu liniju odbrane predstavlja regulator – Agencija za bankarstvo FBiH, kao i vanjski revizori, koji unatoč tome što su vanjske organizacije, ipak su važan mehanizam ne samo za upravljanje rizicima nego i za korporativno upravljanje Bankom kao cjelinom.

Podjela i raspodjela dužnosti između organizacionih jedinica je sistematična i transparentna i ista je definisana internim aktima Banke odnosno politikama, procedurama, radnim procedurama, metodologijama koje propisuju i definišu proces internog upravljanja svakom pojedinačnom kategorijom/vrstom materijalnih rizika.

Interne kontrole su procesi koji obavljaju članovi Uprave Banke, menadžment i drugi zaposlenici, a osmišljen sa ciljem da obezbijedi razumno osiguranje postizanja ciljeva koji se odnose na:

- učinkovitost i efikasnost poslovanja;
- pouzdanost finansijskog izvještavanja;
- poštivanje važećih zakona i propisa.

Svi zaposlenici Banke su odgovorni za sprovođenje internih kontrola. Svaka organizaciona jedinica (sektori/odjeli/timovi) je odgovorna za osiguravanje da su interne kontrole uspostavljene, da su propisno dokumentovane i da se održavaju. Zaposlenik koji ima najveću odgovornost u tom smislu je direktor/rukovodilac organizacione jedinice.

Kontrolne funkcije u Banci uspostavljene su Odlukom Nadzornog odbora u skladu sa Zakonom o bankama FBiH i podzakonskim aktima. Kontrolne funkcije u Banci su:

- Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima,
- Kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja i
- Kontrolna funkcija interne revizije.

Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima

U 2022. godini po okončanju statusne promjene došlo je do izmjena sistematizacije u segmentu Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima. Na nivou Sektora za upravljanje rizicima organizovana je i Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima. Cilj Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima je kontinuirani rad na uspostavljanju i unapređenju sveobuhvatnog i kvalitetnog sistema za kontrolu i upravljanje rizicima, koji je usklađen sa profilom rizika Banke, uzimajući u obzir regulatorne zahtjeve. Rad kontrolne funkcije za upravljanje rizicima je organizovan na način da prati, kontroliše i ocjenjuje sve značajne rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, te ima uspostavljenu direktnu liniju izvještavanja prema Nadzornom odboru Banke. Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima uspostavljena je na način da se izbjegava sukob interesa, a po funkciji je nezavisna, odnosno funkcionalno odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje. Funkcija kontrole rizika uključuje poslove iz domene upravljanja rizicima, ali isključivo pasivnog karaktera, bez aktivnog zauzimanja pozicija ili donošenja odluka o poduzimanju radnji u cilju ovladavanja i praćenja rizika. Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima ima za cilj osigurati jasno razgraničavanje ovlasti i odgovornosti, te sprečavanje nastanka sukoba interesa, koji nedvojbeno postoji ukoliko osoba koja ugovara transakciju odgovara istoj osobi kojoj odgovara i osoba koja tu transakciju kontroliše.

Izvještaji Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima se redovno dostavljaju Odboru za rizike koji kao organ Nadzornog odbora dostavlja prijedlog istom za postupanje u skladu sa preporukama. Pored Nadzornog i Odbora za rizike isti se dostavljaju i Odboru za reviziju. Po usvajanju istih od strane Nadzornog odbora dostavljaju se i regulatoru.

Kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja

Banka je obavezna periodično, a najmanje jedanput godišnje, identifikovati i procijeniti rizike, uključujući i rizike koji proizlaze iz makroekonomskog okruženja u kojem banka posluje i dokumentovati ih. Na osnovu procjene rizika, kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja (KFPU) sačinjava plan rada. Plan rada KFPU usvaja Nadzorni odbor Banke.

Uloga KFPU se odvija u sljedećim dijelovima:

- opća (regulatorna) usklađenost s relevantnim propisima u skladu sa odredbama Zakona o bankama, podzakonskim aktima, te drugim propisima relevantnim za poslovanje Banaka (praćenje promjena u pravnom okruženju);
- praćenje usklađenosti sa kodeksom ponašanja, u skladu sa odredbama Odluke o sistemu internog upravljanja u banci;
- područja usklađenosti koja se odnose na sukob interesa;
- druge aktivnosti (follow up, pregledi akata, novi proizvodi i dr.)

Aktivnosti Odjela/KFPU se u pravilu planiraju kroz Plan rada Odjela kojeg usvaja ga Nadzorni Odbor Banke. Izvršavanje aktivnosti iz Plana rada predmet su kvartalnih, polugodišnjih i godišnjih izvještaja KFPU, koje izvještaje je KFPU u obavezi podnositi Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke na razmatranje kao nadležnim organima uz informisanje Uprave Banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom ranijih kontrola.

U 2022. godini, u okviru propisanih izvještaja, a postupajući u skladu sa članom 40. stav 2) tačke b, c i d Odluke o sistemu internog upravljanja u banci („Sl.novine FBiH“ br. 39/21), dat je pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom planskih kontrola, te su po potrebi date i preporuke sa rokovima.

U okviru kontrola odnosno izvještaja, dat je i osvrt na interne kontrole, a u kontekstu internih akata/procesa koji definišu materiju koja je bila predmet kontrole, te su, prema potrebi date i odgovarajuće preporuke.

Kontrolna funkcija interna revizija

Interna revizija u okviru planiranih godišnjih revizija vrši ocjenu uspostavljenog sistema internih kontrola i o tome informiše organe upravljanja Banke.

Interna revizija redovno, u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci, izvještava i dostavlja izvještaje (kvartalno, polugodišnje i godišnje) Upravi Banke i Odboru za reviziju, koji nakon razmatranja dostavlja prijedloge Nadzornom odboru Banke na postupanje po navedenim utvrđenim preporukama (nedostacima).

Interna revizija nakon obavljenih kontrola, kao rezultat utvrđuje i identifikuje moguće slabosti i nedostatke i navodi ključne aktivnosti i rokove za otklanjanje istih.

U toku obavljenih revizija od strane Interne revizije u 2022. godini nije zabilježeno značajnije odstupanje u provođenju sistema internih kontrola a preporuke koje su date u velikom obimu se i sprovode tako da se sistem internih kontrola u skali ocjena od: Zadovoljavajuće; Zadovoljava uz pojedine izuzetke; Na granici zadovoljavajućeg i Nezadovoljavajuće ocjenjuje od strane Interne revizije za 2022. godinu ukupnom ocjenom Zadovoljava uz pojedine izuzetke. Glavni zadaci koje obavljaju kontrolne funkcije u Banci opisani su pod tačkom 5.8 ovog Izvještaja. Podaci i informacije o promjenama rukovodilaca Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima dati su u poglavlju 5.2. 3) ovog Izvještaja. U 2022. godini nije bilo promjena rukovodilaca Kontrolne funkcije za praćenje usklađenosti poslovanja i Kontrolne funkcije interne revizije. Promjene u organizaciji kontrolnih funkcija su opisane iznad, te u narednom periodu nisu planirane nikakve značajne promjene.

2) Podaci i informacije o odobrenim limitima za rizike kojima je banka izložena

Suštinski dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke je Izjava o apetitu za rizik (RAS) koja služi za definisanje maksimalnog nivoa rizika kojeg je Banka spremna preuzeti u skladu sa njenim strateškim poslovnim ciljevima, kroz definisane indikatore kao pokazatelje koji su relevantni za procjenu izloženosti Banke rizicima.

U Izjavi o apetitu za rizik Banka definiše dvije vrste ograničenja: limit i ciljna vrijednost.

Limiti su strogi zahtjevi za preuzimanje rizika u posebnoj kategoriji ili vrsti rizika, koji imaju neposredne efekte na razvoj poslovanja, što znači da definisane nivoe treba uzeti u obzir tokom poslovnog planiranja, kao i svakodnevnog upravljanja. Ograničenja se obično utvrđuju za one metrike rizika u kojima su definisani regulatorni zahtjevi (npr. adekvatnost kapitala, LCR, NSFR i sl.) ili za koje postoji snažno interno očekivanje (npr. koncentracije u izvorima novčanih sredstava). Limiti minimalno uzimaju u obzir regulatorne odredbe (Zakon o bankama, podzakonske akte, SREP i druge limite definisane od strane Agencije za bankarstvo FBiH) koje su uključene u interne aktivnosti preuzimanja rizika. Banka kontinuirano teži da strukturira

svoje poslovne aktivnosti kako bi postigla usklađenost sa internim limitima. Proces eskalacije u slučaju prekoračenja limita i relevantnih aktivnosti ublažavanja definisani su u Planu reagovanja u vanrednim situacijama i drugim internim politikama.

Ciljne vrijednosti bi mogle biti shvaćene kao „meki“ limiti, a usklađenost sa ciljevima se očekuje sve vrijeme s obzirom na pristup koristi i troškova. Ciljevi su postavljeni kako bi se osiguralo razborito usmjeravanje sklonosti Banke riziku, a Banka ih doživljava kao planove za tekuću godinu i postavljeni su kao interni upravljački zahtjevi. Stoga, metrike rizika za koje postoje regulatorni zahtjevi se ne mogu odražavati kao ciljevi u RAS-u (nego isključivo kao limiti). Proces eskalacije u slučaju prekoračenja ciljeva i relevantnih aktivnosti ublažavanja definisani su u Planu reagovanja u vanrednim situacijama.

Definisani limiti/ciljne vrijednosti su srednjoročnog karaktera, a u skladu sa članom 7. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci Banka najmanje jedanput godišnje vrši pregled i preispitavanje definisanih ograničenja za identifikovane ključne pokazatelje u upravljanju rizicima i iste po potrebi ažurira, kao i u slučaju svake značajnije promjene u rizičnom profilu Banke. Iz tog razloga nivoi ograničenja ne definišu se posebno za svaku od narednih godina u srednjoročnom periodu.

Izjava o apetitu za rizik predstavlja stratešku izjavu koja izražava maksimalnu razinu rizika koju je Banka spremna prihvatiti kako bi ostvarila svoje poslovne ciljeve, te predstavlja polaznu tačku za implementaciju okvira limita rizika i ključna je komponenta ICAAP-a i ILAAP-a. Kod definisanja ograničenja Banka koristi tzv. pristup semafora i definiše tri nivoa ograničenja:

Pokazatelj		
Zelena zona – definisani RAS limit/CV		Sklonost ka preuzimanju rizika (engl. Risk appetite)
Žuta zona – neispunjenje definisanog RAS limita/CV		Tolerancija na rizik (iznad apetita Banke, ali i dalje u okviru prihvatljivog nivoa rizika)
Crvena zona – devijacija		Sposobnost podnošenja rizika (engl. Risk capacity); /*Žuti alarm – nivo ranog upozorenja za pokazatelje definisane u Planu oporavka Banke

Nivoi ograničenja limita ili ciljnih vrijednosti pokazatelja rizika su predvođeni od strane nekoliko faktora, uključujući najmanje sljedeće:

- Strategije za upravljanje rizicima;
- Postojeći nivo izloženosti riziku za koji se postavlja limit/cilj;
- Poslovna strategija, a posebno planirani iznosi i njihove karakteristike;
- Aktuelni poslovni učinak u odnosu na budžet;
- Održivost poslovanja Banke;
- Dostupnost kapitala i likvidnosti;
- Kapacitet za podnošenje rizika, koji se odnosi na iznos raspoloživog kapitala/likvidnosti za pokriće potencijalnih gubitaka, kao i strateški zaštitni dio kapitala/likvidnosti;
- Otpornost Banke i respektivna sposobnost da preuzme rizik;
- Prihvatljiv nivo koncentracije za pojedine vrste rizika/dužnika;
- Historijska promjenjivost faktora rizika;
- Utjecaj konsolidacije;
- Regulatorno i makroekonomsko okruženje;
- Sposobnost praćenja izloženosti na čestoj osnovi s visokim stepenom preciznosti;
- Utvrđene tržišne vrijednosti i analiza konkurencije;
- Makroekonomski izgledi.

3) Podaci i informacije o promjenama rukovodioca kontrolnih funkcija (upravljanja rizikom, usklađenosti poslovanja i interne revizije)

U 2021. godini, po okončanju statusne promjene pripajanja Vakufske banke d.d. Sarajevo ASA Banci d.d. Sarajevo (banka sljednik) uspostavljena je organizaciona struktura na način da je Direktor Sektora za upravljanje rizicima ujedno predstavljao i Kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima imenovanu od strane Nadzornog odbora. Sektor za upravljanje rizicima u tom trenutku sastoji se od Odjela za kontrolu kreditnog rizika i upravljanje strateškim rizicima (organizaciona jedinica B-2 hijerarhijskog nivoa) i Tima za operativne rizike i eksternalizaciju (nema karakter organizacione jedinice).

Uvažavajući aktivnosti akvizicije ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo koje počinju u martu 2022. godine te ulogu Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima u projektu pripajanja, lice odgovorno za funkciju Direktora Sektora za upravljanje rizicima imenovano je na poziciju v.d. Člana Uprave, a potom i za Člana Uprave zaduženog za upravljanje rizicima, dok se pozicija Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima spušta na B-2 nivo i istu preuzima Rukovodilac Odjela za kontrolu kreditnog rizika i upravljanje strateškim rizicima.

Statusnom promjenom pripajanja ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo ASA Banci d.d. Sarajevo (banka sljednik) na snagu stupa nova organizaciona struktura primjerena veličini Banke, te prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti, pri čemu organizaciona jedinica Sektor za upravljanje rizicima predstavlja ujedno i Kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima uspostavljenu od strane Nadzornog odbora, a kao odgovorno lice Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima kao cjeline imenuje se Direktor Sektora za upravljanje rizicima.

Sektor za upravljanje rizicima je neovisan o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima Banke, pa i o poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatornim zahtjevima, a sastoji se od četiri odjela:

- 1) Odjel za strateško upravljanje rizicima,
- 2) Odjel za metodologiju i kontrolu kreditnih rizika i rezervisanja,
- 3) Odjel za operativne rizike i eksternalizaciju i
- 4) Odjel za tržišne rizike i rizik likvidnosti.

Sumarno, u toku 2022. godine evidentirane su dvije promjene rukovodilaca Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima – 17.05.2022. godine kao odgovorno lice za Kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima od strane Nadzornog odbora imenovan je Rukovodilac Odjela za kontrolu kreditnog rizika i upravljanje strateškim rizicima, te je 01.12.2022. godine po okončanju statusne promjene pripajanja ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo ASA Banci d.d. Sarajevo (banka sljednik) isti razriješen dužnosti, a za rukovodioca je ponovo imenovan Direktor Sektora za upravljanje rizicima.

U 2022. godini nije bilo promjena rukovodilaca Kontrolne funkcije za praćenje usklađenosti poslovanja i Kontrolne funkcije interne revizije.

5.3. Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima, kao i načina mjerenja rizika

Osnov efikasnog upravljanja rizicima je snažna, konzistentna kultura upravljanja rizicima, što rezultira opredjeljenjem Banke da proaktivno upravlja i kontrolira rizike, kroz različite oblike prevencije te mitigacije istih, kroz cjelokupnu organizacijsku strukturu Banke. To je sveobuhvatan proces koji obuhvata redovno i pravovremeno identificiranje, mjerenje/procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i kontrolu rizicima, uključujući izvještavanje o rizicima.

Sistem upravljanja rizicima je sveobuhvatnost organizacijske strukture, pravila, postupaka i resursa koje podrazumijeva:

- a) identifikaciju rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- b) analizu identifikovanih rizika,
- c) mjerenje rizika,
- d) utvrđivanje značajnosti izloženosti rizicima,
- e) utvrđivanje apetita za rizik i profila rizičnosti,
- f) kontrolu i monitoring rizika,
- g) testiranje otpornosti na stres,
- h) planiranje kapitala i praćenje adekvatnosti kapitala,
- i) planiranje likvidnosti i praćenje adekvatnosti likvidnosti,
- j) izvještavanje o rizicima i davanje prijedloga za poduzimanje aktivnosti za izbjegavanje negativnih učinaka izloženosti rizicima.

Obuhvatnost i karakteristike sistema izvještavanja o rizicima

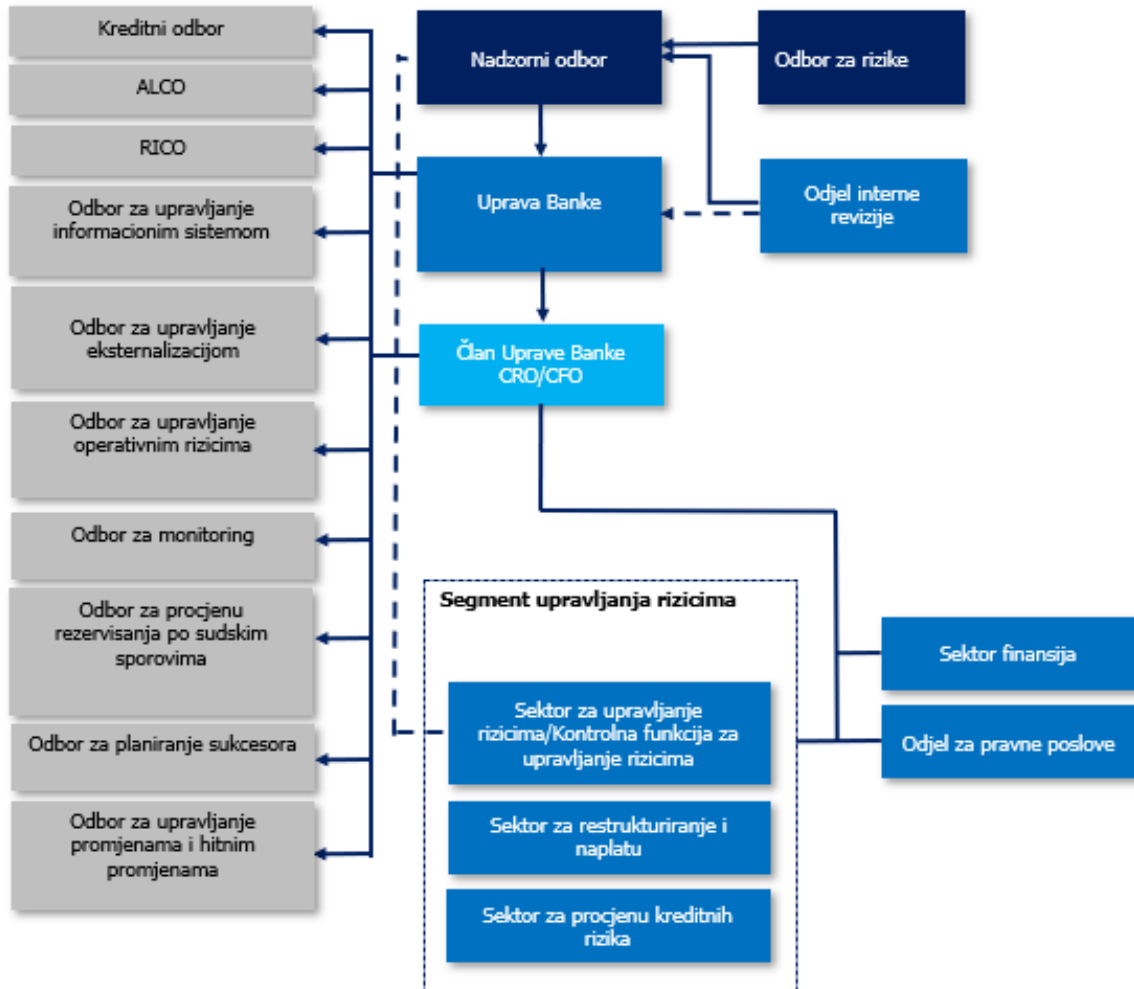
U Banci je uspostavljen sistem izvještavanja prema Agenciji za bankarstvo FBiH, Upravi Banke, Nadzornom odboru, Odboru za rizike, Odboru za reviziju i ostalim relevantnim odborima, koji je zasnovan na principima blagovremenosti, tačnosti i informativnosti.

Sektor za upravljanje rizicima mjesečno priprema izvještaje o izloženosti Banke pojedinačnim vrstama rizika koji se razmatraju i usvajaju na redovnim sjednicama Odbora za upravljanje rizicima (RICO). RICO se na mjesečnom nivou o realizaciji regulatornih ograničenja, pokazatelja definisanih Izjavom o apetitu za rizik – RAS, pokazatelja definisanih Planom oporavka, kretanje rizikom ponderisane aktive (RWA), iznos internih kapitalnih zahtjeva u skladu sa ICAAP-om, te pregledi izloženosti Banke kreditnom riziku, riziku individualne i sektorske koncentracije, riziku likvidnosti, kamatnom riziku, tržišnim rizicima, operativnim rizicima, kao i stanje nekvalitetne aktive. Također, na kvartalnoj osnovi Sektor za upravljanje rizicima priprema sveobuhvatan Izvještaj o upravljanju rizicima koji se razmatra i usvaja na redovnim sjednicama Uprave Banke, Odbora za rizike, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora. Sektor za upravljanje rizicima kao Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima, kvartalno priprema i Izvještaj o radu. Izvještaj o radu na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

U okviru sistema upravljanja rizicima, Banka je uspostavila sljedeće:

Infrastrukturu za mjerenje i pokazatelje	razvijen sveobuhvatan set kvantitativnih pokazatelja, kao i nivoi tolerancije za sve kategorije rizika
Infrastrukturu za monitoring i izvještavanje	razvijen apetit za rizik za menadžment višeg nivoa kroz individualne ciljeve za osnovne poslovne linije, uključujući odgovornost za monitoring i frekvenciju unutar poslovnih jedinica i funkcije upravljanja rizicima
Politike i metodologije	pridržavanje ciljeva za apetit za rizik u kroz sve interne akte vezane za rizik usaglašen sa sveobuhvatnom korporativnom strategijom, te strategijom za upravljanje rizicima i poslovnom kulturom
Odgovornosti i posljedice	odgovornost za uspostavljanje, odobravanje i praćenje apetita za rizik i nivoa tolerancije; Uspostavljena komunikacija nivoa eskalacije i posljedice u slučaju nepoštivanja limita i nivoa ograničenja; Organizacija transparentne komunikacije i razumijevanja između svih organizacionih jedinica

Sveobuhvatnost i pouzdanost sistema upravljanja rizicima i način mjerenja rizika zasniva se i na radu pojedinačnih odbora posebno kreiranih za upravljanje određenim vrstama rizika. Uprava Banke ima uspostavljene sljedeće odbore koji su predstavljeni na shemi ispod:

Detaljni opisi zadataka i odgovornosti pojedinih odbora opisani su poslovnica o radu ovih odbora.

Mjerenje rizika – procjena materijalne značajnosti

Banka na godišnjoj osnovi procjenjuje značajne rizike kojima je izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te utvrđuje svoj rizični profil uvažavajući poslovnu strategiju i plan poslovanja, te iste uključuje u izračun internih kapitalnih zahtjeva uzimajući u obzir složenost poslovnih aktivnosti koje obavlja i stanje političko-ekonomskog okruženja u kojem posluje, a posebno s aspekta aktuelnih kriza. Usvajanjem Izjave o apetitu za rizik Banka postavlja ograničenja nivoa ukupnog rizika koji je spremna i sposobna da preuzme u ostvarivanju svojih strateških i poslovnih ciljeva kroz nivo ograničenja za definisane limite i ciljne vrijednosti. Na navedeni način Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima na način da posjeduje sistem upravljanja, kontrole i izvještavanja kroz jasnu i strukturiranu podjelu uloga u sistemu upravljanja rizicima.

Metodologija za identifikaciju rizika i određivanje nivoa izloženosti rizicima se zasniva na:

- Postojećem profilu rizičnosti Banke i usaglašenosti izloženosti pojedinačnim vrstama rizika sa limitima i ciljnim vrijednostima definisanim u Izjavi o apetitu za rizik (RAS), kao i nivoima rizika u Planu oporavka, internim pokazateljima, te rezultatima provedenog testiranja otpornosti na stres;

- Obimu utjecaja rizika na poslovanje Banke;
- Analizama identifikacije i procjene izloženosti pojedinačnim vrstama rizika izvršenim od strane drugih kontrolnih funkcija. U procjenu nivoa izloženosti rizicima uzeti su u obzir i svi izvršeni pregledi upravljanja pojedinačnim rizicima u 2022. godini od strane kontrolne funkcije za praćenje usklađenosti i kontrolne funkcije interne revizije.
- Procjeni materijalnosti kroz definisanu matricu značajnosti za one vrste rizika koji nisu pokriveni kroz Izjavu o apetitu za rizik (RAS), tj za koje nisu definisani kvantitativni indikatori, a gdje je to primjenjivo (vrste rizika u kategoriji operativnih rizika).
- Prognozi (forward looking metoda) koja se odnosi na budući srednjoročni period (2 godine) zasnovanoj na historijskom kretanju, planskim veličinama iz Godišnjeg plana poslovanja banke za 2023. godinu i srednjoročnog plan poslovanja Banke za period 2024.-2026. godine, kao i već evidentiranim rizicima u bazi operativnih rizika.
- Procjeni rizika koristeći se vanjskim referencama za prepoznavanje rizika kako bi se osigurala bolja kvaliteta vlastite procjene (Informacija o subjektima bankarskog sistema Federacije BiH; EBA Risk dashboard assesment, te uvažavajući najbolje prakse u bankarskoj industriji)

Metodologija Banke za ocjenu svakog pojedinačnog rizika jeste analiza ostvarenih pokazatelja i određivanje vrijednosti pokazatelja koji za Banku mogu predstavljati određeni nivo rizika. Za svaki pokazatelj koji se koristi kod procjene određenog rizika se dodjeljuje konačna ocjena (ocjene mogu biti od 1 – najniži nivo rizika do 4 – najviši nivo rizika), a na bazi realizacije i očekivanih ostvarenja u skladu sa planiranim aktivnostima poslovanja:

Ocjena	Ocjena nivoa izloženosti riziku	Ocjena efekta
1	Nizak	potencijalno rizik ne može prouzrokovati materijalni uticaj na poslovanje i finansijski rezultat
2	Umjeren	potencijalno može imati negativan utjecaj na poslovanje i finansijski rezultat
3	Visok	potencijalno može imati veliki negativan uticaj i na poslovanje i finansijski rezultat
4	Vrlo visok	već postoji značajan negativni utjecaj na poslovanje i finansijski rezultat

Polazna osnova za procjenu nivoa izloženosti pojedinačnoj vrsti rizika jesu kvantitativni pokazatelji definisani Izjavom o apetitu za rizik (RAS) i Planom oporavka ASA Banka d.d. Sarajevo. Procjena nivoa izloženosti riziku zasniva se na nivoima ograničenja definisanim navedenim dokumentima. Ocjena nivoa rizika na osnovu ovih pokazatelja se može pogoršati u slučaju da postoje adekvatna kvalitativna obrazloženja za povećanje nivoa rizika ili se radi o ekspertnoj procjeni zaposlenika relevantnih organizacionih dijelova Banke, ali se ista ne može korigovati na niži nivo rizika.

Nivo sofisticiranosti i sveobuhvatnosti postojećeg okvira za upravljanje i kontrolu je također značajan element u procjeni, jer igra ključnu ulogu u ublažavanju potencijalnih faktora rizika, čime se u značajnoj mjeri smanjuje materijalnost određenih vrsta rizika. Također, odsustvo upravljanja i kontrole, kao i metoda za mjerenje mogu negativno uticati na procjenu nivoa rizika.

5.4. Ocjena adekvatnosti uspostavljenog sistema upravljanja rizicima u odnosu na njen rizični profil, poslovnu politiku i strategiju

Profil rizičnosti Banka određuje na osnovu realizacije limita i ciljnih vrijednosti pokazatelja sklonosti ka preuzimanju rizika i dodatnih važnih pokazatelja za upravljanje i praćenje profila rizičnosti Banke definisanim u posebnim politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima. Rizični profil Banke obuhvata kreditni, tržišne, kamatni, rizik likvidnosti i operativne rizike. Ostale vrste rizika se procjenjuju na osnovu dostupnih indikatora profitabilnosti, solventnosti, kvalitativne ocjene učesnika u procesu identifikacije, kao i stručne procjene kontrolnih funkcija u Banci.

Preduслови za adekvatnu procjenu profila rizičnosti Banke su sljedeći:

- Poštivanje principa proporcionalnosti, tj. adekvatna procjena srazmjerno veličini, internoj organizaciji, prirodi i obimu složenosti poslovnih aktivnosti Banke;
- Procjena u skladu sa poslovnom strategijom Banke;
- Sveobuhvatna i lako razumljiva metodologija za procjenu rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena.

Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju definisani su ključni odnosno materijalni rizici u poslovanju Banke. Kontrolna funkcija upravljanja rizicima u saradnji sa ostalim organizacionim dijelovima godišnjim planom definiše frekvenciju pojedinačnih kontrola, ovisno o utvrđenoj materijalnoj značajnosti rizika.

U sklopu analize profila rizičnosti Banke koji se radi godišnje Banka identificira značajnost svih rizika koristeći ocjene frekvencije i značaja svakog pojedinog rizika na poslovanje Banke.

Suštinski dio okvira upravljanja rizicima unutar Banke je Izjava o apetitu za rizik (RAS) koja služi za definisanje maksimalnog nivoa rizika kojeg je Banka spremna preuzeti u skladu sa njenim strateškim ciljevima, kroz definisane indikatore kao pokazatelje koji su relevantni za procjenu rizika Banke. RAS je definisan kao najvažniji skup pokazatelja u području upravljanja rizicima koji daje pravac budućeg razvoja poslovanja iz perspektive spremnosti za preuzimanje rizika, a kako bi se ispunili poslovni ciljevi. Sastoji se od pojedinačnih mjera rizika po određenoj kategoriji/vrsti rizika, a za svaku je utvrđen zeleni, žuti i crveni nivo ograničenja.

Uspostavljeno je adekvatno praćenje definisanih pokazatelja u odnosu na definisana ograničenja kako bi se po potrebi pravovremeno poduzele aktivnosti i mjere za mitigaciju izloženosti Banke određenoj vrsti rizika u skladu sa definisanim procesima eskalacije.

5.5. Politike zaštite od rizika i politike smanjenja rizika, i načini koje banka koristi za osiguravanje i praćenje efikasnosti u smanjenju rizika

Politike zaštite od rizika i politike smanjenja rizika su navedene u tački 5.1. ovog Izvještaja za svaki rizik pojedinačno.

Upravljanje instrumentima kreditne zaštite predstavlja dio sistema upravljanja kreditnim rizikom. U izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, Banka uključuje instrumente kreditne zaštite koji ispunjavaju uslove definisane Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Zakon o bankama propisuje obavezu osiguranja pokrivenosti kolateralom dijela izloženosti koji prelazi 5% priznatog kapitala banke. Banka je prilikom odobravanja kredita dužna ispoštovati proces procjene i prihvatljivosti kolaterala. Banka primjenjuje standardizirani pristup za izračunavanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik, pri čemu se izračun iznosa izloženosti ponderisanog rizikom može prilagoditi uzimajući u obzir instrumente kreditne zaštite, ako su ispunjeni uslovi za priznavanje materijalne i nematerijalne kreditne zaštite u skladu sa Odlukom.

Pri izračunu efekata smanjenja kreditnog rizika, Banka koristi sljedeće vrste instrumenata kreditne zaštite:

- materijalnu kreditnu zaštitu: pri vrednovanju finansijskog kolaterala primjenjuje složenu metodu finansijskog kolaterala. Banka primjenjuje materijalnu kreditnu zaštitu u obliku: gotovinski polog položen kod banke kreditora ili druge instrumente koji se mogu smatrati gotovinom koje drži banka kreditor i vrijednosne papire Vlade FBiH.
- nematerijalnu kreditnu zaštitu predstavljaju garancije, jamstva i kontragarancije ukoliko ispunjavaju uslove u propisane Odlukom o izračunavanju kapitala banke.

Provjera vrijednosti kolaterala se radi periodično u zavisnosti od načina provjere i vrste kolaterala pri čemu se poštuju odredbe regulatora. Prilikom izračunavanja kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik koriste se samo koaterali koji ispunjavaju uslove prihvatljivosti, a što je definisano Zakonom o bankama, podzakonskim i internim aktima Banke.

U cilju mitacije rizika koncentracije, prati se nivo izloženosti i gdje je potrebno uspostavljaju limiti, kao npr. prema individualnim izloženostima na nivou grupe povezanih lica, sektorima djelatnosti i sl.

U okviru deviznog rizika mjere za ublažavanje koje banka koristi podrazumijevaju smanjenje otvorene devizne pozicije kroz različite aktivnosti kao što su:

- upravljanje izvorima sredstava (depozitima U EUR valuti i sa valutnom klauzulom kao i kreditnim linijama);
- upravljanje kreditima sa valutnom klauzulom (u skladu sa FX strategijom);
- transakcije kupoprodaje efektive;
- transakcije kupoprodaje deviza sa drugim bankama.

U okviru kamatnog rizika u bankarskoj knjizi mjere za ublažavanje koje Banka koristi su:

- aktivnosti na definisanju vrste kamatne stope kod novog portfolija kredita i depozita (fiksne i varijabilne);
- produženje/smanjenje ročnosti pojedinih proizvoda;
- pojačane aktivnosti promovisanja kamatnosnih proizvoda sa fokusom na određenu vrstu kamatne stope;
- promjena strategije izvora finansiranja ili plasiranja kredita.

U okviru rizika likvidnosti mjere koje Banka može koristiti za ublažavanje rizika su:

- izdvajanje obavezne rezerve;
- sastavljanje Plana likvidnosti za nepredviđene slučajeve;
- kratkoročno zaduživanje kod lokalnih kao i inobanaka na međubankarskom tržištu novca;
- valutno usklađivanje putem zamjene valuta;
- promjena poslovne strategije Banke (promjene u politici pribavljanja izvora finansiranja);
- ugovaranje i povlačenje kreditnih linija;
- restriktivna kreditna politika.

U okviru operativnog rizika mjere koje bBnka može koristiti za ublažavanje rizika su:

- prihvatanje rizika,
- korektivne i preventivne mjere (npr. poboljšanje procesa i/ili sistema kontrola),
- osiguranje,
- eksternalizovanje aktivnosti,
- obustavljanje aktivnosti.

Za ostale vrste rizika koriste se tehnike, redovne procjene i monitoring faktora koji utiču na isti a kako bi se ograničio potencijalni negativan uticaj.

5.6. Opis povezanosti rizičnog profila banke sa njenom poslovnom strategijom, kao i prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti

Učešće domaćeg kapitala i postojeća vlasnička struktura koja oslikava strateško opredjeljenje da se trend jačanja i učešća domaćih investitora u bankarskom sektoru zadrži i podigne na još veći nivo predstavlja temeljnu odrednicu Banke, kako sa aspekta njenog sveukupnog poslovanja, tako i sa aspekta stvaranja ambijenta u kojem se vraća vjera u domaće kapacitete.

Banka je uspješno realizovala nekoliko ključnih strateških ciljeva od kojih se izdvajaju, uspostavljanje efikasne organizacijske strukture (završetak i finalizacija procesa pripajanja Moja Banke d.d. Sarajevo IK Banci d.d. Zenica, zatim završetak i finalizacija procesa pripajanja Vakufske banke d.d Sarajevo ASA Banci d.d Sarajevo, kao i završetak i finalizacija procesa pripajanja ASA Banke Naša i snažna ASA Banci d.d. Sarajevo), značajno unapređenje segmenta upravljanja rizicima, kvalitetnije upravljanje troškovima, povećanje kreditnog portfolija, poboljšanje izvora finansiranja, kvalitetnije upravljanje nekretninama, jačanje imidža Banke i dr.

Banka je i dalje opredijeljena da unapređuje postojeću tržišnu poziciju, uz puno poštovanje interesa dioničara, klijenata i zaposlenih.

Nadalje, Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju je razvijena u skladu sa strategijom poslovanja. Istom su opisane planirane strukture poslovanja, strateški razvoj i rast, pri čemu su u obzir uzeti procesi, metodologije i organizacijska struktura faktora rizika. Strategija povezuje poslovnu orijentaciju i orijentaciju rizika. Implikacije rizika i principi rizika preuzeti su iz strategije poslovanja u vidu prikazanih ciljeva koji će pomoći pri provođenju strategije.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima kreira se kombinovanjem učinkovitih elemenata poslovne strategije bazirane na dugoročnoj stabilnosti i ciljanom povratu na kapital, a sve u skladu s kulturom upravljanja rizicima.

Sistem upravljanja rizicima se u Banci može prikazati na slijedeći način:

U skladu sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju, ključne komponente okvira upravljanja rizicima su definisane priložima:

- Prilog 1: Risk Appetite Framework (RAF) – Okvir apetita za rizik;
- Prilog 2: Risk Appetite Statement (RAS) – Izjava o apetitu za rizik i
- Prilog 3: Plan reagovanja u vanrednim situacijama.

Uvažavajući poslovnu strategiju i poslovne ciljeve, Banka kroz Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima i njene priloge definiše maksimalni nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati kako bi ostvarila svoje poslovne i strateške ciljeve, odnosno kojeg Banka smatra prihvatljivim za preuzimanje u ostvarenju poslovne strategije i ciljeva u postojećem poslovnom okruženju.

Identifikovani ključni rizici u vezi sa poslovnim modelom podijeljeni su u šest kategorija:

- 1) kreditni rizik,
- 2) tržišni rizici,
- 3) kamatni rizik,
- 4) rizik likvidnosti,
- 5) operativni rizik i
- 6) ostali rizici.

Upravljanje svakim pojedinačnim materijalno značajnim rizikom detaljno je opisano u poglavlju 5.1. ovog Izvještaja.

Kontinuirano praćenje izloženosti riziku osigurava rano upozoravanje i ublažavanje okolnosti koje mogu dovesti do toga da Banka premaši svoju sklonost preuzimanju rizika. Sažeti pregled ključnih pokazatelja poslovanja Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i njihovih vrijednosti na izvještajni datum 31.12.2022. godine prikazan je u tabeli u nastavku:

R. b.	Kategorija	Indikator rizika	Limit/Ciljna vrijednost	Frekvencija praćenja	RAS (apetit za preuzimanje rizika)*	Po nivoima	31.12.2022
1.	Rizik kapitala	stopa adekvatnosti regulatornog kapitala	Limit	mjesečno	>17,00%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 17,00% ● ≤ 17,00 % ● ≤ 16,75 % 	18,33%
		stopa redovnog osnovnog kapitala (CET1)	Limit	mjesečno	>11,75%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 11,75% ● ≤ 11,75% ● < 11,50% 	18,23%
		iskorištenost kapitala (ICAAP)*	Limit	mjesečno	< 90%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 90% ● ≥ 90% ● ≥ 95% 	88,1%
		finansijska poluga	Limit	mjesečno	>8,00%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 8,00% ● ≤ 8,00% ● < 7,50% 	10,03%
2.	Rizik likvidnosti	ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza do 30 dana	Limit	dnevno	> 65%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 65% ● ≤ 65% ● < 62% 	75,76%
		ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza do 90 dana	Limit	dnevno	> 60%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 60% ● ≤ 60% ● < 57% 	78,98%
		ročna usklađenost finansijske imovine i obaveza do 180 dana	Limit	dnevno	> 55%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 55% ● ≤ 55% ● < 52% 	80,80%
		koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)	Limit	mjesečno	> 135%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 135% ● ≤ 135% ● < 130% 	175,81%
		neto stabilno finansiranje (NSFR)	Limit	mjesečno	> 110%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 110% ● ≤ 110% ● < 108% 	154,96%
		LTDR (odnos depozita i bruto kredita)	Limit	dnevno	<80%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 80% ● ≥ 80% ● > 85% 	70,08%
		likvidna aktiva/ ukupna aktiva	Limit	dnevno	> 23%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 23% ● ≤ 23% ● < 18% 	37,36%
		depoziti po viđenju/ (ukupna pasiva - kapital)	Limit	dnevno	< 60%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 60% ● ≥ 60% ● > 65% 	60,19%
		najveći pojedinačni deponent (a'vista + oročeni) / NS	Limit	dnevno	< 25%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 25% ● ≥ 25% ● > 30% 	22,24%
		najveći pojedinačni deponent (a'vista + oročeni) / ukupni depoziti	Limit	dnevno	< 13%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 13% ● ≥ 13% ● > 15% 	9,60%
		15 najvećih deponenata (a'vista+oročeni)/ ukupni depoziti	Limit	dnevno	<43%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 43% ● ≥ 43% ● > 45% 	30,72%
		udio specifičnog proizvoda (frekventna štednja) u ukupnim oročenim depozitima	Limit	dnevno	< 25%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 25% ● ≥ 25% ● > 30% 	15,60%
omjer sredstava iznad obavezne rezerve	Limit	dnevno	> 30%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 30% ● ≤ 30% ● < 20% 	236,66%		
3.	Kreditni rizik	volumen nekvalitetnih kredita (h/KM)	CV	mjesečno	≤ 75.510	<ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 75.510 ● > 75.510 ● > 133.774 	82.395
		učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima	CV	mjesečno	< 5,84%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 5,84% ● ≥ 5,84% ● > 6,84% 	4,82%
		pokrivenost očekivanim kreditnim gubicima (nivo kreditnog rizika 1 - stage 1)	CV	mjesečno	> 1,09%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 1,09% ● ≤ 1,09% ● < 1,00% 	1,06%
		pokrivenost očekivanim kreditnim gubicima (nivo kreditnog rizika 2 - stage 2)	CV	mjesečno	> 11,55%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 11,55% ● ≤ 11,55% ● < 8,00% 	12,55%
		stopa rasta nekvalitetnih kredita	Limit	mjesečno	≤ 10%	<ul style="list-style-type: none"> ● ≤ 10% ● > 10% ● > 15% 	-1,34%
		pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti	Limit	mjesečno	> 74%	<ul style="list-style-type: none"> ● > 74% ● ≤ 74% ● < 69% 	76,48%
3.1.	Rizik individualne koncentracije	najveća pojedinačna izloženost u odnosu na regulatorni kapital	Limit	mjesečno	< 23,50%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 23,50% ● ≥ 23,50% ● > 24,50% 	22,55%
		najveća pojedinačna bianco izloženost u odnosu na regulatorni kapital	Limit	mjesečno	< 4,60%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 4,60% ● ≥ 4,60% ● > 4,80% 	4,40%
		velike izloženosti u odnosu na regulatorni kapital	Limit	mjesečno	< 140%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 140% ● ≥ 140% ● > 180% 	71,50%
3.2.	Rizik sektorske koncentracije	kreditna izloženost prema najzastupljenijem sektoru djelatnosti u portfoliju pravnih lica	Limit	mjesečno	< 50%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 50% ● ≥ 50% ● > 55% 	34,72%
		HHI	Limit	mjesečno	< 25%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 25% ● ≥ 25% ● > 30% 	20,35%
4.	Rizik profitabilnosti	profitabilnost imovine (ROA a.t.)	CV	mjesečno	≥ 1,01%	<ul style="list-style-type: none"> ● ≥ 1,01% ● < 1,01% ● < 0,61% 	1,62%
		profitabilnost kapitala (ROE a.t.)	CV	mjesečno	≥ 10,93%	<ul style="list-style-type: none"> ● ≥ 10,93% ● < 10,93% ● < 6,93% 	17,11%
		CIR (Cost to Income ratio)	CV	mjesečno	< 52%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 52% ● ≥ 52% ● > 55% 	48,84%
5.	Operativni rizik	značajni gubici po osnovu operativnog rizika	Limit	mjesečno	<1%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 1% ● ≥ 1% ● > 1,5% 	0,09%
6.	Kamatni rizik	promjena ekonomske vrijednosti bankarske knjige	Limit	kvartalno	<10%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 10% ● ≥ 10% ● > 15% 	8,17%
7.	Valutni rizik	otvorena devizna pozicija u odnosu na regulatorni kapital**	Limit	dnevno	< 35%	<ul style="list-style-type: none"> ● < 35% ● ≥ 35% ● > 38% 	-0,45%

*Izjava o apetitu za rizik (RAS) kao prilog br. 2 Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima u poslovanju ASA Banka d.d. Sarajevo usvojena je na sjednici nadzornog odbora 25.01.2023. godine. Uvažavajući da je ista revidirana uslijed statutske promjene pripajanja ASA Banka Naša i snažna ASA Banci d.d. Sarajevo kako bi adekvatno odražavala rizični profil ASA Banke sjednika, realizacija pokazatelja je prikazana u odnosu na revidirane nivoe ograničenja.

5.7. Opis načina na koji se obezbjeđuje izvještavanje organa banke o rizicima, posebno učestalost, područje primjene i glavni sadržaj izvještaja o izloženosti riziku, te način uključivanja organa banke u određivanje sadržaja izvještavanja

Banka je uspostavila sistem kontinuiranog praćenja i izvještavanja o izloženosti rizicima na način da na svim nivoima u Banci omogući pravovremene, tačne i adekvatne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i neophodne za održavanje usklađenosti Banke sa regulatornim i interno postavljenim ograničenjima. Pored redovnog izvještavanja Agencije za bankarstvo FBiH, Uprava Banke i Nadzorni odbor se informišu na redovnim sjednicama, te putem svojih pododbora organizovanih na nivou Banke.

Nadzorni odbor i Uprava banke su uključeni u određivanje sadržaja izvještavanja na način da odobravaju i osiguravaju provedbu internih akata koji definišu predmetno te u određenim situacijama predlažu i određen sadržaj izvještavanja.

Sektor za upravljanje rizicima mjesečno priprema izvještaje o izloženosti Banke pojedinačnim vrstama rizika koji se razmatraju na redovnim sjednicama Odbora za upravljanje rizicima (RICO). Materijal za RICO sastoji se od sljedećih pojedinačnih izvještaja:

- a) Izvještaj o ispunjenju regulatornih ograničenja: Izvještaj uključuje prikaz realizacije pokazatelja koji se posmatraju u odnosu na iznos regulatornog kapitala, kao i ostalih pokazatelja za koje su definisana ograničenja Zakonom o bankama i podzakonskim aktima Agencije za bankarstvo FBiH;
- b) Izvještaj o realizaciji pokazatelja definisanih Izjavom o apetitu za rizik (RAS): Izvještaj uključuje prikaz realizacije svih pokazatelja definisanih Izjavom o apetitu za rizik podijeljenim prema kategorijama pokazatelja: rizik kapitala, rizik likvidnosti, kreditni rizik, rizik individualne koncentracije, rizik sektorske koncentracije, rizik profitabilnosti, operativni rizik, kamatni rizik i valutni rizik;
- c) Izvještaj o realizaciji pokazatelja definisanih Planom oporavka: Izvještaj uključuje prikaz realizacije svih pokazatelja definisanih važećim Planom oporavka Banke prema kategorijama pokazatelja: kapital, likvidnost, koncentracije u novčanim sredstvima u odnosu na izvore finansiranja, profitabilnost, kvalitet aktive, tržišni i makroekonomski pokazatelji;
- d) Izvještaj o kretanju rizikom ponderisane aktive (RWA): Izvještaj uključuje kretanje iznosa regulatornog kapitala i rizikom ponderisane aktive prema Stubu I za kreditni rizik po kategorijama izloženosti definisanim Odlukom o izračunavanju kapitala banke, za valutni i operativni rizik, te usporedbu sa planskim veličinama za iste;
- e) Izvještaj o iznosu internih kapitalnih zahtjeva u skladu sa ICAAP-om: Izvještaj uključuje kretanje iznosa raspoloživog kapitala i internih kapitalnih zahtjeva prema Stubu II;
- f) Izvještaj o izloženosti kreditnom riziku: Izvještaj sadrži pregled ukupne kreditne bilansne izloženosti, kreditnog portfolija (glavnica) sa usporedbom u odnosu na bankarsko tržište FBiH, pregled kvaliteta portfolija po segmentima pravna lica i stanovništvo, kretanje nekvalitetnih kredita i usporedba sa bankarskim tržištem FBiH, novi NPL stanovništva prema poslovnica/regijama, upravljanje kamatno induciranim kreditnim rizikom;
- g) Izvještaj o izloženosti riziku individualne koncentracije: pregled 15 najvećih izloženosti, pregled 10 najvećih bianco izloženosti, detaljan pregled izloženosti prema klijentima ASA Prevent grupe povezanih lica, izloženost prema mikrokreditnim organizacijama i pregled izloženosti prema najkoncentrisanijih grupama zaposlenika;
- h) Izvještaj o izloženosti sektorske koncentracije: pregled kreditnog portfolija segmentiran na pravna lica prema sektorima djelatnosti i stanovništvo prema vrsti izloženosti, izračun HHI sektorske koncentracije, pregled kretanja izloženosti prema najkoncentrisanijim sektorima djelatnosti u usporedbi sa bankarskim tržištem FBiH;

- i) Izveštaj o izloženosti riziku likvidnosti: struktura izvora finansiranja i regulatorni koeficijenti likvidnosti, koncentracija izvora sredstava, rezultati testiranja otpornosti na stres izloženosti banke riziku likvidnosti;
- j) Izveštaj o izloženosti kamatnom riziku: struktura kreditnog i depozitnog portfolija prema vrsti kamatne stope, izračun ekonomske vrijednosti bankarske knjige, kretanje 6M i 12M EURIBOR-a;
- k) Izveštaj o izloženosti tržišnim rizicima: pregled kretanja otvorene devizne pozicije u odnosu na regulatorni kapital, pregled izloženosti prema korespodentnim bankama u inostranstvu;
- l) Izveštaj o izloženosti operativnim rizicima: operativni rizici u izvještajnom periodu, pregled zabilježenih prijava operativnog rizika, pregled eksternalizovanih usluga u izvještajnom periodu;
- m) Izveštaj o izloženosti stanju nekvalitetne aktive: kretanje NPL-a, naplata i prihodi od naplate, stanje nekvalitetne aktive prema segmentima pravna lica i stanovništvo sa detaljnim pregledom izloženosti i strategije naplate prema najvećim izloženostima, fokus naplate u narednom periodu.

Također, na kvartalnoj osnovi Sektor za upravljanje rizicima priprema sveobuhvatan Izveštaj o upravljanju rizicima čiji je sadržaj sažet prikaz svih iznad opisanih izvještaja iz materijala za RICO koji se razmatra i usvaja na redovnim sjednicama Uprave Banke, Odbora za rizike, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora.

Sektor za upravljanje rizicima kao Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima, kvartalno priprema i Izveštaj o radu koji se sastoji iz sljedećih dijelova:

- a) izvještaj o ostvarivanju godišnjeg plana rada;
- b) pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola;
- c) nezakonitosti i nepravilnosti, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola;
- d) prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti;
- e) ocjenu adekvatnosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola;
- f) ocjenu adekvatnosti i efikasnosti upravljanja rizicima, uključujući i informacije o izloženosti rizicima;
- g) provjeru usklađenosti novih proizvoda i novih postupaka sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu njihovog uticaja na izlaganje banke potencijalnim rizicima;
- h) ocjenu usklađenosti banke sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima i
- i) izvještaj o statusu izvršenja prijedloga i preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom obavljanja ranijih kontrola.

Izveštaj o radu na prijedlog Uprave Banke i prijedlog/mišljenje Odbora za reviziju i Odbora za rizike usvaja Nadzorni odbor Banke, te se isti u skladu sa članom 40. Odluke o sistemu internog upravljanja u banci dostavlja Agenciji za bankarstvo FBiH.

5.8. Opšti okvir sistema internih kontrola i način organizacije kontrolnih funkcija, uključujući i rukovodioce istih

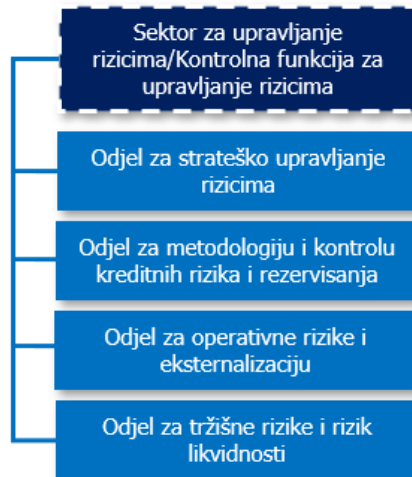
Opći okvir sistema internih kontrola detaljno je opisan pod tačkom 5.2. 2) ovog Izveštaja. Kontrolne funkcije u Banci uspostavljene su Odlukom Nadzornog odbora u skladu sa Zakonom o bankama FBiH i podzakonskim aktima. Kontrolne funkcije u Banci su:

- Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima,
- Kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja i
- Kontrolna funkcija interne revizije.

Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima

Organizacijska jedinica Sektor za upravljanje rizicima predstavlja ujedno i Kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima uspostavljenu od strane Nadzornog odbora. Kao odgovorno lice Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima kao cjeline imenuje se Direktor Sektora za upravljanje rizicima.

Sektor za upravljanje rizicima je neovisan o svim ostalim poslovnim procesima i aktivnostima Banke, pa i o poslovima drugih kontrolnih funkcija prema regulatornim zahtjevima, a sastoji se od četiri odjela:

/*U okviru Odjela za metodologiju i kontrolu kreditnog rizika i rezervisanja djeluju dva tima koji nemaju karakter organizacione jedinice: Tim za metodologiju kreditnog rizika i obračun rezervisanja i Tim za monitoring kreditnog rizika.

/*U okviru Odjela za operativne rizike i eksternalizaciju djeluje jedan tim koji nema karakter organizacione jedinice – Tim za prevenciju i detekciju prevara.

Sektor za upravljanje rizicima u dijelu svojih nadležnosti:

- razvija, implementira, podržava i unapređuje sistem upravljanja rizicima Banke, osigurava njegovu usklađenost sa zahtjevima strategije razvoja Banke, zahtjevima i preporukama regulatora, preporukama dioničara i najboljim bankarskim praksama;
- praćenje i izrada politika, procedura i metodologija upravljanja rizicima kako bi se osiguralo udovoljavanje praktičnim potrebama Banke u vezi postizanja prihvatljive ravnoteže između sigurnosti i stabilnosti, regulatornih zahtjeva i potreba za profitabilnošću poslovanja Banke;
- organizuje proces identifikacije i procjene materijalnosti rizika Banke;
- odgovoran je za implementaciju ICAAP-a i ILAAP-a;
- koordinira izradu Plana oporavka Banke;
- sveobuhvatno izvještava o nivou materijalnih rizika kojima je Banka izložena i to upravna tijela Banke kao i druga kolegijalna tijela odgovorna za upravljanje rizicima Banke, u mjeri potrebnoj za donošenje odluka, uključujući i podnošenje izvještaja Odboru za reviziju, Odboru za rizike i Nadzornom odboru;
- obavještava Upravu Banke, Odbor za rizike i Nadzorni odbor o činjenicama kršenja utvrđenog Okvira apetita za rizik, a u slučaju regulatornih pokazatelja i Agenciju za bankarstvo FBiH, a nakon utvrđivanja takvih činjenica;
- priprema prijedloge okvira apetita za rizik Banke u saradnji sa organizacionim jedinicama u području upravljanja rizicima i drugim relevantnim OJ;

- zadužen je za provođenje testiranja otpornosti na stres i koordinira proces centraliziranog stres testiranja, te izvještava nadležna tijela Banke o rezultatima;
- predstavlja kontrolnu funkciju upravljanja rizicima, te provodi aktivnosti predviđene važećim regulatornim okvirom.;
- osigurava implementaciju internih politika i metodologija upravljanja rizicima u skladu sa standardima i procedurama Banke, kao i zahtjevima Agencije za bankarstvo FBiH;
- formira procese identifikacije i analize rizika, indekse koji opisuju nivoe izloženosti rizicima;
- redovno izvještava Odbor za reviziju, Odbor za rizike i Nadzorni odbor Banke, uz informisanje Uprave o upravljanju rizicima i radu kontrolne funkcije radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom ranijih kontrola;
- vrši provjeru usklađenosti novih proizvoda i novih postupaka s propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu njihovog uticaja na izlaganje Banke potencijalnim rizicima.

Kontrolna funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja

Za Kontrolnu funkciju za praćenje usklađenosti poslovanja zadužen je Rukovodilac Odjela za praćenje usklađenosti poslovanja kojeg imenuje Nadzorni odbor u skladu sa Zakonom i drugim aktima općeg karaktera i koji:

- organizira proces rada Odjela, upravlja tekućim poslovanjem, koordinira i nadzire pravovremenost, kvalitetu i učinkovitost poslovnih procesa iz djelokruga rada Odjela;
- prati usklađenost poslovanja Banke sa Zakonom o bankama, propisima FBA i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i drugim aktima kojima se uređuje poslovanje Banke,
- prati objave svih propisa i obavještavanje relevantnih organizacionih jedinica i Uprave Banke;
- identifikuje propuste i vrši procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke sa zakonom i drugim propisima, posebno rizika od provođenja nadzornih mjera i sankcija Agencije i drugih nadležnih organa, finansijskih gubitaka, kao i reputacijski rizik, a u slučaju značajnosti ovog rizika isti je potrebno uključiti u ICAAP;
- savjetuje Upravu Banke i druga odgovorna lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja;
- procjenjuje efekte koji će na poslovanje Banke imati izmjena relevantnih propisa, a u saradnji sa nadležnim organizacionim jedinicama;
- izrađuje interne akte i plana aktivnosti u segmentu usklađenosti poslovanja Banke;
- provjerava usklađenost novih proizvoda i novih postupaka sa propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, te procjenu njihovog utjecaja na izlaganje banke potencijalnim rizicima;
- sačinjava izvještaje o radu funkcije praćenja usklađenosti, koji se podnose Odboru za reviziju i Nadzornom odboru Banke na usvajanje kao nadležnim organima, uz informisanje Uprave Banke radi pravovremene i efikasne realizacije datih preporuka za otklanjanje nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti utvrđenih tokom ranijih kontrola;
- provodi aktivnosti u segmentu upravljanja sukobom interesa.

Kontrolna funkcija interne revizije

Odjel interne revizije/Kontrolna funkcija interne revizije organizovan je kao samostalni Odjel i ima direktnu i neposrednu vezu sa Nadzornim odborom i Odborom za reviziju, a nadležan je i odgovoran za sljedeće poslove i zadatke:

- ocjenu sistema za upravljanje rizicima u banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i poduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u banci.
- ocjenu adekvatnosti i pouzdanosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti, kao i uspostavljenog sistema internih kontrola u svim područjima poslovanja banke,
- ocjenu sistema izvještavanja nadležnih organa banke i rukovodioca,
- ocjenu tačnosti i pouzdanosti finansijskih izvještaja banke i sistema računovodstvenih evidencija,
- ocjenu adekvatnosti upravljanja imovinom banke,
- primjene politike naknada u banci,
- usklađenost novih proizvoda i postupaka sa važećim propisima, internim aktima, standardima i kodeksima, kao i njihov uticaj na izloženost rizicima,
- ocjenu adekvatnosti informacionog sistema u banci,
- ocjena strategije i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti,
- ocjena sistema prikupljanja i tačnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom o bankama,
- slabosti u poslovanju banke i njenih uposlenika, kao i slučajeva neizvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanja banke po nalogima i preporukama Agencije i društva za reviziju,
- Postupanje u skladu sa odredbama Zakona o bankama, Agencije za bankarstvo FBiH, te izrađuje i predlaže Nadzornom odboru Banke program rada interne revizije koji kao minimum mora da sadrži sljedeće elemente:
- jasno definisan cilj interne revizije i odgovornost Rukovodioca Odjela/Kontrolne funkcije interne revizije da Odboru za reviziju predloži program interne revizije, te da ga razvija i izvršava (provodi)
- definisanje svih područja poslovanja Banke koji nose rizik;
- stepen obuhvatnosti i detaljnosti interne revizije po određenim područjima poslovanja Banke koja nose rizik;
- listu prioriteta za internu reviziju (praćenje) i procjenu rizika sa obrazloženjem;
- način i rokove (periodičnost) izvještavanja Odbora za reviziju o svim elementima iz nadležnosti interne revizije;
- definisanje uslova kada interni revizor može da daje prijedloge za sazivanje sjednica Odbora za reviziju.
- Detaljno uređuje elemente plana rada i postupka interne revizije, uključujući:
- periodičnost odnosno učestalost aktivnosti interne revizije,
- predmet operativnih radnih programa interne revizije,
- dokumentacijsku osnovu o obavljenim aktivnostima interne revizije, izradu izvještaja o izvršenim aktivnostima interne revizije, način i rokove(periodičnost) izvještavanja Odbora za reviziju,
- davanje prijedloga Odboru za reviziju.
- Osigurava efikasno provođenje Programa interne revizije koje, kao minimum, mora da obuhvati:
- procjenu kvaliteta sistema interne kontrole banke i davanje odgovarajućih prijedloga;
- pomoć Nadzornom Odboru i Upravi Banke u kreiranju poslovnih politika Banke, uvođenju novih i revidiranju postojećih,

- praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima,
- praćenje i ocjenu efikasnosti poslovnih operacija Banke,
- praćenje i ocjenu tačnosti i adekvatnosti sistema informisanja Banke.
- obavlja ostale poslove potrebne za ostvarivanje ciljeva kontrolne funkcije interne revizije.

Podaci i informacije o promjenama rukovodilaca Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima dati su u poglavlju 5.b) 3) ovog Izvještaja. U 2022. godini nije bilo promjena rukovodilaca Kontrolne funkcije za praćenje usklađenosti poslovanja i Kontrolne funkcije interne revizije.

6. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA REGULATorni KAPITAL

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na regulatorni kapital:

6.1. Iznos regulatornog kapitala, kao i iznos redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala banke:

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 299.606 hiljada KM.

Statusnom promjenom pripajanja ASA Banka Naša i Snažna d.d. Sarajevo (pripojena banka) ASA Banci d.d. Sarajevo (banka sljednik), izvršen je prenos imovine i obaveza pripojene Banke, Banci sljedniku, odnosno provedbom ove statusne promjene, prestala je sa radom ASA Banka Naša i Snažna d.d. Sarajevo bez provođenja postupka likvidacije, a ASA Banka d.d. Sarajevo je nastavila poslovati kao pravni sljednik preuzimajući sva prava i obaveze ASA Banka Naša i Snažna d.d. Sarajevo po principu univerzalne sukcesije.

Provođenjem statusne promjene pripajanja, došlo je do promjene iznosa i strukture kapitala kod ASA Banke kao banke sljednika, uključujući i zamjenu dionica ASA Banka Naša i Snažna d.d. novim dionicama ASA Banke d.d..

Neovisna konsultantska firma KPMG Tax&Advisory B-H d.o.o. je izvršila procjenu vrijednosti dionica banaka učesnica u procesu pripajanja, kojom je utvrđen omjer zamjene dionica, na osnovu čega je 1 obična dionica ASA Banka Naša i snažna zamijenjene za 2,93 obične dionice ASA Banke, u zamjenu za prenos imovine i obaveza. ASA Banka je na osnovu naprijed navedenog omjera zamjene dionica i nakon zaokružnja broja dionica emitovala 2.236.686 redovnih (običnih) dionica nominalne vrijednosti 100,00 KM. Osnovni kapital emitenta ASA Banka d.d. Sarajevo kao društva/Banke sljednika povećava se za 223.668.600 KM, a sve u skladu sa Rješenjem Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH Broj 03/1-19-220/22 od 27.10.2022. godine.

Iznos dioničkog kapitala Banke sljednika nakon pripajanja i emisije novih dionica iznosi 313.873,5 hiljada KM i Banka sljednik ima izdatih:

- 3.137.454 običnih (redovnih) dionica
- 1.281 prioriternih (povlaštenih) dionica

Nominalna vrijednost jedne dionice je 100,00 KM.

Osnovni kapital Banke predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornog usklađivanja i na dan 31. decembar 2022. godine iznosi 298.046 hiljada KM.

Osnovni kapital na dan 31.12.2022.godine iznosio je KM 298.046 hiljada i isti se sastoji od dioničkog kapitala, zadržane dobiti proteklih godina, akumulirane sveobuhvatne dobiti i rezervi u ukupnom iznosu od KM 306.066 hiljada umanjeno za iznos odbitnih stavki kapitala od KM 8.021 hiljada, a što se odnosi na sljedeće stavke: iznos nematerijalne imovine iznosi KM 4.833 hiljada, zatim iznosa odloženih poreskih sredstava iznosi od KM 461 hiljada hiljade, akumulirane sveobuhvatne dobiti u iznosu od KM 676 hiljada i odbici od redovnog osnovnog kapitala u iznosu od KM 2.051 hiljada.

Dopunski kapital Banke se sastoji od stavki dopunskog kapitala Banke nakon umanjenja za regulatorna usklađenja i primjene privremenog izuzeća od odbitaka od regulatornog kapitala koje je regulisano Odlukom o izračunavanju kapitala banke na dan 31. decembar 2022 godine iznosi 1.560 hiljada KM.

Red. br	Kapital	Iznos
1	REGULATORNI KAPITAL	299.606
1.1	OSNOVNI KAPITAL	298.046
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	298.046
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	341.519
1.1.1.2	Zadržana dobit	-5.167
1.1.1.3	Priznata dobit ili gubitak	6.568
1.1.1.4	Ostale rezerve	-39.580
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-4.833
1.1.1.6	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjenih za povezane poreske obveze	-
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-
1.1.1.8	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-461
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	-
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	-
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbijen u redovnom osnovnom kapitalu)	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	1.560
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani dugovi koji se priznaju kao dopunski kapital	1.560
1.2.2	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	-
1.2.3	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-

6.2. Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji su uključeni u obračun regulatornog kapitala

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
1.	Emitent	ASA Banka d.d. Sarajevo
1.1.	Jedinstvena oznaka	IKBZRK3 ; IKBZRK2
	Tretman u skladu sa propisima	
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi	Priznat na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	Redovne dionice - 3.137.454, povlaštene dionice - 1.281
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	Redovne dionice - 313.745 hKM Dionička premija – 27.773 hKM Povlaštene dionice – 128 hKM
5.	Nominalni iznos instrumenta	100
5.1.	Emisiona cijena	NP
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	Dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	38392
8.	Instrument sa datumom dospijea ili instrument bez datuma dospijea	Instrument bez datuma dospijea
8.1.	Inicijalni datum dospijea	Bez dospijea
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadležnog tijela	NP
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	Promjenjiva
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividende / kupona	Puno diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi / kupona	Puno diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	NP
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende / kuponi	Nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	Nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojim može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cjelosti	NP
19.	Ako je konvertibilan, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilan, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
22.	Ako je konvertibilan, element instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	NP
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	NP
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	NP
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	NP
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, uslovi ponovnog priznavanja	NP
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	Redovne dionice, Povlaštene dionice
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	NP
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

6.3. Ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog kapitala u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja na koje se ograničenja odnose.

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke (član 9. stav f) Odluke – Redovan osnovni kapital – regulatorna usklađivanja) u okviru redovnog osnovnog kapitala prikazuje ulaganja banke u vlastite instrumente kapitala, uključujući vlastite instrumente redovnog osnovnog kapitala za koje banka ima stvarnu ili potencijalnu obavezu kupovine na osnovu postojeće ugovorene obaveze.

Na dan 31.12.2022.godine Banka nema vlastite instrumente redovnog osnovnog kapitala za koje banka ima stvarnu ili potencijalnu obavezu kupovine na osnovu postojeće ugovorene obaveze.

7. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA KAPITALNE ZAHITJEVE I ADEKVATNOST KAPITALA

I. Informacije koje se odnose na kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala:

7.1. Iznos kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik (standardizovani pristup), za svaku kategoriju izloženosti

R.br.	STAVKA	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjev
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	8.154	978
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	4.658	559
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	26.615	3.194
7	Izloženosti prema privrednim društvima	404.752	48.570
8	Izloženosti prema stanovništvu	460.594	55.271
9	Izloženosti osigurane nekretninama	489.311	58.717
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obveza	21.095	2.531
11	Visokorizične stavke	0	0
12	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0
14	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	583	70
15	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	9.780	1.174
16	Ostale izloženosti	84.968	10.196
17	Ukupni kapitalni zahtjev za kreditni rizik		181.261
18	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja / isporuke		0
19	Kapitalni zahtjev za tržišne rizike		0
19.1	Kapitalni zahtjev za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata		0
19.2	Kapitalni zahtjev za velike izloženosti koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja		0
19.3	Kapitalni zahtjev za devizni rizik		0
19.4	Kapitalni zahtjev za robni rizik		0
20	Kapitalni zahtjev za operativni rizik		14.938
21	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,23%	
22	Stopa osnovnog kapitala	18,23%	
23	Stopa regulatornog kapitala	18,33%	

7.2. Iznos kapitalnog zahtjeva za rizik namirenja (isporuke)

Banka ne izdvaja kapitalni zahtjev rizik namirenja.

7.3. Iznos pojedinačnih kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike, sa posebnim objavljivanjem iznosa kapitalnih zahtjeva za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenat, dodatnog kapitalnog zahtjeva za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima, kapitalnih zahtjeva za devizni rizik i kapitalnih zahtjeva za robni rizik

U skladu sa članom 137. Odluke o izračunavanju kapitala banke, Banka je dužna da izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik ako zbir njene ukupne neto otvorene valutne pozicije i njene neto otvorene pozicije u zlatu prelazi 2% njenog ukupnog regulatornog kapitala. S obzirom da Banka nema otvorenu poziciju u zlatu te da ima nizak apetit za preuzimanje valutnog rizika u smislu optimizacije ukupne rizikom ponderisane aktive Stuba I, definiše limit za pokazatelj otvorena devizna pozicija u odnosu na regulatorni kapital u visini od 2% na kraju mjeseca. Važno je napomenuti da u toku mjeseca Banka može držati otvorenu deviznu poziciju na nivou do regulatornih ograničenja, a u cilju optimizacije troškova i upravljanja viškom devizne likvidnosti.

Ukupna otvorena valutna pozicija na izvještajni datum 31.12.2022. godine je iznosila -0,45%, te stoga Banka nije bila u obavezi izračunati regulatorni kapitalni zahtjev.

7.4. Iznos kapitalnog zahtjeva za operativni rizik i vrstu pristupa primijenjenog za računanje ovog zahtjeva (pristup osnovnog pokazatelja ili standardizovani pristup)

Banka za izračun regulatornog kapitalnog zahtjeva u skladu sa članom 104. Odluke o izračunavanju kapitala banke koristi pristup izračuna na bazi relevantnog pokazatelja, a isti pristup je zadržan i za potrebe ICAAP-a. Kapitalni zahtjev za operativni rizik na 31.12.2022. godine iznosi 14.938 hiljada KM.

7.5. Dodatni kapitalni zahtjevi za velike izloženosti iz knjige trgovanja

Banka nema knjigu trgovanja, te ne izdvaja dodatni kapitalni zahtjev za velike izloženosti iz knjige trgovanja.

7.6. Stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala, stopa osnovnog kapitala i stopa regulatornog kapitala)

Stopa regulatornog kapitala predstavlja omjer regulatornog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u postotku i na dan 31. decembra 2022 godine iznosi 18,33%, što je iznad propisanog minimuma 12% definisanog od strane Agencije za bankarsvo Federacije Bosne i Hercegovine u Odluci o izračunavanju kapitala banke.

Stopa redovnog osnovnog kapitala banke predstavlja omjer redovnog osnovnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u postotku i na dan 31. decembra 2022 godine je 18,23%, što je iznad propisanog minimuma 6,75% definisanog od strane Agencije za bankarsvo Federacije Bosne i Hercegovine u Odluci o izračunavanju kapitala banke.

Stopa osnovnog kapitala banke predstavlja omjer osnovnog kapitala banke i ukupnog iznosa izloženosti riziku izražena u postotku i na dan 31. decembra 2022 godine iznosi 18,23%, što je iznad propisanog minimuma 9% definisanog od strane Agencije za bankarsvo Federacije Bosne i Hercegovine u Odluci o izračunavanju kapitala banke.

II. Informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacije o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika - ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza - ECA:

7.7. Primjenjenu definiciju izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Proces upravljanja kreditnim rizikom je stalna i neprekidna aktivnost i podrazumijeva praćenje vijeka trajanja svakog plasmana od momenta njegovog odobrenja do momenta naplate u cijelosti. Postupak internog upravljanja kreditnim rizikom podrazumijeva sveobuhvatan sistem internih akata, organizacije, sistema internih kontrola, te metodologiju mjerenja, praćenja i ovladavanja rizikom koji imaju za cilj usklađivanje profila rizičnosti sa sklonošću preuzimanju rizika odnosno apetitom za rizik. Sektor za upravljanje rizicima je zadužen za kontrolu kvalitete, praćenje i prepoznavanje problema kod jednom preuzetih kreditnih rizika. Banka je definisala pouzdan proces odobravanja kredita kroz sveobuhvatnu analizu klijenata/transakcije te korištenjem restriktivne kreditne politike i modela rangiranja kontinuiranim aktivnostima minimizira nastanak kreditnih rizika.

Izveštaji o kreditnom riziku uključuju analizu portfolija po segmentima, po sektorima djelatnosti, po klasifikacijskim nivoima kreditnog rizika, prema kategorijama rizičnosti i prema stepenu pokrivanja rezervacijama za očekivane kreditne gubitke i ispravkama vrijednosti. Banka primjenjuje regulatornu definiciju za klasifikaciju izloženosti u status neizmirenja obaveza. To su izloženosti za koje je ispunjen jedan ili oba od sljedećih uslova:

Dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju su ukupna dospjela potraživanja od:

- fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika

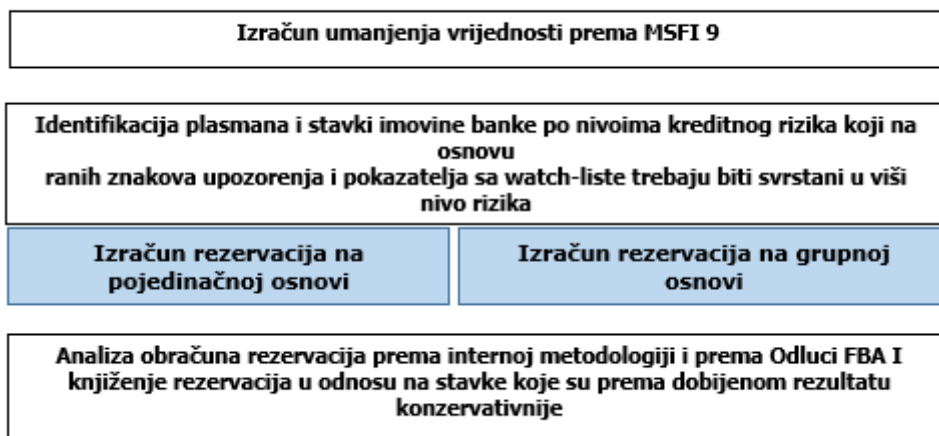
Banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolateralu (engl. Unlikelihood to pay – UTP).

Brojanje dana kašnjenja započinje danom kada je ukupan iznos svih dospjelih neizmirenih obaveza dužnika, po svim ugovornim iznosima postao materijalno značajan.

7.8. Opis pristupa i metoda za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka za kreditni rizik

Cjelokupni proces rezervisanja ili formiranja ispravki vrijednosti je standardni dio procesa upravljanja kreditnim rizikom Banke, te se ne bi trebao odvojeno razmatrati, odnosno svi interni akti Banke iz oblasti upravljanja kreditnim rizikom, kao i relevantni procesi se mogu smatrati komponentom procesa izračuna ispravki vrijednosti. Ipak, cjeline navedene u donjem dijagramu su ključne komponente procesa rezervi implementiranog u Banci.

Komponente procesa izračuna rezervacija

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost komitenata, te na mjesečnom nivou vrši procjenu umanjenja vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti kreditnom riziku. U okviru ovog procesa se provodi analiza da li postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti zasebno za imovinu koja je pojedinačno značajna i grupno za imovinu koja nije pojedinačno značajna.

Banka na individualnoj osnovi utvrđuje očekivane kreditne gubitake za pojedinačno značajne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3. Pojedinačno značajna izloženost je definisana u skladu sa čl. 17 Uputstva za klasifikaciju i vrednovanje finansijske aktive, i zavisi od veličine aktive banke.. Shodno navedenom, Banka je definisala sljedeće pragove značajnosti:

- ukupna izloženost prema klijentu je veća od 150.000 KM za fizička lica
- ukupna izloženost prema klijentu je veća od 150.000 KM za pravna lica

Banka svaku izloženost koju vrednuje po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit raspoređuje u jednu od sljedećih kategorija:

- a) **nivo kreditnog rizika 1** – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing),
- b) **nivo kreditnog rizika 2** – povećan nivo kreditnog rizika (engl. underperforming) i
- c) **nivo kreditnog rizika 3** – izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing).

Za sve pojedinačno značajne izloženosti za koje je identificiran status neizmirenja obaveza ili su identifikovani rani znaci upozorenja Banka vrši odvojenu analizu očekivanih novčanih tokova.

Sve pojedinačno značajne izloženosti za koje nije tokom redovnih monitoring analiza i dostupnih podataka identificiran status ranih znakova upozorenja ili neizmirenja obaveza, Banka segmentira u homogene skupine, te vrši grupnu procjenu umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, pri čemu se kod procesa priznavanja efekata ispravki vrijednosti također uzima u obzir analiza efekata dobijenih primjenom interne metodologije, te minimalnih zahtjeva u skladu sa odredbama čl. 23 i 24 Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitak, te se knjiže rezultati koji su konzervativniji.

Na osnovu navedenog, Banka razlikuje sljedeće pristupe mjerenja umanjenja vrijednosti:

- Grupna procjena
- Individualna procjena

Iste rezultiraju jednom od sljedeće tri vrste rezervi (uključujući 2 potkategorije za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza):

- 1) Izloženost nije u statusu neispunjavanja obaveze (nivo kreditnog rizika 1) – rezerve za očekivane gubitke – ispravka vrijednosti za očekivane gubitke se za izloženosti se izračunavaju na dvanaestomjesečnom nivou
- 2) Izloženost ima znake ranog upozorenja (nivo kreditnog rizika 2)- rezerve za očekivane gubitke se izračunavaju na cjeloživotnom nivou
- 3a) Izloženost je u statusu neizmirenja obaveza (nivo kreditnog rizika 3) i pojedinačno je značajna rezervacije za kreditne gubitke na pojedinačnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti bazirano na pojedinačnoj procjeni pojedine izloženosti, uzimajući u obzir očekivane buduće novčane tokove i povrate od kolaterala kroz vjerovatnoćom ponderisane scenarije
- 3b) Izloženost je u statusu neizmirenja obaveza (nivo kreditnog rizika 3) ali nije pojedinačno značajna - rezervacije za kreditne gubitke na grupnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti za pojedinačno neznačajne izloženosti, gdje je identificiran događaj gubitka, uzimajući u obzir procjenu umanjenja vrijednosti portfolija imovine sa sličnim karakteristikama, na bazi formule, a ne preko individualnih projekcija novčanih tokova. Vektor vjerovatnoće defaulta je konstanta (vrijednosti 1).

Banka utvrđuje očekivani kreditni gubitak za izloženosti na grupnoj osnovi u skladu sa sljedećom opštom formulom:

$$ECL = PD \times LGD \times EaD$$

gdje je:

ECL – očekivani kreditni gubitak (engl. Expected Credit Loss),

PD – vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza (engl. Probability of Default),

LGD – gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (engl. Loss Given Default),

EaD – izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza (engl. Exposure at Default).

Banka utvrđuje očekivani kreditni gubitak za izloženosti na individualnoj osnovi kao pozitivnu razliku između bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti i procijenjenih budućih novčanih tokova (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) tokom očekivanog vijeka trajanja stavke finansijske aktive diskontovanih efektivnom kamatnom stopom važećom na datum izvještavanja. Banka može koristiti više različitih scenarija (od operativnih prihoda i/ili realizacije kolaterala) prilikom procjenjivanja izvjesnosti budućih novčanih tokova sa procentima vjerovatnoće njihovog ostvarenja.

7.9. Iznos izloženosti Banke nakon prilagodbe vrijednosti i rezervisanja, izuzimajući efekte tehnika smanjenja kreditnog rizika (neto izloženosti), kao i prosječni iznos izloženosti tokom perioda, po kategorijama izloženosti:

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red.br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	833.867	755.906
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	35.845	37.704
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	6.534	2.369
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	173.305	222.779
7	Izloženosti prema privrednim društvima	811.526	762.830
8	Izloženosti prema stanovništvu	723.593	711.528
9	Izloženosti osigurane nekretninama	678.126	686.592
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	31.255	29.521
11	Visokorizične izloženosti	-	-
12	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	583	1.080
15	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	9.780	6.649
16	Ostale izloženosti	194.432	205.526

7.10. Geografska podjela izloženosti po značajnijim područjima i kategorijama izloženosti uz detaljniju razradu po potrebi u slijedećem obrascu:

Red.br.	Vrsta izloženosti	Zemlja 1 (BiH)	Ostale zemlje	Geografsko područje 1 (EU)	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	833 864	3	-	833 867
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	51 056	-	-	51 056
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	6 533	-	1	6 534
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	62 053	3 817	107 435	173 305
7	Izloženosti prema privrednim društvima	773 021	15 385	8 539	796 945
8	Izloženosti prema stanovništvu	722 468	250	245	722 963
9	Izloženosti osigurane nekretninama	677 392	525	209	678 126
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	31 245	6	4	31 255
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
12	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
13	Izloženost prema institucijama i prvnrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
14	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	583	-	-	583
15	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	9 756	-	24	9 780
16	Ostale izloženosti	194 400	1	31	194 432

Značajna geografska područja obuhvataju grupu značajnih zemalja / geografskih područja u kojima banka ima izloženosti (napr. Zemljama članicama EU, trećim zemljama). Banka određuje geografska područja koja su za nju značajna odnosno u kojima ima značajne izloženosti. Materijalno značajnim geografskim područjima, Banka smatra područja u kojima je udio izloženosti u ukupnoj neto izloženosti veći od 1%.

7.11. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti i kategorijama izloženosti:

Izloženosti prema vrstama djelatnosti (neto vrijednost izloženosti)																					
Red Br.	Izloženosti	Poljoprivreda, šum. i ribolov	Vađenje ruda i kamena	Prerađivačka industrija	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom, gas, par. i klima.	Snabdijevanje vod., kanal., uprav. otpadom i djel. san. život. sred.	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih. voz. i motoc.	Saobraćaj i skladištenje	Djelatnost pružanja smješt., pripr. i posluž. hrane; hotel. i ugostit.	Informacije i komunikacije	Financijska djel. i djel. osiguranja	Poslovanje nekretninama	Stručne, naučne i teh. Djelatnosti	Admin. i pom. usluž. djel.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	Obrazovanje	Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite	Umjetnost, zabava i rekr.	Ostale djelatnosti	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	834.699	0	0	0	0	0	0	0	3	834.702
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	242	0	6.592	0	829	834	529	5.387	500	0	376	0	72	57	35.617	325	0	0	0	51.360
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	1.268	65	4.795	197	250	6.581
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Izloženosti prema institucijama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	173.658	0	0	0	0	0	0	0	0	173.658
7	Izloženosti prema privrednim društvima	3.871	12.267	150.914	19.281	5.164	140.632	314.076	32.936	10.200	9.561	52.545	4.858	39.672	1.719	94	426	4.229	142	78	802.665
8	Izloženosti prema stanovništvu	1.615	584	25.251	1.143	1.222	16.362	47.074	21.782	2.492	6.827	254	587	9.506	2.528	0	301	1.132	147	596.370	735.177
9	Izloženosti osigurane nekretninama	5.775	14.580	127.789	35.421	5.965	94.252	172.884	24.419	17.329	1.810	1.002	6.160	5.099	1.085	0	454	3.928	704	169.535	688.191
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.596	1.003	18.812	54	5	3.996	19.531	1.130	6.815	1.145	416	706	957	1.041	0	276	1	58	38.887	96.429
11	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Izloženost prema institucijama i prvrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	583	0	0	0	0	0	0	0	0	583
15	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	0	37	68	1.418	0	0	0	0	0	4.009	4.185	0	3	0	51	0	0	0	9	9.780
16	Ostale izloženosti	0	0	13.426	0	0	2.749	5.746	120	139	688	170.207	0	480	197	49	0	0	11	2.624	196.436

7.12. Preostali rok dospjeća svih izloženosti, po kategorijama izloženosti:

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red br.	Kategorija izloženost	≤1 god	>1 ≤ 5 god	>5 god	Nije navedeno dospjeće	Ukupno
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	833.867	-	-	-	833.867
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	2.192	31.692	17.172	-	51.056
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	5.114	-	1.420	-	6.534
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	121.541	51.764	-	-	173.305
7	Izloženosti prema privrednim društvima	357.986	338.600	100.359	-	796.945
8	Izloženosti prema stanovništvu	138.165	230.309	354.489	-	722.963
9	Izloženosti osigurane nekretninama	145.608	220.953	311.565	-	678.126
10	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	11.880	4.911	14.464	-	31.255
11	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-
13	Izloženost prema institucijama i prvnrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	-	-	583	-	583
15	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	9.617	-	163	-	9.780
16	Ostale izloženosti	1.718	25	-	192.689	194.432

Neto vrijednost izloženosti je prikazana prema preostalim ugovorenim rokovima do dospjeća. Izloženost za koju nema neveden rok dospjeća iz bilo kojeg razloga ili kada druga ugovorna strana može odabrati datum otplate, iznos ove izloženosti je raspoređen u kolonu „nije navedeno dospjeće“.

Izloženosti koje se otplaćuju u ratama, su raspoređene u kolone sa periodima do dospjeća prema posljednoj rati.

7.13. Prema značajnoj privrednoj grani:

Izloženost prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grana privrede	Izloženost u statusu neizmirenja obaveza	Ispravka vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravka vrijednosti dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravka vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.596	794	1.109	777	1.504	136
2	Vađenje ruda i kamena	1.003	-	-	-	27.468	239
3	Prerađivačka industrija	18.812	14.032	16.416	13.282	324.040	3.532
4	Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	54	40	71	39	57.263	732
5	Snadbijevanje vodom, kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije životne sred.	5	1	221	11	13.180	194
6	Građevinarstvo	3.996	1.812	2.270	1.584	254.829	1.903
7	Trgovina na veliko i malo; popravak mot. vozila i motoc.	19.531	10.405	15.327	8.567	540.309	5.375
8	Saobraćaj i skladištenje	1.130	549	988	379	84.643	770
9	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	6.815	4.578	7.115	2.833	30.661	908
10	Informacije i komunikacije	1.145	364	896	351	22.895	187
11	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	416	364	52	3	1.237.508	1.681
12	Poslovanje nekretninama	706	106	9	-	11.604	311
13	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	957	561	704	432	54.832	292
14	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.040	547	646	354	5.593	85
15	Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	-	-	5	1	37.078	173
16	Obrazovanje	276	75	121	59	1.570	45
17	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1	-	169	18	14.085	219
18	Umjetnost, zabava i rekreacija	58	55	56	52	1.201	10
19	Ostale djelatnosti	38.887	30.872	155	109	768.869	14.769
20	Ukupno	96.428	65.155	46.330	28.851	3.499.132	31.561

7.14. Prikaz promjena u ispravkama vrijednosti (Rezervisanjima za očekivane kreditne gubitke):

		Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obveza
1.	Početno stanje	47.617	6.328
2.	Povećanje prilikom statusne promjene	25.776	31.260
3.	Novo ispravke vrijednosti tokom perioda	14.531	54.514
4.	Iznos umanjnja ispravki vrijednosti	23.017	63.962
5.	Završno stanje	64.907	28.140

U skladu sa članom 55. Odluke o izračunavanju kapitala banke, Banka institucijama za koje postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a i izloženostima čiji je preostali rok do dospelja kraći od tri mjeseca ponderiše izloženost u skladu sa članom 56. Odluke i definisanih pondera. Banka koristi kreditne rejtinge vanjskih institucija za procjenu kreditnog rizika i to:

- a) Moody's
- b) Fitch
- c) Standard & Poor's

U skladu sa članom 55. Odluke, za institucije za koje ne postoji kreditna procjena odabranog ECAI-a dodjeljuje se ponder rizika u skladu sa stepenom kreditne kvalitete koji je dodijeljen izloženostima prema centralnim vladama u kojoj institucija ima sjedište.

Za izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting, a koje imaju sjedište u državama čijoj centralnoj vladi nije dodijeljen rejting ponder rizika je 100%.

Za izloženosti prema institucijama kojima nije dodijeljen rejting čiji je izvorni efektivni rok do dospelja tri mjeseca ili kraći ponder rizika je 20%.

U informacioni sistem banke, Sektor za upravljanje rizicima na osnovu podataka dostavljenih od strane Sektora sredstava za svaku banku unosi rejting na osnovu kojeg se automatski dodjeljuje ponder za obračun rizikom ponderisane aktive. Sektor za upravljanje rizicima dodatno vrši kontrole rejtinga banaka na mjesečnom nivou.

Izloženosti prema institucijama kojima je dodijeljen stepen kreditne kvalitete, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju čekivanih kreditnih gubitaka, rasporedjene su u nivo kreditnog rizika 1.

U nastavku je prikaz vrijednosti izloženosti prije i nakon smanjenja kreditnog rizika povezanog sa svakim stepenom kvalitete:

Stepen kvalitete	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite	Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite
1	14.063	14.063
2	66	66
3	9.451	9.451
4	-	-
5	15.846	15.846
6	-	-

Iznos izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza i za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza u vidu slijedeće tabele:

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red.br.	Kategorija izloženost	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	833 867	-	833 867	-
2	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	51 056	4	51 056	4
3	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	6 534	48	6 285	48
4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5	Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6	Izloženosti prema institucijama	173 305	-	173 305	-
7	Izloženosti prema privrednim društvima	796 945	5 154	757 256	5 154
8	Izloženosti prema stanovništvu	722 963	26 049	719 836	26 007
9	Izloženosti osigurane nekretninama	678 126	-	674 280	-
10	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
11	Izloženost u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
12	Izloženost prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
13	Izloženost u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	583	-	583	-
14	Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja	9 780	-	9 780	-
15	Ostale izloženosti	194 432	-	194 432	-

8. INFORMACIJE KOJE SE ODNOSE NA ZAŠTITNE SLOJEVE KAPITALA

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koji se odnose na zahtjeve za održavanja zaštitnog sloja kapitala za očuvanje kapitala i ostale zaštitne slojeve kapitala, u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke.

Zaštitni sloj za očuvanje kapitala Banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku a koji se sastoji samo iz stavki redovnog osnovnog kapitala, nakon ispunjenja stope redovnog osnovnog kapitala od 6,75% i ne može se koristiti za održavanje stope osnovnog i stope ukupnog kapitala.

Zahtjev za kombinirani zaštitni sloj predstavlja redovni osnovni kapital koji je namijenjen za ispunjavanje zahtjeva za zaštitnim slojem za očuvanje kapitala, uvećan za sljedeće zaštitne slojeve kapitala, u zavisnosti šta je primjenjivo:

- a) protuciklički zaštitni sloj specifičan za Banku;
- b) zaštitni sloj za sistemski važnu Banku;
- c) zaštitni sloj za sistemski rizik.

Ukoliko Banka ispunjava zahtjev za kombinovani zaštitni sloj ne može vršiti raspodjelu dobiti u vezi sa redovnim osnovnim kapitalom, ako bi to dovelo do smanjenja redovnog osnovnog kapitala do nivoa na kojem više ne ispunjava kombinovani zaštitni sloj. Ukoliko Banka ne ispunjava zahtjev za kombinovani zaštitni sloj dužna je izračunavati najveći raspodjeljivi iznos (NRI) i obavijestiti Agenciju o NRI-u. Prije izračunavanja NRI-a Banka ne smije poduzeti bilo koju od sljedećih aktivnosti:

- a) izvršiti raspodjelu dobiti vezano uz redovni osnovni kapital;
- b) formirati obavezu isplate varijabilnih naknada ili diskrecionih penzijskih pogodnosti ili izvršiti isplatu varijabilnih naknada, ukoliko u tom trenutku ne ispunjava zahtjev za kombinirani zaštitni sloj;
- c) izvršiti plaćanja po instrumentima dodatnog osnovnog kapitala.

Ako Banka ne ispunjava zahtjev za održavanje zaštitnih slojeva za očuvanje kapitala, dužna je sačiniti plan za očuvanje kapitala i dostaviti ga Agenciji najkasnije u roku od pet radnih dana nakon što je ustanovila da neće uspjeti ispuniti taj zahtjev, osim ako Agencija odobri produžetak tog roka na 10 dana. Agencija će izdati takvo odobrenje samo u pojedinim slučajevima, na osnovu procjene konkretnih okolnosti, uzimajući u obzir obim i složenost poslovanja Banke.

Plan za očuvanje kapitala sadrži sljedeće:

- a) procjene prihoda i rashoda i planiranu bilansnu sumu i strukturu stavki bilansa;
- b) mjere za povećanje propisanih stopa kapitala Banke;
- c) plan i okvir za povećanje redovnog osnovnog kapitala kako bi se u cijelosti ispunio zahtjev za održavanje zaštitnih slojeva za očuvanje kapitala;
- d) sve druge informacije koje Agencija smatra potrebnim za provođenje ocjene.

9. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA STOPU FINANSIJSKE POLUGE

Banka objavljuje slijedeće podatke, odnosno informacije o stopi finansijske poluge i upravljanju rizikom prekomjerne finansijske poluge:

9.1. Finansijska poluga izračunatu u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke:

Banka je dužna da osigura i održava stopu finansijske poluge najmanje u iznosu od 6%. Stopa finansijske poluge izračunava se tako da se mjera kapitala Banke podijeli sa mjerom ukupne izloženosti Banke, te se izražava u postotku.

Vrijednosti izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	36.810
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	32.229
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	63.171
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100% u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	26.455
Ostala imovina	2.816.070
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	-7.345
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka	2.967.391
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	298.046
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke	10,04%

9.2. Stavke uključene prilikom utvrđivanja mjere ukupne izloženosti banke

Mjera ukupne izloženosti banke predstavlja zbir vrijednosti izloženosti:

1. Imovine – bilansne pozicije koje se umanjuju samo za ispravke vrijednosti, osim stavki koje se odbijaju prilikom utvrđivanja osnovnog kapitala
2. Finansijskih derivata
3. Repo transakcije, transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije sa dugim rokom namirenja i maržnih kredita i
4. Vanbilansnih stavki - vanbilansne pozicije se umanjuju za rezerve izračunate po međunarodnim računovodstvenim standardima.

9.3. Najznačajniji faktori koji su uticali na promjenu stope finansijske poluge u odnosu na prethodnu objavu

Tokom 2022. godine nije bilo značajnih faktora koji su uticali na promjenu stope finansijske poluge, ista je u odnosu na 31.12.2021.godine (8,53%) povećana za 1,51 procentni poen (31.12.2022.godine 10,04%).

9.4. Postupci koje banka primjenjuje za upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge

U godišnjoj sveobuhvatnoj identifikaciji i analizi rizika Banka je rizik prekomjerne finansijske poluge ocijenila materijalno neznačajnim.

10. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTJEVE

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na minimalne kvalitativne i kvantitativne zahtjeve za upravljanje rizikom likvidnosti u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banaka, a najmanje:

10.1. Strategije i postupke za upravljanje rizikom likvidnosti

U sklopu uspostave internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti Banka je uspostavila i provodi strategiju upravljanja likvidnošću koja je zasnovana na Strategiji poslovanja Banke i Strategiji upravljanja rizicima u Banci i kao takva je sastavni dio ukupnog procesa upravljanja Bankom.

Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom perioda stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz zadovoljavanje LCR pokazatelja i održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa.

Upravljanje rizikom likvidnosti podrazumjeva sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve preuzete obaveze na dan njihovog dospijea, odnosno, upravljanje likvidnošću podrazumjeva upravljanje novčanim tokovima Banke, na način koji omogućava izvršenje finansijskih obaveza u roku dospijea.

Upravljanje rizikom likvidnosti uključuje definisanje strategije za upravljanje ovom vrstom rizika na razini Banke, te omogućavanje efikasnog praćenja nivoa likvidnosti za Upravu i viši menadžment, implementaciju adekvatnog procesa za mjerenje i kontrolu rizika likvidnosti. Usklađenost Strategije likvidnosti i Strategije poslovanja Banke postiže se jačanjem primarnih izvora Banke kroz povećanje depozitne baze u segmentu poslovanja sa stanovništvom i privredom, optimizaciju koncentracije u izvorima finansiranja te adekvatan rast rezervi likvidnosti u cilju postizanja primjerenog nivoa interne likvidnosti prilagođene poslovnom modelu.

Sistem upravljanja rizikom likvidnosti Banke osigurava održavanje dovoljno likvidnih sredstava u obliku rezervne, visokokvalitetne, nezaložene likvidne imovine. Za korištenje navedenih sredstava ne smije biti nikakvih pravnih ili operativnih prepreka. Sistem upravljanja rizikom likvidnosti zasnovan je na:

- dizajniranju i provođenju stres test scenarija, kako bi se osiguralo pravovremeno podmirenje svih obveza i u stresnim uslovima;
- razvoju relevantnog skupa pokazatelja, čijom se analizom i mjerenjem adekvatno upravlja rizikom likvidnosti;
- upravljanju rizikom likvidnosti kroz sistem limita i pokazatelja ranog upozorenja, koji su definisani na način da izražavaju Bančinu sklonost preuzimanja rizika u skladu sa strateškim odrednicama.

10.2. Način organizovanja funkcije upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Kako bi udovoljila zakonskim i internim propisima i odlukama, uspostavila načelo sigurnosti i stabilnosti, te postigla planiranu profitabilnost poslovanja, Banka primjenjuje sistem mjerenja i ograničavanja rizika likvidnosti te izvještavanja o navedenom riziku.

Banka je uspostavila kontrolnu funkciju za upravljanje rizicima kao samostalnu organizacijsku jedinicu, funkcionalno i organizacijski nezavisnu o drugim dijelovima i funkcijama. Takođe je uspostavljena primjerena organizacija s točno utvrđenim jasnim i razgraničenim ovlastima i odgovornostima između zaposlenika sve do upravljačke razine na način da:

- omogućuje efikasnu komunikaciju i saradnju na svim organizacijskim nivoima i pri tome adekvatan tok informacija;
- ograničava i sprječava sukob interesa;
- uspostavlja jasan i dokumentovan proces donošenja odluka.

Uloge i odgovornosti u ključnim procesima sistema za upravljanje likvidnosnim rizikom dodijeljene su slijedećim organizacijskim jedinicama Banke, čime je Banka osigurala jasnu operativnu i organizacijsku razdvojenost funkcija do razine Uprave:

- Uprava (odgovorna za organizaciju, utvrđivanje poslova i obim odgovornosti pri upravljanju likvidnosnim rizikom);
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO);
- Odjel za tržišne rizike i rizik likvidnosti - Sektor za upravljanje rizicima;
- Odjel za Upravljanje aktivom i pasivom – Sektor sredstava.

Nadzorni odbor Banke vrši nadzor nad radom Uprave u pogledu upravljanja rizikom likvidnosti. Nadzornom odboru dostavljaju se izvještaj o rizicima i značajnijim događajima vezanim za upravljanje rizicima. Uprava Banke kroz Odjel za upravljanje aktivom i pasivom osigurava:

- adekvatnost strategije, politika, internih akata i praksi za upravljanje likvidnošću, koje se trebaju donijeti i revidirati najmanje jednom godišnje odnosno češće ako se to ocijeni potrebnim,
- ispunjavanje dnevnih obveza kreditne institucije i izdržavanje stresnih perioda uz održavanje odgovarajuće rezerve likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti odgovornost je Odjela za upravljanje aktivom i pasivom, u Sektoru sredstava.

Odjel za upravljanje aktivom i pasivom predlaže strategiju upravljanja rizikom likvidnosti i oblikuje okvir za upravljanje navedenim rizikom kako bi osigurao održavanje dovoljne likvidnosti Banke, te o tome redovno izvještava Odbor za upravljanje aktivom i pasivom- ALCO. Uz prethodno navedeno, Odjel dnevno operativno upravlja likvidnošću i obaveznom rezervom kod Centranle Banke BiH, održava rezerve likvidnosti kako bi bili ispunjeni propisani zahtjevi te interni limiti, a pored tog implementira strategiju rizika likvidnosti i osigurava uspostavljanje odgovarajućih kontrola, procedura i protoka informacija.

Osim kratkoročne likvidnosti, Odjel za upravljanje aktivom i pasivom je zadužen i za upravljanje srednjoročnom te dugoročnom likvidnošću, a operativne odluke donosi na temelju podataka koje im dostave različiti odjeli Banke povezani s poslovima koji utječu na likvidnost.

Nakon statusne promjene, na nivou ASA Banka d.d. Sarajevo, krajem 2022. godine, usvojena je nova organizaciona šema Banke. U okviru nove organizacione sheme došlo je do restrukturiranja Sektora za upravljanje rizicima, koji je ujedno i Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima.

U okviru Sektora za upravljanje rizicima/Kontrolne funkcije za upravljanje rizicima formirana su 4 Odjela i to:

1. Odjel za strateško upravljanje rizicima
2. Odjel za metodologiju i kontrolu kreditnog rizika i rezervisanja
3. Odjel za operativne rizike i ekseternalizaciju
4. Odjel za tržišne rizike i rizik likvidnosti.

U skladu sa Sistematizacijom poslova i radnih mjesta osnovna funkcija i sadržaj posla Odjela za tržišne rizike i rizik likvidnosti je:

- Upravljanje i kontrola rizika likvidnosti, kamatnog rizika i ostalih tržišnih rizika
- Upravljanje aktivnostima funkcije za upravljanje tržišnim i rizikom likvidnosti kroz predlaganje limita.
- Pripremanje informacija i izvještaja o tržišnim i rizicima likvidnosti u cilju provođenja strategije upravljanja rizicima Banke.

Na ovaj način Banka je uspostavila adekvatnu organizacionu strukturu čime su poslovne linije, kao i linije odlučivanja i odgovornosti jasno odvojene i razgraničene. Proces preuzimanja rizika likvidnosti uspostavljen je u Sektoru sredstava dok se identifikacija, mjerenje, praćenje i kontrola rizika likvidnosti Banke vrši u Sektoru za upravljanje rizicima, Odjel za tržišne rizike i rizik likvidnosti.

Izloženost riziku likvidnosti se utvrđuje putem regulatornih i interno propisanih limita. Ključni pokazatelji rizika likvidnosti su: ročna usklađenost finansijske aktive i pasive, LCR i NSFR.

Osim spomenutih regulatorno propisanih pokazatelja likvidnosti, Banka koristi i brojne druge indikatore koji pomažu u praćenju kratkoročne i dugoročne izloženosti riziku likvidnosti, a temelje se na strukturi bilansa (kao što su omjer kredita i depozita, udio likvidne aktive u ukupnoj aktivi, koncentracija depozita primljenih od pojedinačnog klijenta te petnaest najvećih deponenata, projekcija potreba finansiranja i dr.).

Sektor za upravljanje rizicima izvještava o radu iz područja upravljanja rizicima na mjesečnoj i kvartalnoj osnovi, te se izvještaji dostavljaju Upravi Banke i Nadzornom odboru Banke kao i drugim relevantnim tijelima.

Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima osigurava pravovremeno izvještavanje na kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj osnovi koje obuhvata pregled najvažnijih činjenica utvrđenih tokom obavljanja kontrola, te nedostatke i slabosti utvrđene tokom obavljanja kontrola, kao i prijedloge, preporuke i rokove za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, nepravilnosti, nedostataka i slabosti.

Izvještaji se podnose Nadzornom odboru uz informisanje Uprave Banke. Nadzorni odbor usvaja izvještaje, a na prijedlog Uprave Banke.

10.3. Politike i postupci za praćenje stabilne efikasnosti zaštite od rizika likvidnosti i smanjenja rizika likvidnosti

Polazna tačka kod upravljanja rizikom likvidnosti je definisanje i identifikacija različitih vrsta rizika likvidnosti kroz samo upravljanje rizikom likvidnosti, procjenu značajnosti rizika i odobrenje novih proizvoda.

Sklonost preuzimanju rizika dio je Izjave o preuzimanju rizika i sadržava obavezujuća ograničenja (limite) za poslovne aktivnosti u kontekstu razmatranja likvidnosti i nadopunjuje ključna načela upravljanja rizikom likvidnosti.

Politika upravljanja rizikom likvidnosti i drugi interni akti za upravljanje likvidonosnim rizikom između ostalog obuhvataju:

- održavanje propisanih pokazatelja likvidnosti Banke;
- politike i postupke kojima se uređuje uspostava primjerenog i djelotvornog sistema unutrašnjih kontrola koje se odnose na upravljanje likvidonosnim rizikom;
- strukturu imovine i obveza kao i pretpostavke o likvidnosti i utrživosti imovine;
- sistem izvještavanja o likvidonosnom riziku;
- politike i postupke sa stranim valutama;
- mjerenje i praćenje neto novčanih tokova uključujući i unutarnevno upravljanje likvidnošću;
- diverzificiranost, stabilnost izvora financiranja i dostupnost tržišta;
- testiranja otpornosti na stres i analizu različitih scenarija i
- planove postupanja i finansiranja Banke u nepredviđenim slučajevima poremećaja likvidnosti.

Banka je internim aktima upravljanja likvidonosnim rizikom propisala pretpostavke koje se redovito preispituju, a koriste se za upravljanje likvidonosnom pozicijom kako bi se osigurala njihova primjerenost. Banka je propisala procedure za postupanje Uprave i višeg rukovodstva u slučajevima određenih nepovoljnih rezultata testiranja otpornosti na stres, te redovno preispituje različite mogućnosti odnosno instrumente smanjenja likvidnosnog rizika, uključujući sisteme ograničenja likvidnosti i rezerve likvidnosti, promjenu strukture finansiranja i pristupe finansiranju.

Upravljanje kratkoročnom i dugoročnom likvidnošću, uključujući rezerve likvidnosti, uključuje između ostalog, uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje plana finansiranja u nepredviđenim okolnostima i provedbu sistema ranog upozorenja koji omogućavaju prepoznavanje vrste i ozbiljnosti krize što je ranije moguće, te sistem adekvatnih mjera koje će se poduzeti u takvim situacijama.

Upravljanje rizikom likvidnosti je zadovoljavajuće, odnosno rizikom likvidnosti se upravlja na adekvatan način, uspostavljeni su limiti, sistemi kontrola i izvještavanje, strategija, politika i plan likvidnosti u nepredviđenim okolnostima.

10.4. Opis izloženosti riziku likvidnosti i usklađenosti sa strategijom

Banka je usvojila i provodi Strategiju preuzimanja i upravljanja rizicima, koju na godišnjem nivou odobrava Uprava i Nadzorni odbor Banke. Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima definiše između ostalog i apetit za rizik likvidnosti kao dio Izjave o preuzimanju rizika. U skladu sa definisanjem i upravljanjem sklonosti preuzimanju rizika, inkorporirana su ključna načela likvidnosti kako bi se osiguralo da postoje postupci za upravljanje profilom rizika likvidnosti kao i da su u Strategiji preuzimanja i upravljanja rizicima postavljena određena ograničenja a koja se istovremeno prenose u operativna ograničenja u Strategiju i Politiku za upravljanje rizikom

likvidnosti, te predstavljaju ključne ciljeve koje je potrebno ostvariti u budućem periodu što pokazuje da je Banka posvećena daljem razvoju svog okvira upravljanja rizikom likvidnosti.

Strategijom i Politikom upravljanja rizikom likvidnosti Banka ima jasno definisanu toleranciju izloženosti riziku likvidnosti kroz zahtjeve regulatora i interne limite.

U svrhu identifikacije svih važnijih izvora rizika likvidnosti pored kvalitativne analize koriste se sljedeći pokazatelji:

- i) Ročna usklađenost finansijske aktive i pasive (30, 90 i 180 dana)
- ii) Koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)
- iii) Neto stabilno finansiranje (NSFR)
- iv) likvidna aktiva/ukupna aktiva
- v) najveći pojedinačni deponent (a'vista + oročeni) / NS
- vi) najveći pojedinačni deponent (a'vista + oročeni) / ukupni depoziti
- vii) 15 najvećih deponenata (a'vista+oročeni)/ ukupni depoziti
- viii) udio specifičnog proizvoda (frekventna štednja) u ukupnim oročenim depozitima
- ix) omjer sredstava iznad obavezne rezerve
- x) depoziti po viđenju/(ukupna pasiva - kapital)
- xi) krediti/depoziti (LTD bruto)

S ciljem diverzifikacije depozitnog portfolia banka definiše i prati interne pokazatelje koncentracije najvećih deponeneta u odnosu na ukupne depozite:

- i) Likvidna aktiva/ukupna pasiva-kapital
- ii) Likvidna aktiva/depoziti po viđenju
- iii) VP Portfolio/Ukupna aktiva
- iv) Depoziti povezanih lica sa Bankom* / ukupne obaveze
- v) Udio javna preduzeća i vladine institucije/ukupni depoziti
- vi) Neopterećena (nezaložena) imovina -DTI

10.5. Podatke o koeficijentu pokrića likvidnosti (LCR), uključujući pregled stavki uključenih prilikom izračunavanja tog:

Banka, u skladu s regulatornim obavezama izvještava sljedeće:

Zahtjev za likvidnosnom pokrivenošću – Liquidity Coverage Ratio (LCR), LCR je kratkoročni likvidnosni pokazatelj, koji osigurava da Banka posjeduje adekvatnu zalihu visoko likvidne, lako utržive imovine, koja se u slučaju potrebe, može brzo i bez većih gubitaka konvertirati u gotovinu, te u periodu od narednih 30 dana finansirati neplanirane novčane tokove u uslovima stresa.

LCR se računa po sljedećoj formuli:

$$LCR = \frac{\text{Likvidna imovina}}{\text{Ukupni neto novčani odlivi u 30 dana}}$$

Zakonski limit za LCR postavljen je na 100%, dok je interni limit 120%.

Banka osigurava usklađenost svoje likvidne imovine i svojih neto likvidnosnih odliva čime se osigurava sposobnost Banke da upotrebljava zaštitne slojeve likvidnosti za ispunjavanje likvidnosnih odliva tokom perioda stresa. Banka u potpunosti osigurava usklađenost, što je vidljivo kroz ispunjavanje LCR pokazatelja, odnosno održavanjem istog iznad propisanog regulatornog nivoa kao i internog limita.

Likvidnost Banke na dan 31.12.2022. je bila zadovoljavajuća. Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) je na dan 31.12.2022. iznosio 175,81%. Prema projekciji LCR-a temeljenu na Planu poslovanja očekuje se održavanje LCR pokazatelja iznad regulatornog minimuma i internih limita u skladu sa principima optimizacije likvidnosnih troškova.

Omjer likvidnosne pokrivenosti na dan 31.12.2022. prikazan je u tabeli ispod:

Obrazac LCR		
Red. br.	Stavka	Iznos
1	Zaštitni sloj likvidnosti	716.835
2	Neto likvidnosni odlivi	407.725
3	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	175,81%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku likvidne imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete u skladu s članom 23. Odluke: neprilagođen	716.835
5	Odlivi po osnovu kolaterala u obliku likvidne imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
6	Prilivi po osnovu kolaterala u obliku likvidne imovine nivoa 1, isključujući pokrivene obveznice izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
7	Osigurani odlivi novca	
8	Osigurani prilivi novca	
9	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	716.835
10	Vrijednost likvidne imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta u skladu s članom 23. Odluke: neprilagođena	
11	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
12	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	
13	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	
14	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	
15	"Iznos viška likvidne likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	
16	Vrijednost likvidne imovine nivoa 2a u skladu s članom 23. Odluke: neprilagođena	
17	Odlivi po osnovu kolaterala u likvidnoj imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
18	Prilivi po osnovu kolaterala u likvidnoj imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	
19	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	
20	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	
21	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	
22	Vrijednost likvidne imovine nivoa 2b u skladu s članom 23. Odluke: neprilagođena	
23	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
24	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	
25	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	
26	Prilagođeni iznos likvidne imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	
27	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	
28	Iznos viška likvidne imovine	
29	Zaštitni sloj likvidnosti	716.835
Neto likvidnosni odlivi		
30	Ukupni odlivi	523.544
31	U cijelosti izuzeti prilivi	
32	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	115.819
33	Smanjenje za "u cijelosti izuzete prilive"	
34	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75%	115.819
35	Neto likvidnosni odliv	407.725

11. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOSTI PO OSNOVU VLASNIČKIH ULAGANJA

U skladu sa članom 13. Odluke – Podaci i informacije koje se odnose na izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi, Banka objavljuje sljedeće informacije.

Iznos vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi na dan 31.12.2022. godine iznosi KM 11.824 hiljade.

Vlasnička ulaganja u bankarskoj knjizi su klasifikovana sa namjerom držanja na neodređen period, ali u slučaju potrebe ili promjene tržišne cijene može se izvršiti prodaja.

Banka vlasnička ulaganja klasifikuje kao:

- imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVTOCI)
- imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak (FVTPL)

Računovodstvene metode koje se koriste za vrednovanje vlasničkih ulaganja je metod fer vrijednosti.

Iznosi izloženosti po vlasničkim ulaganjima u bankarskoj knjizi, kao i efekti prodaje u 2022. prikazane su u sljedećoj tabeli:

Vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi	Iznos izloženosti	Ukupan realizovani dobitak/gubitak za prethodni period koji proističe iz prodaje ili zatvaranja pozicija
Vlasnička ulaganja u finansijske institucije	6.108	-
koja kotiraju na burzi	6.108	-
koja ne kotiraju na burzi, a koja su u dovoljno diverzificiranim portfolijima	-	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-
Vlasnička ulaganja u nefinansijske institucije	5.716	-
koja kotiraju na burzi	5.575	-
koja ne kotiraju na burzi, a koja su u dovoljno diverzificiranim portfolijima	141	-
ostala vlasnička ulaganja	-	-
UKUPNO	11.824	-

Detaljan pregled računovodstvenih politika i metoda vrednovanja može se pronaći u godišnjem Finansijskom izvještaju Banke objavljenom na internet stranici Banke (www.asabanka.ba/otvora/izvjestaji-i-publikacije/).

12. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Banka objavljuje podatke, odnosno informacije koje se odnose na izloženost kamatnom riziku po osnovu pozicija iz bankarske knjige, kao i na pristupe za mjerenje, odnosno procjenu tog rizika, kako slijedi:

12.1. Izvori rizika, metode i učestalost njegovog mjerenja

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa.

Uticaj kamatnog rizika na poslovanje Banke zavisi od bilansnih pozicija koje su osjetljive na rizik promjene kamatne stope, promjenjivosti kamatnih stopa i vremenskog razdoblja unutar kojeg postoji izloženost kamatnom riziku.

Uticaj kamatnog rizika na Banku ovisi o strukturi bilansa, o promjeni kamatnih stopa i vremenskom razdoblju unutar kojeg postoji izloženost. Rizik kamatnih stopa kojima Banka može biti izložena potiče iz sljedećih faktora:

- Rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa (engl. repricing risk): rizik predstavljen aktivom i pasivom koji mijenjaju cijenu u različitim vremenskim intervalima i po različitim stopama. Repricing risk je često najočitiji izvor kamatnog rizika za banku i često mjereno poređenjem obima aktive banke koja dospijeva u određenom periodu sa obimom pasive koja dospijeva u istom periodu.
- Rizik krive prinosa (engl. yield curve risk) je predstavljen razlikama između kratkoročnih i dugoročnih kamatnih stopa, odnosno međuzavisnost između visine kamatne stope i perioda dospijea. Kratkoročne stope su obično niže od dugoročnih, a banka profitira posuđujući kratkoročna sredstva (po nižim stopama) i investiranjem u dugoročnu aktivu (po većim stopama). Ali odnos između kratkoročnih i dugoročnih stopa se može brzo i drastično mijenjati, što može prouzrokovati nepredvidljive promjene u prihodima i rashodima
- Osnovni (bazni) rizik nastaje kada je Banka izložena riziku zbog razlike referentnih kamatnih stopa za instrumente sa sličnim karakteristikama u odnosu na ročnost ili vrijeme do sljedeće promjene kamatne stope. U nekim situacijama različite baze će se kretati različitim stopama ili u različitim smjerovima, što može prouzrokovati nepredvidljive promjene u prihodima i rashodima.
- Rizik opcije proizlazi iz opcija ugrađenih u aktivi, pasivi i vanbilansu mnogih banaka. Formalno, opcija omogućava vlasniku pravo, ali ne i obavezu, da kupi, proda ili na neki način promijeni priliv iz nekog instrumenta ili finansijskog ugovora. Opcije mogu biti izolovane kao što su berzanske opcije ili vanberzanski ugovori koji mogu biti ugrađeni među standardne instrumente. Rizik opcije predstavlja rizik koji se javlja usljed promjena u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine ili promjena u dospijeaću koji dovode do ponovnog utvrđivanja cijena. Banka je izložena ovom riziku ukoliko se zaključuju ugovori s pravom prijevremene otplate ili prijevremenog povlačenja depozita.

Sukladno regulatornim zahtjevima, izloženost prema kamatnom riziku u bankarskoj knjizi Banka mjeri prema jednostavnom izračunu pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, i ista može iznositi najviše 20% regulatornog kapitala Banke, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno.

U skladu sa Poslovnom strategijom, Banka je uspostavila rigorozniji limit izloženosti kamatnom riziku od regulatornog, sa ciljem da prati i kontroliše izloženost kamatnom riziku.

Sektor za upravljanje rizicima/Odjel za tržišne rizike i rizik likvidnosti je odgovoran za praćenje limita na nivou Banke i izvještavanje o kamatnom riziku. Analiza se priprema na mjesečnoj osnovi i prezentuje u sklopu materijala za RiCO i ALCO, a izvještavanje prema Agenciji za bankarstvo FBiH se vrši na kvartalnoj osnovi.

12.2. Osnovne pretpostavke za mjerenje, odnosno procjenu izloženosti riziku, uključujući i pretpostavke o prijevremenim otplatama kredita i kretanju depozita po viđenju

Metodologija procjene izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi zasniva se na jednostavnom izračunu pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i primjenjuje standardni kamatni šok na pozicije u bankarskoj knjizi po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, denominirani u KM valutu. Ponderi se temelje na procijenjenom standardnom kamatnom šoku od 200 baznih poena tokom vremena i procijenjenom modifikovanom trajanju za svaku vremensku zonu.

Cjelokupna aktiva i pasiva Banke se razlažu na kamatonosne i nekamatonosne pozicije, pri čemu se u izračunu izloženosti Banke kamatnom riziku uzimaju u obzir samo kamatonosne osjetljive pozicije. Zatim se kamatonosne pozicije razlažu u tri kategorije:

- 1) stavke sa fiksnom kamatnom stopom,
- 2) stavke sa varijabilnom stopom i
- 3) stavke kod kojih se kamatne stope mijenjaju na osnovu odluke organa upravljanja Banke, tj. pozicije sa promjenjivom kamatnom stopom.

Uvažavajući strukturu aktive i pasive, Banka je preuzela pristup izračuna iz Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi i kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u 13 vremenskih zona.

Raspored pozicija u vremenske zone utvrđuje se prema preostalom broju dana do dospijeca, odnosno do sljedeće promjene kamatne stope računajući od izvještajnog datuma.

Krajnji rezultat je omjer promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala Banke, koji pokazuje procentualni potencijalni gubitak kapitala ukoliko dođe do promjene kamatnih stopa za 200 baznih poena.

Prilikom izračuna izloženosti Banke kamatnom riziku, a u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo FBiH, Banka se pridržava sljedećih pravila:

- Klasične vanbilansne stavke: garancije, akreditivi, izdate mjenice i druga jemstva, okvirni krediti, obaveze finansiranja i druge klasične vanbilansne stavke ne smatraju se kamatno osjetljivim pozicijama;
- Bilansne pozicije se raspoređuju po neto knjigovodstvenoj vrijednosti;
- Pozicije sa fiksnom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema preostalom roku dospijeca;
- Pozicije s promjenjivom kamatnom stopom raspoređuju se u vremenske zone prema roku do sljedeće promjene kamatne stope;
- Banka posebno iskazuje pozicije kod kojih se kamatne stope mijenjaju na osnovu odluke organa upravljanja bankom, tj. pozicije sa promjenjivom kamatnom stopom, kada je to primjenljivo u skladu s važećim zakonskim okvirom.
- Banka raspoređuje pozicije sa promjenjivom kamatnom stopom kod kojih se kamatne stope mijenjaju na osnovu odluke organa upravljanja bankom u odgovarajuće vremenske zone na osnovu procjene vjerovatnoće promjenljivosti i učestalosti promjene kamatnih stopa, koja se zasniva najmanje na:
- prošlim promjenama i učestalosti promjena kamatnih stopa predmetnih pozicija,

- prošlim promjenama i učestalosti promjena tržišnih kamatnih stopa i njihovoj korelaciji sa promjenama kamatnih stopa predmetnih pozicija i
- procjeni drugih internih (npr. neto kamatna marža, prosječan trošak izvora sredstava, strategija poslovanja i finansiranja plasmana banke, troška likvidnosti) i eksternih faktora (npr. reputacijski rizik, konkurencija, tržišna pozicija, tržišni udio, rizik zemlje i dr.) koji utiču na formiranje promjenjivih kamatnih stopa.
- Primljena i data sredstva po viđenju (a vista) učesnika novčanog tržišta: transakcijski računi i depoziti po viđenju raspoređuju se u vremensku zonu do 1 mjeseca;
- Primljena i data sredstva po transakcionim računima i revolving krediti raspoređuju se u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
- sredstva obavezne rezerve izdvojena kod CBBiH uključuju se u pozicije sa promjenljivom kamatnom stopom u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;
- sredstva iznad obavezne rezerve izdvojena kod CBBiH uključuju se u pozicije sa promjenljivom kamatnom stopom na poziciju Tekući računi i žiroračuni u vremensku zonu do 1 mjeseca;
- repo/reverse, repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani/od druge ugovorne strane uključuju se kao odnosne pozicije u primljenom/datom kreditu;
- ulaganja u dužničke vrijednosne papire raspoređuju se u vremenske zone u nominalnim iznosima glavnice prema ugovorenoj dinamici;
- ulaganja u ostale dužničke vrijednosne papire uključuju i vrijednosne papire koji se nalaze u portfoliju zajmovi i potraživanja;
- ulaganja u investicione fondove raspoređuju se ovisno o strukturi ulaganja fonda u kamatno osjetljive instrumente, a ako banka nije upoznata sa stvarnom strukturom ulaganja fonda, procjenjuje udio i strukturu kamatno osjetljivih pozicija na osnovu prospekta investicionog fonda;
- imovina i obaveze s anuitetnom otplatom raspoređuju se u vremenske zone u skladu s ugovorenim otplatnim planom u iznosu rate glavnice, odnosno anuiteta glavnice;
- dospjele pozicije ne smatraju se kamatno osjetljivima;
- nekvalitetne izloženosti se tretiraju kao kamatno osjetljive pozicije na neto osnovi, nakon umanjenja za očekivane kreditne gubitke, čije raspoređivanje u odgovarajuće vremenske zone treba odražavati planirani iznos i period priliva očekivanih novčanih tokova;
- finansijski derivati iz člana 8. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi uključuju se u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke („Službene novine Federacije BiH”, br. 81/17, 50/19, 37/20i 81/20) o tehnikama smanjenja kreditnog rizika;
- na pozicijama depozita (a vista i oročeni) prikazuje se ukupan portfolio, tj. u izvještaj su uključeni nedospjeli i nedospjeli kamatonosni depoziti, te nekamatonosni depoziti.

12.3. Promjena prihoda, ekonomske vrijednosti ili drugih faktora uslijed kamatnih šokova u skladu s metodom koja je utvrđena za mjerenje kamatnog rizika po značajnim valutama

Rezultat izračuna izloženosti kamatnom riziku po metodologiji Agencije za bankarstvo FBiH na dan 31.12.2022. godine iznosi 8,17% regulatornog kapitala.

	BA 04.00	Iznos / Procent
1	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - BAM	9.059
2	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - EUR	16.245
3	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - USD	
4	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - CHF	
5	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - GBP	
6	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - AUD	
7	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - CAD	
8	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - SEK	
9	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - DKK	
10	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - KWD	
11	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - HRK	
12	NETO PONDERISANA POZICIJA PO VALUTI - EVB (BA 01.00+BA 02.00+BA 03.00) - OSTALO	-816
13	PROMJENA EKONOMSKE VRIJEDNOSTI	24.488
14	REGULATORNI KAPITAL	299.606
15	(PROMJENE EKONOMSKE VRIJEDNOSTI/REGULATORNI KAPITAL)*100	8,17%

13. INFORMACIJE KOJE SE ODOSE NA ICAAP I ILAAP

Interni procesi procjene adekvatnosti kapitala i likvidnosti u Banci bazirani su na zahtjevima iz Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/17), Odluke o sistemu internog upravljanja u banci („Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21), Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu procjene adekvatnosti likvidnosti u banci („Službene novine Federacije BiH“ broj 16/19 i 30/20), te Smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u banci (broj: 01-1338/19 od 16.04.2019, broj: 01-2162/20 od 29.05.2020 i broj: 01-934/23 od 07.03.2023). Banka je u skladu sa navedenim zakonskim okvirom i podzakonskim aktima sačinila Izvještaj o primjeni ICAAP-a i ILAAP-a u Banci sa podacima na 31.12.2022. godine.

Pored drugih instrumenata, sistem upravljanja rizicima provodi se kroz interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP), te interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP).

Cilj implementacije ICAAP-a i ILAAP-a je:

- Zadovoljiti očekivanja dioničara zainteresiranih za dugoročni i održivi razvoj Banke sa ciljem osiguranja povrata uloženi sredstava;
- Osigurati učinkovito funkcionisanje sistema upravljanja rizicima koji povećava pouzdanost za sve učesnike: klijente, zaposlenike i regulatorna tijela;
- Usklađivanje sa regulatornim zahtjevima.

Tako su sve ugovorne strane Banke (interne i vanjske) zainteresovane za osiguranje da Banka ne preuzima rizike koji bi, ukoliko bi se realizovali, ugrozili postojanje Banke. Cilj ILAAP-a je da osigura opstanak Banke, osiguravajući dovoljno likvidnosti i stabilne izvore finansiranja kako bi ispunili svoje obaveze u trenutku dospjeća, da podnese svoje rizike i pokrije neto likvidnosne odlive u oba slučaja – normalnih i stresnih okolnosti (čak i tokom dužeg perioda nepovoljnih razvojnih trendova).

Banka je dužna, na kontinuiranom osnovu, uspostaviti i provoditi odgovarajući dokumentovani postupak za utvrđivanje i osiguravanje primjerenog nivoa kapitala i likvidnosti koji su rezultat ICAAP-a i ILAAP-a i koji odgovaraju prirodi, obimu i složenosti aktivnosti Banke, pri tome uzimajući u obzir profil rizičnosti, sistem upravljanja rizicima i tehnike kojima se koristi za smanjenje rizika.

Postupak ICAAP-a i ILAAP-a podrazumijeva:

- Identifikovanje, analizu, mjerenje, procjenu i praćenje značajnih rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju u skladu sa propisanim regulatornim zahtjevima u upravljanju rizicima u bankama,
- osiguranje adekvatnog nivoa kapitala i likvidnosti, kao rezultat ICAAP-a i ILAAP-a, s obzirom na profil rizičnosti,
- na odgovarajući način uključenje u sistem internog upravljanja i donošenja odluka.

ICAAP

Interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) je uspostavljen sa ciljem utvrđivanja i održavanja internog kapitala koji Banka smatra adekvatnim za pokriće rizika kojima je izložena na kontinuiranoj osnovi. ICAAP za Banku predstavlja alat za interno upravljanje i donošenje odluka. Adekvatnost internog kapitala je integralni dio svakodnevnih procesa praćenja, upravljanja i odlučivanja u Banci, poput ugrađivanja procjene rizika i mjera mitigacije u procese strateškog planiranja, određivanje limita i procjene poslovnih linija u skladu sa postojećom i planiranom perspektivom.

ICAAP proces je podijeljen u sljedeće ciklične i kontinuirane faze:

- identifikacija i analiza rizika, utvrđivanje rizičnog profila,
- provođenje testiranja otpornosti na stres za sve materijalno značajne rizike,
- utvrđivanje internih kapitalnih zahtjeva, te
- praćenje i izvještavanje.

Za utvrđivanje internih potreba za kapitalom u ICAAP-u polazna osnova je Analiza rizika i utvrđivanje profila rizičnosti. Provedenom identifikacijom i analizom rizika utvrđeno je šest grupa materijalno značajnih rizika, i to:

- 1) kreditni rizik
- 2) tržišni rizici
- 3) kamatni rizik
- 4) rizik likvidnosti
- 5) operativni rizik
- 6) ostali rizici

Prije utvrđivanja internih potreba za kapitalom provedeno je sveobuhvatno testiranje otpornosti na stres za sve iznad navedene utvrđene materijalno značajne grupe rizika. Cilj provedenog testiranja otpornosti na stres je procijeniti otpornost Banke na glavne izvore rizika. Testiranje se provodi na osnovu različitih analiza i saznanja, saradnje i komunikacije sa drugim organizacionim dijelovima Banke u čijoj su nadležnosti poslovni procesi izloženi pojedinim

vrstama rizika, a prevashodno sa onim nadležnim za planiranje kapitala i izvora finansiranja. Nosilac aktivnosti je Sektor za upravljanje rizicima/Kontrolna funkcija za upravljanje rizicima.

Nakon sagledanih rezultata provedenog sveobuhvatnog testiranja otpornosti na stres gdje su predviđena tri scenarija: osnovni i dva stresna-ekstremna scenarija (E1 i E2) sa uticajem na finansijske izvještaje i pokazatelje definisane Izjavom o apetitu za rizik, za potrebe utvrđivanja internih kapitalnih zahtjeva u ICAAP-u su korištene pretpostavke nepovoljnog (E1) scenarija.

Interni kapitalni zahtjevi izdvajaju se za sve procijenjene materijalno značajne grupe rizika, osim za kategoriju rizika likvidnosti jer se s obzirom na vrstu i prirodu ovog rizika za isti izdvajaju interni likvidnosni zahtjevi u skladu sa ILAAP-om. Dodatno, skladu sa članom 23. Smjernica za izvještavanje Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine o primjeni ICAAP-A i ILAAP-A u banci Banka kod izračuna internih kapitalnih zahtjeva uzima u obzir:

- a) rizike koji podliježu minimalnim kapitalnim zahtjevima u skladu sa odredbama Odluke o izračunavanju kapitala banke (kreditni, tržišni i operativni rizik)
- b) rizike koji nisu u potpunosti pokriveni minimalnim kapitalnim zahtjevima (npr. u oblasti kreditnog rizika banke za potrebe ICAAP-a moraju uzeti u obzir rezidualni rizik, odnosno preostali rizik kao rezultat upotrebe kreditne zaštite, indirektni kreditni rizik - valutno inducirani kreditni rizik i dr.)
- c) rizike koji ne podliježu minimalnim kapitalnim zahtjevima (kamatni rizik u bankarskoj knjizi, koncentracijski rizik, rizik tržišne likvidnosti, reputacijski rizik, rizik profitabilnosti, strateški rizik, poslovni rizik i dr.)
- d) faktore vanjskog okruženja, koji proizilaze iz poslovnog, regulatornog ili makroekonomskog okruženja.

Imajući u vidu navedeno u tački c) te ocjenu nivoa izloženosti Banke rizicima sektorske i individualne koncentracije, Banka dodatno izdvaja i interni kapitalni zahtjev za pokriće eventualnih gubitaka koji bi mogli nastati usljed visoke i vrlo visoke izloženosti ovim vrstama rizika.

Izračun internih kapitalnih zahtjeva u 2022. godini vršen je na kvartalnom nivou, a revidiranjem internih akata koji regulišu interne procese ICAAP-a i ILAAP-a definisana je mjesečna frekvencija izračuna internih kapitalnih zahtjeva u skladu sa ICAAP-om. O rezultatima se redovno izvještava RICO, Uprava, Odbor za rizike, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke.

ILAAP

Banka utvrđuje i provodi interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) u skladu sa svojim rizičnim profilom i apetitom za preuzimanje rizika, odnosno ispunjava kvalitativne zahtjeve za utvrđivanje, mjerenje, praćenje i upravljanje rizikom likvidnosti kako bi održala odgovarajući nivo i strukturu zaštitnog sloja likvidnosti. Banka provodi ILAAP proces s ciljem osiguranja adekvatnog nivoa likvidnosti, kako bi se pravovremeno izvršile sve obaveze plaćanja, kako u redovnom poslovanju, tako i pod stresnim uslovima.

Rizik likvidnosti predstavlja jedan od najznačajnijih rizika za Banku i iako ne postoji kvantifikacija u pogledu kapitalnog zahtjeva, poseban fokus usmjeren je na cjelokupni ILAAP proces i osiguravanje odgovarajuće i dovoljne likvidnosti. Likvidnost Banke osigurana je utvrđenim politikama likvidnosti s limitima koji se odnose i na kratkoročnu i na strukturalnu likvidnost. Propisane politike uzimaju u obzir bilo koje aspekte upravljanja rizikom likvidnosti, ali zbog njihove važnosti i značaja, najznačajniji pokazatelj izloženosti riziku likvidnost je koeficijent pokrića likvidnosti (LCR).

Na dan 31.12.2022. godine koeficijent pokrića likvidnosti je iznosio 175,81%. Obzirom da je Banka u obavezi izvještavati o koeficijentu pokrića likvidnosti za sve značajne valute koje čine više od 5% ukupne bilansne imovine ili obaveza, Banka na redovnoj osnovi izračunava i izvještava navedeni koeficijent u KM i EUR valuti obzirom da iste predstavljaju značajne valute Banke.

Banka je prilagodila vlastiti ILAAP na promišljen i proporcionalan način kako bi osigurala njegovu primjerenost s obzirom na veličinu, prirodu i složenost poslovanja. U sklopu uspostave internog procesa procjene adekvatnosti likvidnosti Banka je uspostavila i provodi interne akte upravljanja likvidnošću koji su zasnovani na važećim zakonskim i podzakonskim aktima.

Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti uključuje sljedeće:

- okvir za upravljanje rizikom likvidnosti i rizikom izvora finansiranja,
- strategiju i planove izvora finansiranja,
- upravljanje rizikom unutardnevne likvidnosti,
- testiranje otpornosti na stres,
- plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve.

Svrha ILAAP-a je uspostavljanje snažnog sistema upravljanja likvidnosnim rizicima u Banci. Rizik likvidnosti obuhvata sljedeće vrste rizika:

- rizik likvidnosti,
- rizik finansiranja likvidnosti,
- rizik tržišne likvidnosti,
- rizik koncentracije izvora finansiranja i
- rizik unutardnevne likvidnosti.

Banka je u skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti donijela Plan likvidnosti koji uključuje i Plan izvora finansiranja. Plan izvora finansiranja definiše okvir koji treba slijediti prilikom upravljanja rizikom likvidnosti. Plan likvidnosti i izvora finansiranja su usklađeni sa strategijom poslovanja i redovnim poslovnim planovima.

14. INFORMACIJE KOJE SE ODNOSNE NA NEOPTEREĆENU (NEZALOŽENU) I OPTEREĆENU (ZALOŽENU) IMOVINU

Imovina se smatra opterećenom ako je založena ili ako podliježe nekom obliku osiguranja, osiguranja kolateralom ili kreditnog poboljšanja bilančne ili izvanbilančne transakcije iz koje se ne može slobodno povući (primjer – predmet je zalaganja za potrebe finansiranja).

Založena imovina čije je povlačenje ograničeno, primjerice imovina čije se povlačenje ili zamjena drugom imovinom mora prethodno odobriti, smatra se opterećenom.

Neopterećena imovina – je imovina banke koja ne podliježe nikakvom pravnom, ugovornom, regulatornom ili drugom ograničenju koje joj onemogućuje unovčavanje, prodaju, prijenos, ustupanje te imovine ili uopće raspolaganje istom direktnom prodajom na aktivnom tržištu ili repo ugovorom u narednih 30 kalendarskih dana, pri čemu je:

1. dostupna za trenutnu upotrebu kao kolateral za dobivanje dodatnog izvora finansiranja, koji još nije realiziran, a koja stoji na raspolaganju banci;
2. primljena kao kolaterala za potrebe smanjenja kreditnog rizika u obratnim repo transakcijama ili transakcijama finansiranja vrijednosnih papira i kojom banka može raspolagati

Ukupna opterećena i neopterećena financijska imovina banke priznata u izvještaju o financijskom položaju na dan 31. 12. 2022. prikazana je u tabeli ispod:

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti		1.708.641
Ulaganja u dužničke instrumente		25.641
Ulaganja u vlasničke instrumente		9.620
Ostalo	247.922	824.344

Na dan 31.12.2022 Banka je evidentirala 247.921 KM (na 31.12.2021. godine: 92.675 hiljada KM) opterećene imovine koja se odnosi na obračunatu obveznu rezervu koja se drži izdvojena u CBBiH. Nivo opterećenosti imovine u obliku obvezne rezerve određen je Odlukom o utvrđivanju i održavanju obveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezerve Banka je dužna održavati obveznu rezervu kod Centralne banke. Također, utvrđena je jedinstvena stopa obvezne rezerve od 10% koju CBBiH primjenjuje na osnovicu za obračun obvezne rezerve. Na iznos sredstava obvezne rezerve CBBiH obračunava naknadu. CBBiH obračunava naknadu na iznos sredstava obvezne rezerve u iznosu 0,25% na osnovicu u domaćoj valuti i 0,10% na osnovicu u ostalim valutama. Izuzev iznad navedene opterećene imovine u obliku obvezne rezerve, Banka na 31.12.2022 nije imala ugovora o osiguranju kolateralom koji su sklopljeni radi osiguranja obaveza Banke.

15. INFORMACIJE O NEKVALITETNIM I RESTRUKTURIRANIM IZLOŽENOSTIMA I STEČENI KOLATERAL

U nastavku su prikazani podaci o nekvalitetnim i restrukturiranim izloženostima i stečenim kolateralima ASA Banke d.d. Sarajevo:

15.1. Kreditna kvaliteta izloženosti razvrstanoj u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka

Nivo kreditnog rizika/stage	31.12.2022		
	Ukupna izloženost	Ispravke vrijednosti	% Pokrivenosti IV
Nivo kreditnog rizika/stage 1	2.722.917	18.976	0,70%
Nivo kreditnog rizika/stage 2	87.960	10.520	11,96%
Nivo kreditnog rizika/stage 3	85.946	65.174	75,83%
od čega: grupno	36.708	30.004	81,74%
od čega: individualno	49.238	35.170	71,43%
Ukupno:	2.896.823	94.670	3,27%

15.2. Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita

Redni broj	Sektorska struktura kredita po nivoima kreditnog rizika na dan 31.12.2022	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupna bruto izloženost po svim nivoima kreditno rizika	Udio u portfoliju	Bankarsko tržište FBiH na dan 31.12.2022	Devijacija u odnosu na bankarsko tržište
1.	Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	837.551	56.891	44.541	938.983	54,95%	51,42%	3,54%
1.1.	A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	8.978	177	956	10.111	0,59%	0,79%	-0,20%
1.2.	B Vađenje ruda i kamena	22.691	0	0	22.691	1,33%	0,56%	0,77%
1.3.	C Prerađivačka industrija	198.346	10.227	14.795	223.368	13,07%	12,00%	1,07%
1.4.	D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	35.606	4089	50	39.745	2,33%	1,34%	0,99%
1.5.	E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	8.778	674	0	9.452	0,55%	0,26%	0,29%
1.6.	F Građevinarstvo	122.845	1217	1.940	126.002	7,37%	3,50%	3,87%
1.7.	G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila	288.923	20.507	16.548	325.978	19,08%	17,85%	1,23%
1.8.	H Prijevoz i skladištenje	39.837	2848	891	43.576	2,55%	2,18%	0,37%
1.9.	I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelerstvo i ugostiteljstvo)	12.864	8.947	6058	27.869	1,63%	1,47%	0,16%
1.10.	J Informacije i komunikacije	4.923	1406	797	7.126	0,42%	0,81%	-0,40%
1.11.	K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	19.411	2096	6	21.513	1,26%	5,00%	-3,74%
1.12.	L Poslovanje nekretninama	7.777	2858	702	11.337	0,66%	1,09%	-0,42%
1.13.	M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	37.342	668	510	38.520	2,25%	1,50%	0,75%
1.14.	N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2925	53	945	3.923	0,23%	0,28%	-0,05%
1.15.	O Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	15.847	39	0	15.886	0,93%	1,83%	-0,90%
1.16.	P Obrazovanje	898	434	97	1.429	0,08%	0,06%	0,03%
1.17.	Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	8.963	643	0	9.606	0,56%	0,38%	0,19%
1.18.	R Umjetnost, zabava i rekreacija	264	0	52	316	0,02%	0,20%	-0,18%
1.19.	S Ostale uslužne djelatnosti	333	8	194	535	0,03%	0,32%	-0,29%
1.20.	T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
1.21.	U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0,00%	0,00%	0,00%
2.	Ukupno stanovništvo (2.1.+2.2.+2.3.)	708.521	23.283	37.854	769.658	45,05%	48,58%	-3,54%
2.1.	Opća potrošnja	593.685	21.101	35.600	650.386	38,06%	38,37%	-0,31%
2.2.	Stambena izgradnja	106.105	1577	1612	109.294	6,40%	9,64%	-3,25%
2.3.	Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	8.731	605	642	9.978	0,58%	0,57%	0,01%
3.	Ukupni krediti (1.+2.)	1.546.072	80.174	82.395	1.708.641	100,00%	100,00%	

15.3. Kreditna kvaliteta restrukturiranih izloženosti

31.12.2022	Broj ponovno ugovorenih kredita	Bruto kreditna izloženost	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3
Pravna lica	11	10.150	-	177	9.973
Fizička lica	197	6.674	1.775	1.055	3.844
Ukupno	208	16.824	1.775	1.232	13.817

15.4. Promjene stanja nekvalitetnih izloženosti i pripadajućih očekivanih kreditnih gubitaka tokom izvještajnog perioda

Vrsta klijenta	31.12.2021.		31.12.2022.	
	Izloženost	IV	Izloženost	IV
Pravna lica	49.395	37.666	45.183	32.983
Fizička lica	9.081	8.424	37.212	29.770
Total	58.476	46.090	82.395	62.753

Povećanje nekvalitetnih izloženosti rezultata je pripajanja ASA Banke – Naša i snažna d.d. Sarajevo u toku 2022. godine. Ukupan efekat povećanja NPL-a zbog spajanja iznosi KM 39,2 mio, dok je neto efekat povećanja KM 23,9 mio. Realizovana naplata u toku 2022. godine kao rezultat cash-in naplate ili sticanja je smanjila ukupni efekat povećanja NPL-a pripajanjem ASA Banka Naša i snažna d.d. Sarajevo.

15.5. Ukupan iznos stečene materijalne imovine

Ukupno stanje stečene materijalne imovine iznosi KM 745.199 na dan 31.12.2022. godine. Banka je u toku 2022. godine povećala broj nekretnina (zbog procesa pripajanja), ali je smanjila ukupnu knjigovodstvenu vrijednost stečene materijalne imovine (kroz rezervisanje stečene materijalne imovine i umanjenje knjigovodstvene vrijednosti i prodaju nekretnina sa većim iznosom knjigovodstvene vrijednosti).

Stečena materijalna imovina		
Stečena materijalna imovina	31.12.2021.	31.12.2022.
Broj SMI	39	42
Knjigovodstvena vrijednost	1.253.270	745.200

16. ZAVRŠNE ODREDBE

Izvještaj se javno objavljuje na web stranici ASA Banke d.d. Sarajevo: www.asabanka.ba nakon usvajanja istog od strane Uprave i Nadzornog odbora Banke.